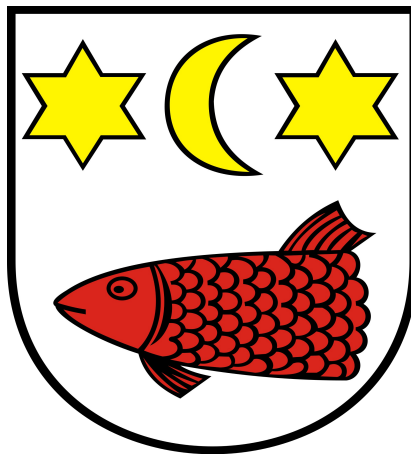

RAPORT O STANIE GMINY KOWALEWO POMORSKIE ZA ROK 2018

Urząd Miejski w Kowalewie Pomorskim
Plac Wolności 1
87-410 Kowalewo Pomorskie
www.kowalewopomorskie.pl

Spis treści

Wstęp.....	5
1. Informacje finansowe.....	6
1.1. Wykonanie budżetu gminy.....	6
1.1.1. Wykonanie dochodów bieżących i majątkowych w stosunku do dochodów ogółem.....	7
1.1.2. Wykonanie dochodów według ważniejszych źródeł.....	7
1.1.3. Wykonanie wydatków bieżących i majątkowych.....	8
1.1.4. Wykonanie wydatków według działów klasyfikacji budżetowej wraz z obrazem graficznym.....	9
1.1.5. Wykonanie wydatków inwestycyjnych według działów klasyfikacji budżetowej wraz z obrazem graficznym.....	10
1.1.6. Wynik budżetu i zadłużenia gminy w latach 2010 – 2018 oraz ich zależności od wydatków inwestycyjnych.....	10
1.2. Wieloletnia prognoza finansowa	11
2. Informacja o stanie mienia komunalnego	14
3. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii.....	16
3.1. Strategia rozwoju gminy.....	16
3.2. Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	17
3.3. Gminny program rewitalizacji	17
3.4. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy	20
3.5. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych	21
3.6. Program opieki nad zabytkami.....	22
3.7. Program ochrony środowiska i Plan gospodarki niskoemisyjnej.....	23
3.8. Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych	24
3.9. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.....	27
3.10. Program przeciwdziałania narkomanii	28
3.11. Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi.....	28
4. Uchwały Rady Miejskiej.....	30
5. Część analityczna.....	35
5.1. Rolnictwo.....	36
5.2. Działalność gospodarcza i handel	37
5.3. Realizacja zadań wynikających z gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych.....	37
5.4. Ochrona środowiska i melioracje.....	40
5.5. Opieka społeczna.....	42
5.6. Gospodarka komunalna.....	50
5.6.1. Sprawy mieszkaniowe.....	50
5.6.2. Sprawy komunalne.....	51
5.6.3. Drogi gminne i komunikacja.....	55
5.6.4. Oświetlenie dróg i ulic.....	58
5.6.5. Ciepłownictwo.....	58
5.6.6. Wodociągi i kanalizacja.....	58
5.6.7. Przekształcenie Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej.....	59
5.7. Oświata i wychowanie.....	59
5.7.1. Zajęcia dodatkowe.....	60
5.7.2. Pozyskane środki spoza budżetu gminy oraz doposażenie.....	61
5.7.3. Zajęcia podczas ferii zimowych.....	62
5.7.4. Nagrody dla dyrektorów i nauczycieli.....	62

5.7.5. Awanse zawodowe nauczycieli.....	63
5.7.6. Działania ekologiczne.....	63
5.7.7. Projekt „EU-geniusz w naukowym labiryncie”.....	64
5.7.8. Dowóz.....	65
5.7.9. Modernizacje i remonty w obiektach oświatowych.....	65
5.8. Kultura i sztuka.....	66
5.9. Kultura fizyczna i sport.....	71
5.9.1. Ludowy Klub Sportowy „Promień”.....	73
5.9.2. Uczniowskie Kluby Sportowe.....	74
5.9.3. Koordynator sportu szkolnego	77
5.10. Ochrona zdrowia.....	78
5.11. Inwestycje.....	79
5.11.1. Adaptacja istniejącego budynku położonego w Kowalewie Pomorskim przy ul. Konopnickiej 13 na potrzeby urzędu i przedszkola.....	79
5.11.2. Budowa infrastruktury technicznej towarzyszącej dla projektowanej zabudowy mieszkaniowej i usług kultury w Wielkiej Łące	81
5.11.3. Rozbudowa i remont świetlicy wiejskiej w Marianach	81
5.11.4. Budowa chodnika wzdłuż drogi krajowej nr 15 (prawa strona w kierunku Kowalewa Pomorskiego) przez wieś Piątkowo, Pluskowęsy, gmina Kowalewo Pomorskie.....	81
5.11.5. Wybudowanie drogi dla rowerów relacji Nawra-Kończewice-Chełmża-Zalesie-Kiełbasin-Mlewo-Srebrniki w ciągu drogi wojewódzkiej nr 551.....	82
5.11.6. Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim przy ul. Św. Mikołaja 5	82
5.11.7. Zagospodarowanie rekreacyjno-wypoczynkowe terenu przy jeziorze Jeziorek w Mlewie Gmina Kowalewo Pomorskie.....	83
5.11.8. Budowa chodnika wraz z poprawą istniejącej drogi od skrzyżowania drogi gminnej nr 110103C z drogą wojewódzką nr G 649 prowadzącej do Szkoły Podstawowej w Mlewie	83
5.11.9. Rewitalizacja przestrzeni publicznej poprzez dobudowanie amfiteatru wraz z zagospodarowaniem terenu przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Kowalewie Pomorskim.....	83
5.11.10. Budowa Wiejskiego Domu Kultury wraz z wyposażeniem i zagospodarowaniem terenu w miejscowości Piątkowo, gmina Kowalewo Pomorskie.....	84
5.11.11. Rewitalizacja istniejącego obiektu na terenie Miasta Kowalewo Pomorskie na dzienny dom pobytu.....	85
5.11.12. Rewitalizacja centrum wsi w Srebrnikach poprzez modernizację remizo-świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego na cele rekreacyjno-szkoleniowe... ..	86
5.11.13. Rewitalizacja centrum wsi w Chełmońcu poprzez modernizację remizo-świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego na cele rekreacyjno-szkoleniowe... ..	87
5.11.14. Zamontowanie instalacji fotowoltaicznej na terenie pływalni w Kowalewie Pomorskim.....	87
5.11.15. Budowa drogi pieszo-rowerowej w Kowalewie Pomorskim przy drodze wojewódzkiej nr 554 (ul. Odrodzenia).....	88
5.11.16. Budowa drogi pieszo-rowerowej przy drodze powiatowej nr 2102C z Borówna do Wielkiej Łąki.....	88
5.11.17. Budowa drogi pieszo-rowerowej przy drodze powiatowej nr 2108C i 2107C z Bielska do Chełmonia.....	88
5.11.18. Montaż instalacji fotowoltaicznych dla budynków użyteczności publicznej w gminie Kowalewo Pomorskie.....	88
5.11.19. Zadania strategiczne, nie wchodzące w zakres zadań własnych gminy, mające wpływ na rozwój społeczno – gospodarczy, tj. budowa obwodnicy dla miasta Kowalewo Pomorskie	

.....	89
5.12. Prace interwencyjne, roboty publiczne i staże.....	89
5.12.1. Prace społecznie użyteczne.....	89
5.12.2. Prace interwencyjne.....	90
5.12.3. Roboty publiczne	90
5.12.4. Staże.....	90
5.13. Sprawy obywatelskie.....	90
5.13.1. Urząd Stanu Cywilnego.....	90
5.13.2. Ewidencja ludności i dowody osobiste.....	91
5.13.3. Sprawy wojskowe i obronne.....	91
5.13.4. Bezpieczeństwo i porządek publiczny.....	92
5.13.5. Ochrona przeciwpożarowa.....	92
Spis tabeli.....	99
Spis wykresów.....	101

Nowelizacją ustawy o samorządzie gminnym ustawodawca wprowadził nową instytucję, a mianowicie raport o stanie gminy, który stanowi podsumowanie działalności Burmistrza Miasta w poprzednim roku kalendarzowym.

Zgodnie z art. 28 aa ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, raport o stanie gminy obejmuje w szczególności realizację:

- polityk,
- programów,
- strategii,
- uchwał rady gminy,
- budżetu obywatelskiego.

Przygotowanie przez Burmistrza Miasta raportu o stanie gminy jest pierwszym etapem dłuższej procedury rozpatrywania raportu przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego. Na pozostałe etapy tej procedury składają się: debata nad raportem oraz przeprowadzenie głosowania nad udzieleniem wotum zaufania burmistrzowi miasta.

Informacje zebrane i przeanalizowane w niniejszym dokumencie pochodzą z wielu źródeł i są wynikiem prac szerokiego grona osób, reprezentujących m.in.:

- Urząd Miejski w Kowalewie Pomorskim,
- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim
- placówki oświatowe z terenu gminy (Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim, Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie, Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach, Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące, Przedszkole Publiczne w Kowalewie Pomorskim).

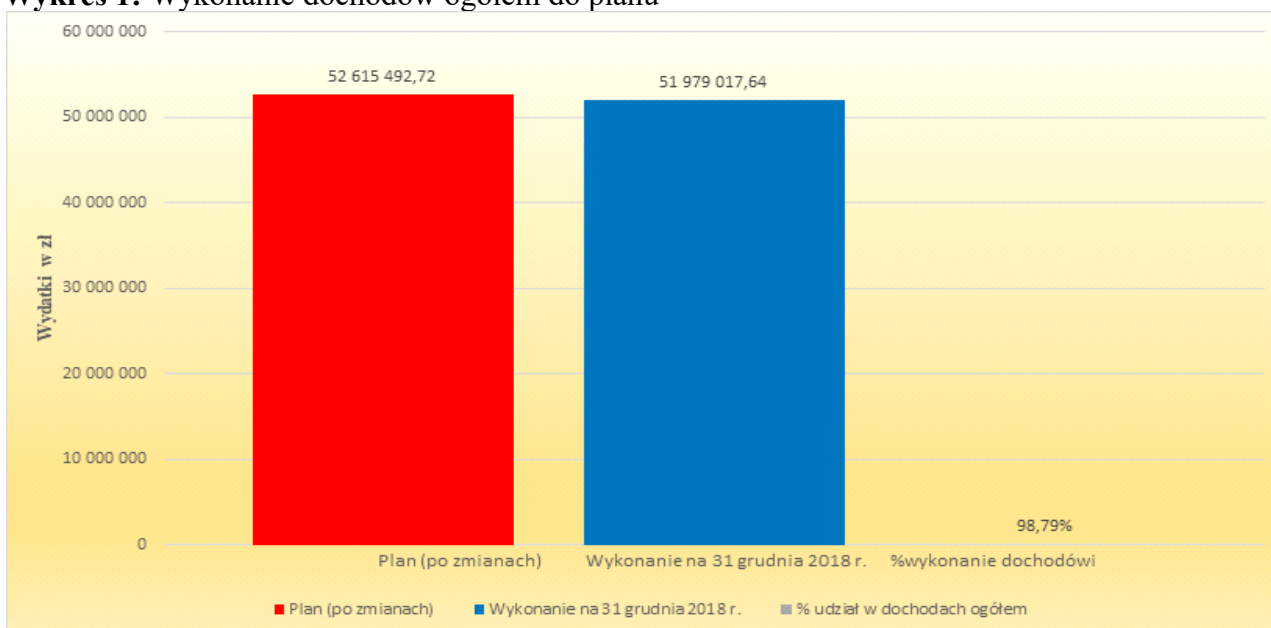
1. Informacje finansowe

1.1. Wykonanie budżetu gminy

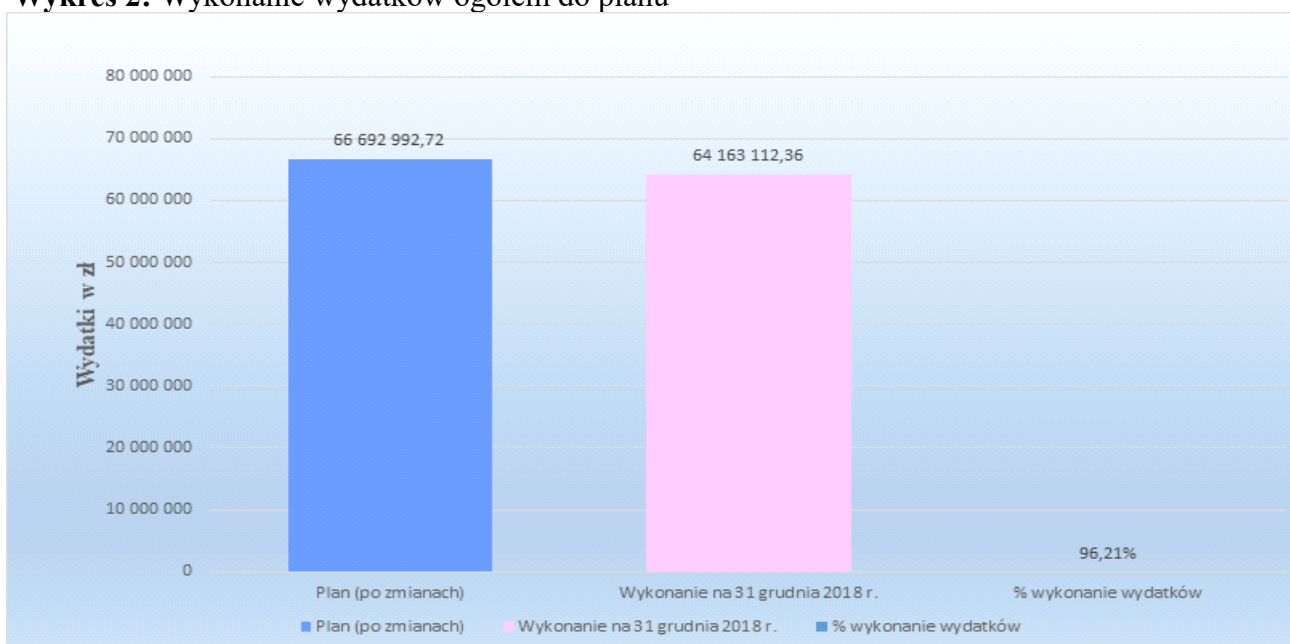
Tabela 1: Wykonanie budżetu gminy za 2018 rok

Wyszczególnienie	Plan na dzień 31.12.2018	Wykonanie na dzień 31.12.2018	% wykonania
Dochody ogółem	52 615 492,72	51 979 017,64	98,79%
Wydatki ogółem	66 692 992,72	64 163 112,36	96,21%
Wynik budżetu. Deficyt	-14 077 500,00	-12 184 094,72	-

Wykres 1: Wykonanie dochodów ogółem do planu

Wykres 2: Wykonanie wydatków ogółem do planu

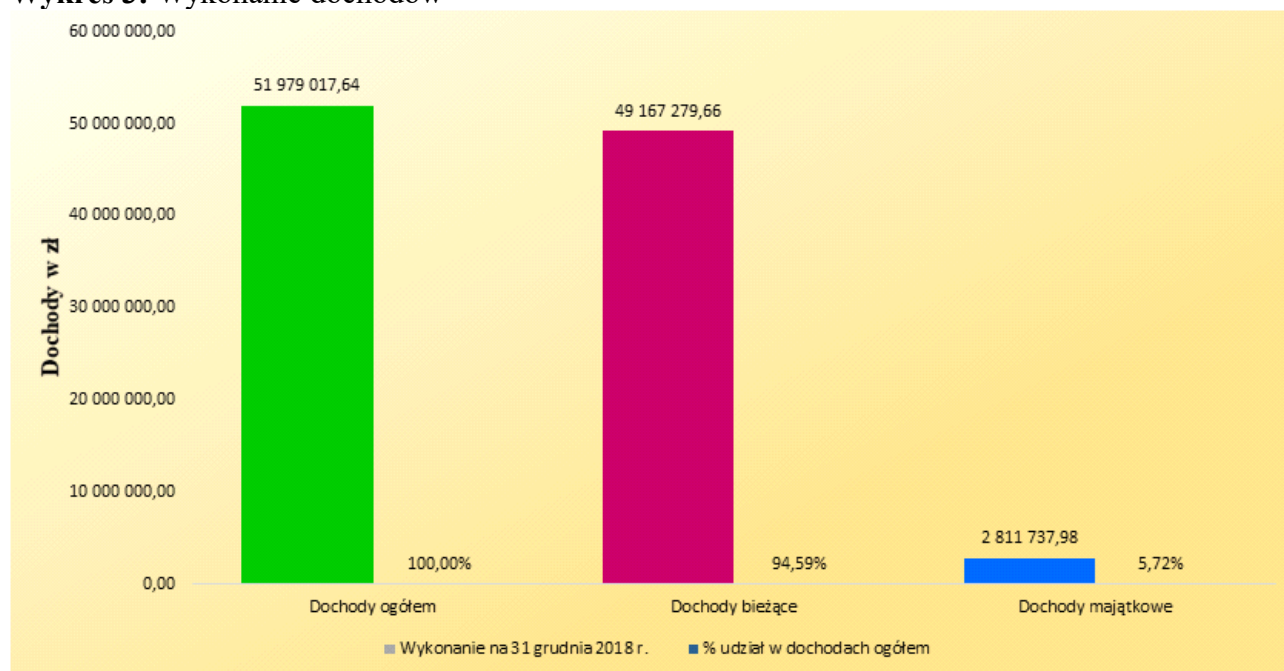

1.1.1. Wykonanie dochodów bieżących i majątkowych w stosunku do dochodów ogółem

Tabela 2: Dochody bieżące i majątkowe w stosunku do dochodów ogółem

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach)	Wykonanie na dzień 31.12.2018	% udział w dochodach ogółem
Dochody ogółem	52 615 492,72	51 979 017,64	100,00%
Dochody bieżące	48 554 648,94	49 167 279,66	94,59%
Dochody majątkowe	4 060 843,78	2 811 737,98	5,72%

Wykres 3: Wykonanie dochodów

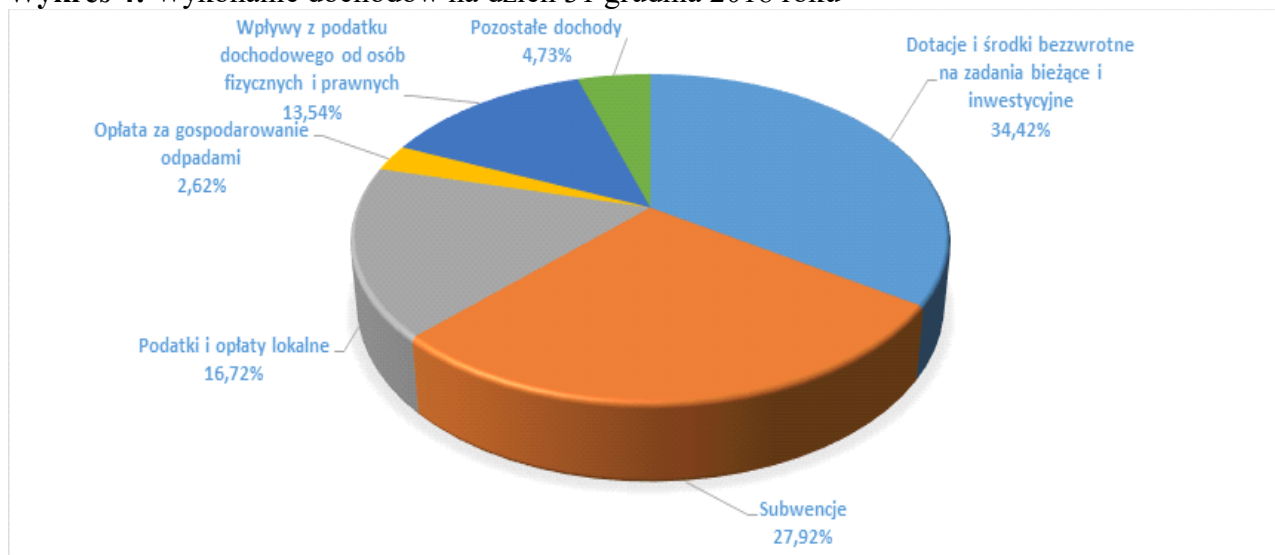

1.1.2. Wykonanie dochodów według ważniejszych źródeł

Tabela 3: Dochody według najważniejszych źródeł

Wyszczególnienie	Wykonanie na dzień 31.12.2018	% udział w dochodach ogółem
Dotacje i środki bezzwrotne na zadania bieżące i inwestycyjne	17 891 990,66	34,42%
Subwencje	14 536 974,00	27,97%
Podatki i opłaty lokalne	8 693 460,44	16,72%
Opłata za gospodarowanie odpadami	1 359 391,04	2,62%
Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych	7 039 899,85	13,54%
Pozostałe dochody	2 457 301,65	4,73%

Wykres 4: Wykonanie dochodów na dzień 31 grudnia 2018 roku

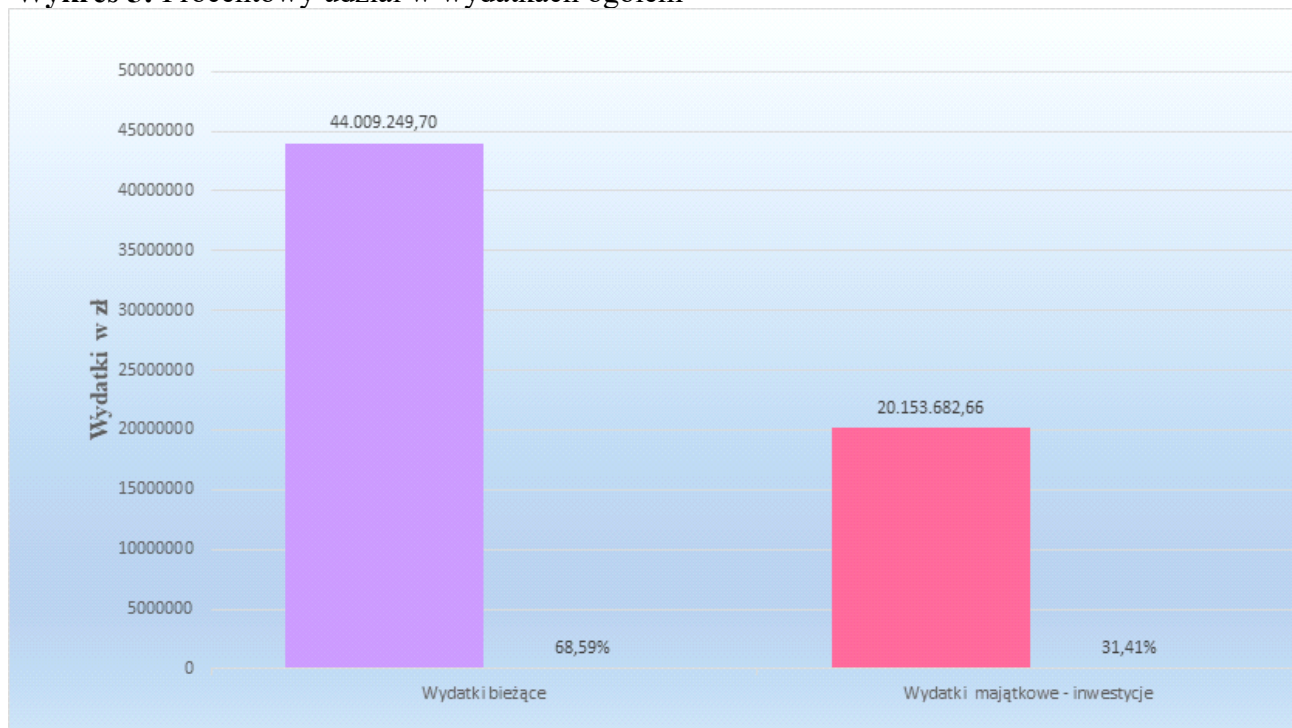

1.1.3. Wykonanie wydatków bieżących i majątkowych

Tabela 4: Wydatki bieżące i majątkowe

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach)	Wykonanie na dzień 31.12.2018	% udział w wydatkach ogółem
Wydatki ogółem	66 692 992,72	64 163 112,36	-
Wydatki bieżące	46 151 671,27	44 009 249,70	68,59 %
Wydatki majątkowe - inwestycje	20 541 321,45	20 153 862,66	31,41 %

Wykres 5: Procentowy udział w wydatkach ogółem

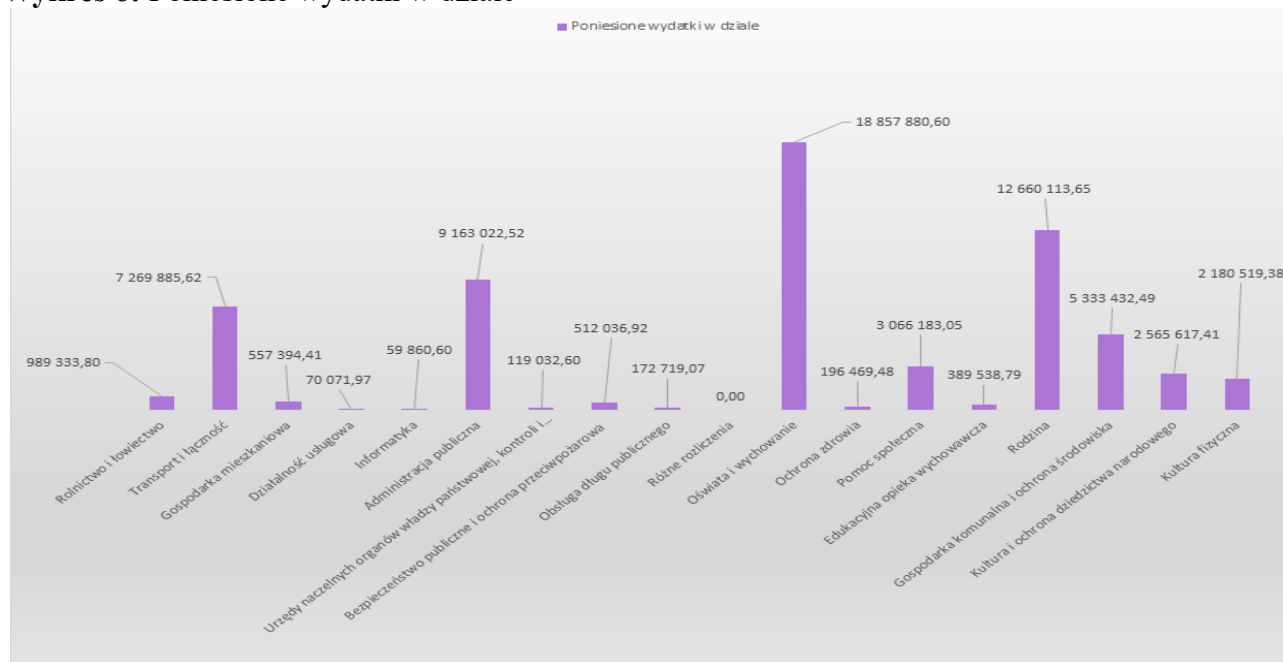

1.1.4. Wykonanie wydatków według działów klasyfikacji budżetowej wraz z obrazem graficznym

Tabela 5: Wykonanie wydatków z podziałem na działy

Wyszczególnienie	Poniesione wydatki w dziale	% udział w wydatkach
Rolnictwo i łowiectwo	989 333,80	1,54%
Transport i łączność	7 269 885,62	11,33%
Gospodarka mieszkaniowa	557 394,41	0,87%
Działalność usługowa	70 071,97	0,11%
Informatyka	59 860,60	0,09%
Administracja publiczna	9 163 022,52	14,28%
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	119 032,60	0,18%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	512 036,92	0,80%
Obsługa długu publicznego	172 719,07	0,27%
Różne rozliczenia	0,00	0,00%
Oświata i wychowanie	18 857 880,60	29,39%
Ochrona zdrowia	196 469,48	0,31%
Pomoc społeczna	3 066 183,05	4,78%
Edukacyjna opieka wychowawcza	389 538,79	0,61%
Rodzina	12 660 113,65	19,73%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5 333 432,49	8,31%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2 565 617,41	4,00%
Kultura fizyczna	2 180 519,38	3,40%
Suma poniesionych wydatków ogółem	64 163 112,36	100%

Wykres 6: Poniesione wydatki w dziale

1.1.5. Wykonanie wydatków inwestycyjnych według działów klasyfikacji budżetowej wraz z obrazem graficznym

Tabela 6: Wykonanie zadań inwestycyjnych z podziałem na działy

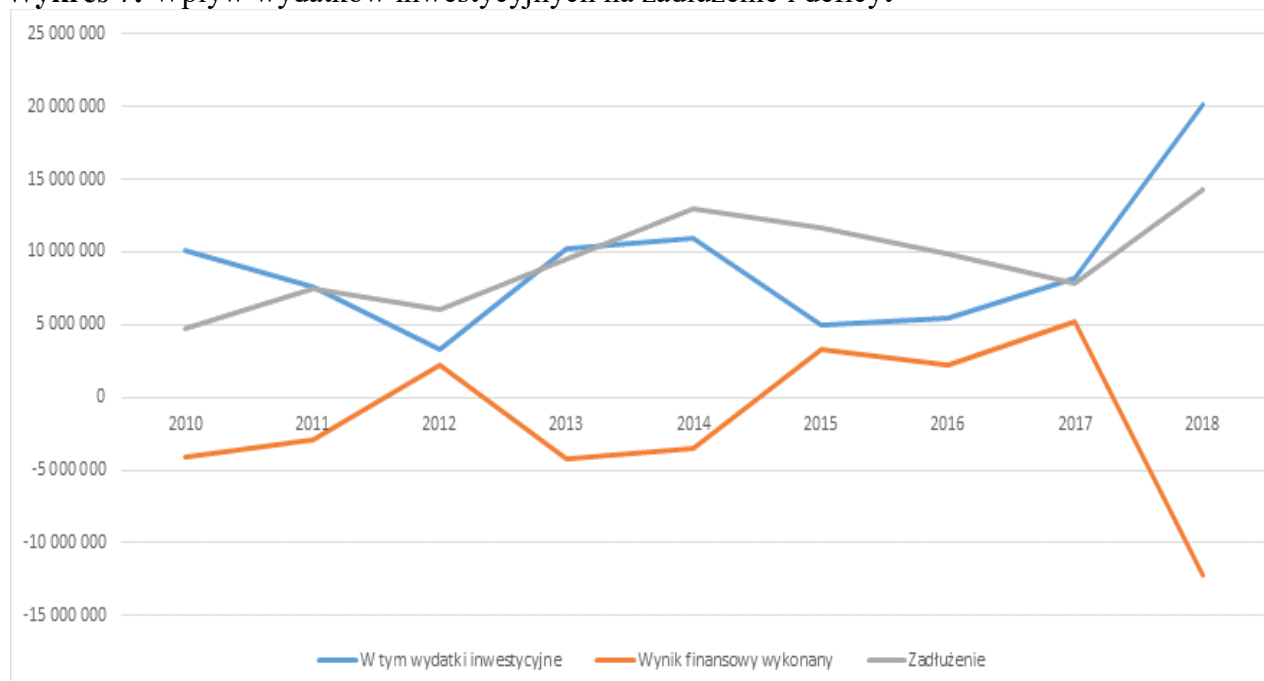
Wyszczególnienie	Wykonanie na dzień 31.12.2018	% udział w wydatkach inwestycyjnych	Poniesione wydatki w dziale
Rolnictwo i łowiectwo	115 128,00	0,57%	989 333,82
Transport i łączność	6 471 360,17	32,11%	7 269 885,62
Gospodarka mieszkaniowa	5 978,00	0,03%	557 394,41
Informatyka	18 775,95	0,09%	59 860,60
Administracja publiczna	4 309 771,53	21,39%	9 163 022,52
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	127 999,99	0,64%	512 036,92
Oświata i wychowanie	4 814 951,76	23,89%	18 857 880,60
Pomoc społeczna	12 060,00	0,06%	3 066 183,05
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 646 629,50	13,13%	5 333 432,49
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 449 044,76	7,19%	2 565 617,41
Kultura fizyczna	182 163,00	0,90%	2 180 519,38
Suma poniesionych wydatków inwestycyjnych ogółem	20 153 862,66	100%	50 555 166,82

1.1.6. Wynik budżetu i zadłużenia gminy w latach 2010 – 2018 oraz ich zależności od wydatków inwestycyjnych

Tabela 7: Wynik finansowy budżetu i zadłużenie

Lata	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wydatki ogółem	35 212 109	34 580 044	32 452 235	40 406 964	42 747 188	38 047 065	44 798 310	49 660 136	64 163 112
W tym wydatki inwestycyjne	10 125 549	7 548 518	3 356 989	10 165 404	10 987 294	4 974 510	5 471 153	8 157 664	20 153 863
Wynik finansowy wykonany	-4 127 370	-2 877 480	2 234 147	-4 164 038	-3 504 537	3 303 755	2 200 865	5 206 358	-12 184 095
Zadłużenie	4 682 171	7 460 965	6 015 914	9 450 558	13 001 034	11 665 106	9 834 154	7 828 574	14 322 993

Wykres 7: Wpływ wydatków inwestycyjnych na zadłużenie i deficyt

Zadłużenie na dzień 31 grudnia 2018 r. wynosi 14322993,00 zł, natomiast deficyt – 12184095,00 zł. W roku 2018 zaciągnięto kredyt w Banku Spółdzielczym w Toruniu w wysokości 8500000,00 zł. Z analizy wysokości deficytu i zadłużenia gminy od 2010 r. wynika, że ich wartość zależy od wydatków inwestycyjnych w danym roku. Faktem jest, że kredyty i pożyczki były zaciągane wyłącznie na projekty inwestycyjne. Obraz graficzny pokazuje zależność wielkości wydatków inwestycyjnych, zadłużenia oraz wyniku finansowego w poszczególnych latach.

W latach 2010, 2011, 2013, 2014 i 2018 odnotowano wyższe kwoty wydatków inwestycyjnych, tym samym wzrastała wysokość zadłużenia, a poszczególne lata zakończyły się deficytem.

W latach 2012, 2015, 2016 i 2017 poniesiono niższe nakłady na inwestycje, zadłużenie malało, a za te lata osiągnięto nadwyżkę budżetową.

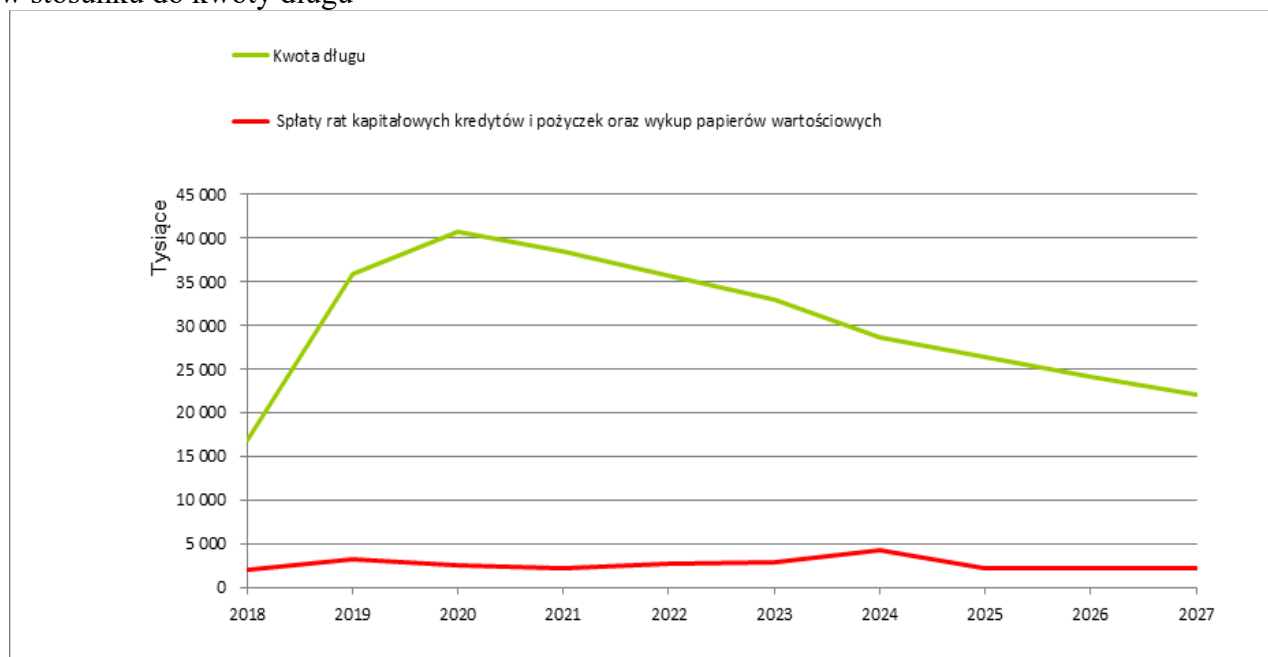
1.2. Wieloletnia prognoza finansowa

Przy opracowaniu prognozy pozycji budżetowych wykorzystano podstawowe mierniki koniunktury gospodarczej - produkt krajowy brutto (PKB) oraz wskaźnik inflacji (CIP). Na ich podstawie oszacowano wartości dochodów i wydatków gminy Kowalewo Pomorskie, co pozwoli realizować w przyszłości właściwą politykę finansową jednostki.

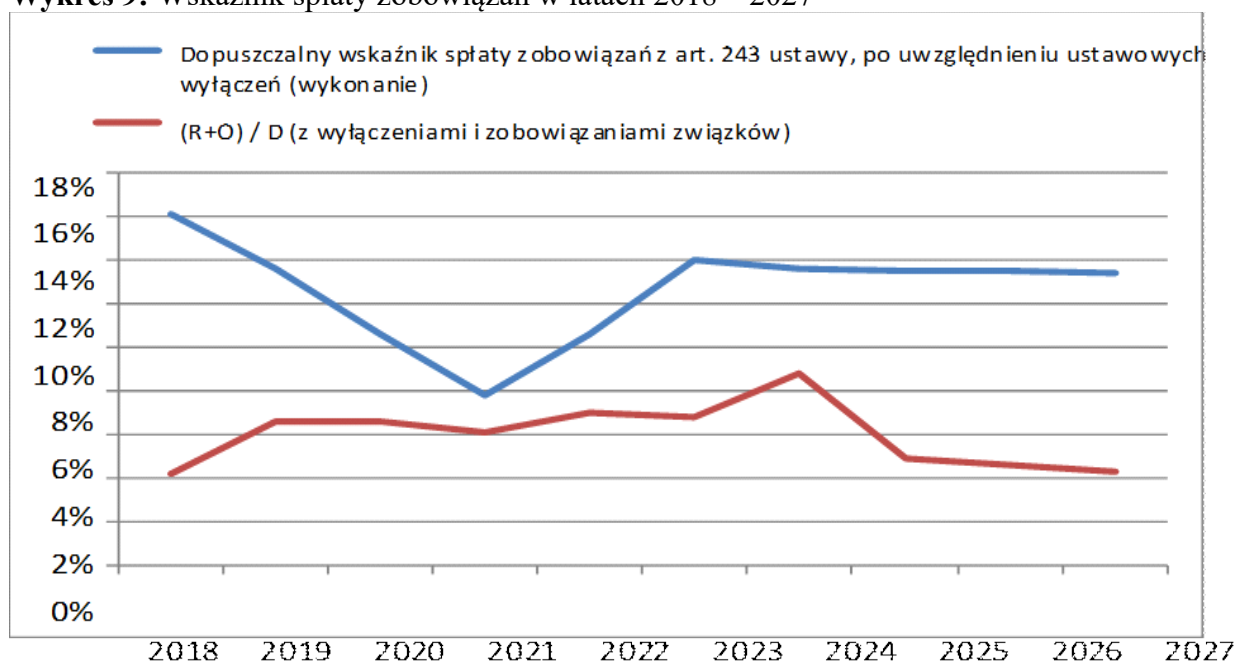
Zgodnie z zaleceniami Ministra Finansów prognozę wskazanych mierników oparto o wytyczne dotyczące założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego, opublikowanych w dniu 8 maja 2015 r., zaktualizowanych w dniu 25 maja 2018 roku. Mierniki wzrostu kształtują się na poziomie od 2,30% do 3,80%.

Tabela 8: Harmonogram spłat i obsługi zadłużenia

Wyszczególnienie	Przychody budżetu	Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych	W tym na pokrycie deficytu budżetu	Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych	Spłaty rat kapitałowych, wynikających wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych	Kwota długu
2018	13 492 090,77	8 500 000,00	7 192 003,95	2 005 580,40	2 005 580,40	14 322 993,12
2019	22 353 637,85	22 353 637,85	19 152 169,85	3 201 468,00	3 191 468,00	35 864 512,60
2020	7 365 330,39	7 365 330,39	4 906 255,39	2 459 075,00	2 459 075,00	40 660 367,99
2021	0,00	0,00	0,00	2 172 898,00	2 115 672,00	38 487 469,99
2022	0,00	0,00	0,00	2 763 352,78	2 126 126,78	35 716 858,21
2023	0,00	0,00	0,00	2 827 226,00	1 600 000,00	32 873 960,21
2024	0,00	0,00	0,00	4 211 426,64	2 500 000,00	28 646 853,57
2025	0,00	0,00	0,00	2 227 226,00	0,00	26 419 627,57
2026	0,00	0,00	0,00	2 227 226,00	0,00	24 192 401,57
2027	0,00	0,00	0,00	2 227 226,00	0,00	21 965 175,57

Wykres 8: Spłaty rat kapitałowych kredytów, pożyczek oraz wykup papierów wartościowych w stosunku do kwoty długu

Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek już zaciągniętych zaplanowano do roku 2027. Zadłużenie począwszy od roku 2021 wykazuje tendencję malejącą oraz planuje się nadwyżkę budżetową.

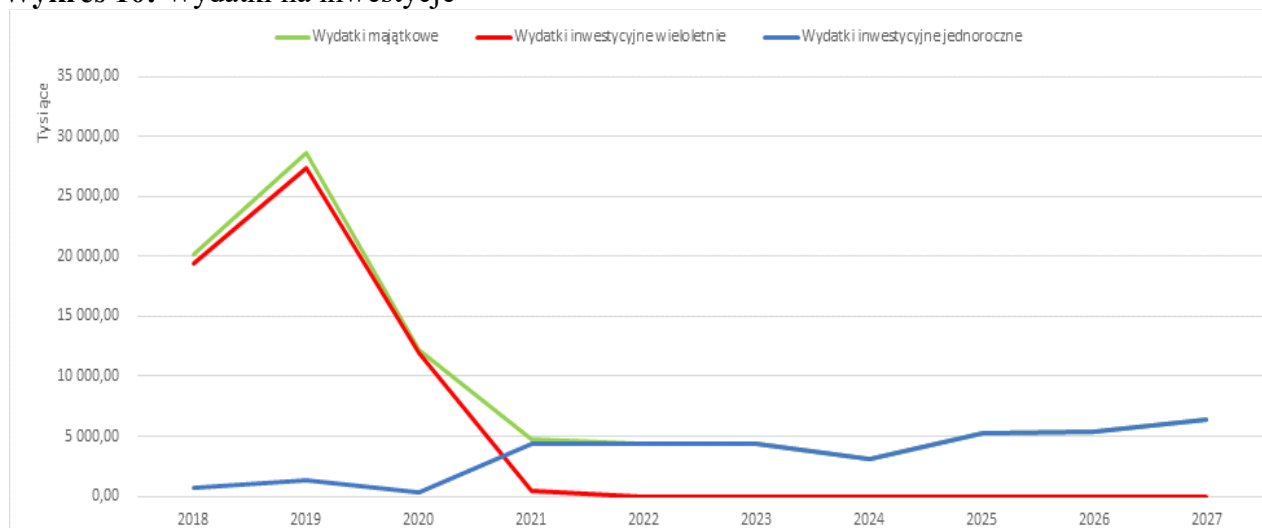
Wykres 9: Wskaźnik spłaty zobowiązań w latach 2018 – 2027

Wieloletnia prognoza finansowa zakłada, że zostanie spełniony wskaźnik spłaty zobowiązań wynikający z art. 243 i 244 ustawy o finansach publicznych.

Tabela 9: Wydatki poniesione w roku 2018 oraz planowane do roku 2027

	Wydatki ogółem	Wydatki bieżące	Wydatki majątkowe	Wydatki inwestycyjne wieloletnie	Wydatki inwestycyjne jednoroczne
2018	64 163 112,36	44 009 249,70	20 153 862,66	19 414 120,67	739 741,99
2019	73 128 636,46	44 446 117,27	28 682 519,19	27 404 519,19	1 278 000,00
2020	54 853 920,39	42 651 687,00	12 202 233,39	11 892 233,39	310 000,00
2021	49 018 892,00	44 250 922,00	4 767 970,00	390 000,00	4 377 970,00
2022	49 681 547,22	45 291 267,00	4 390 280,22	0,00	4 390 280,22
2023	50 749 755,00	46 350 272,00	4 399 483,00	0,00	4 399 483,00
2024	50 594 513,36	47 429 111,00	3 165 402,36	0,00	3 165 402,36
2025	53 814 321,00	48 544 515,00	5 269 806,00	0,00	5 269 806,00
2026	55 046 647,00	49 711 654,00	5 334 993,00	0,00	5 334 993,00
2027	57 273 125,00	50 870 338,00	6 402 787,00	0,00	6 402 787,00

Wykres 10: Wydatki na inwestycje

W wieloletniej prognozie finansowej założono ograniczenie wydatków bieżących w latach 2019 – 2020 i utrzymanie ich na poziomie wydatków bieżących przewidzianych w 2017 roku. Obniżenie przewidywanych wydatków bieżących w latach 2019 – 2020 związane jest z planowanym ograniczeniem wydatków na zakup materiałów i wyposażenia oraz zakup usług remontowych i pozostałych. Ograniczenie wydatków bieżących spowodowane jest także koniecznością spłaty rat kredytów i pożyczek zaciągniętych w latach poprzednich oraz planowanych do zaciągnięcia w roku 2018. W związku z przeprowadzonymi w ubiegłych latach modernizacjami obiektów gminnych, nie będzie już konieczności ponoszenia na nie dodatkowych wydatków w tych latach. W kolejnych latach planuje się wyższy wzrost wydatków bieżących w stosunku do lat 2019 – 2020 średnio o ok. 2,13%.

Najwyższą kwotę nakładów inwestycyjnych planuje się w 2019 roku. Inwestycje wieloletnie będą prowadzone do 2021 roku. W kolejnych latach planuje się nakłady na inwestycje jednoroczne.

2. Informacja o stanie mienia komunalnego

Tabela 10: Sprzedaż samodzielnych lokali mieszkalnych na rzecz najemców

L.p.	Cena
1.	8579,00 zł (udzielono 80% bonifikaty)
2.	6292,60 zł (udzielono 80% bonifikaty)
razem	14871,60 zł

Tabela 11: Sprzedaż nieruchomości niezabudowanych

L.p.	nr działki	powierzchnia w (ha)	cena
1.	nr geod. 267/9 obręb ewidencyjny Wielka Łąka	0,1061	35960,00 zł
2.	nr geod. 202/1, 01 obręb ewidencyjny miasta Kowalewo Pomorskie	0,2924	95250,00 zł
razem			131210,00 zł

Tabela 12: Sprzedaż nieruchomości niezabudowanych, w trybie bezprzetargowym, na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości

L.p.	nr działki	powierzchnia w (ha)	cena
1.	nr geod. 134/3 obręb ewidencyjny Srebrniki	0,0257	5000,00 zł (bonifikata w wysokości 45,57 %)

Tabela 13: Sprzedaż nieruchomości rolnych

L.p.	nr działki	powierzchnia w (ha)	cena
1.	nr geod. 60 obręb ewidencyjny Chełmonie	0,8500	60600,00 zł

Tabela 14: Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności

L.p.	nr działki	powierzchnia w (ha)	cena
1.	nr geod. 47/16, 01 obręb ewidencyjny miasta Kowalewo Pomorskie	0,0368	2728,50 zł

Tabela 15: Sprzedaż nieruchomości gruntowej na rzecz użytkownika wieczystego

L.p.	nr działki	powierzchnia w (ha)	cena
1.	nr geod. 104/8 o pow. 0,0665 ha obręb Wielka Łąka	0,0665	9492,00 zł

Tabela 16: Nabycie przez gminę na własność w formie darowizny nieruchomości

L.p.	nr działki	powierzchnia w (ha)
1.	nr geod. 300/25, 04 obręb ewidencyjny miasta Kowalewo Pomorskie	0,0625
2.	nr geod. 300/29, 04 obręb ewidencyjny miasta Kowalewo Pomorskie	0,0507
3.	nr geod. 300/31, 04 obręb ewidencyjny miasta Kowalewo Pomorskie	0,0639

Tabela 17: Nabycie przez gminę na własność z mocy prawa

L.p.	nr działki	powierzchnia w (ha)
1.	nr geod. 265/2 obręb Frydrychowo	0,0012
2.	nr geod. 256/6 obręb Frydrychowo	0,0306
3.	nr geod. 256/11 obręb Frydrychowo	0,0103
4.	nr geod. 256/10 obręb Frydrychowo	0,0160

3. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii

3.1. Strategia rozwoju gminy

Strategia rozwoju miasta i gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2015 - 2020 została przyjęta uchwałą nr X/82/15 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 28 grudnia 2015 roku. Strategia stanowi podstawowy i najważniejszy dokument samorządu lokalnego, określający obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju prowadzonej w przestrzeni gminnej. Z jednej strony stanowi diagnozę obecnego stanu, z drugiej zaś jest usystematyzowanym zbiorem sprecyzowanych potrzeb i wynikających z nich kierunków działań. Głównym jej celem jest określenie kierunków rozwoju gminy w ciągu najbliższych lat. Planowanie strategiczne, które zmierza do wyznaczenia długofalowych priorytetów i sposobów ich osiągnięcia, w sytuacji szybko zachodzących zmian umożliwia wypracowanie stabilnej podstawy do racjonalnego działania.

W dokumencie, o którym mowa wyżej, określono główne cele:

I. Zdrowe, aktywne i dobrze wykształcone społeczeństwo:

- Rewitalizacja społeczna
- Najwyższa jakość edukacji przedszkolnej i szkolnej
- Rozwój infrastruktury społecznej
- Rozwój form opieki nad dziećmi do lat 3 oraz oferty adresowanej do osób starszych
- Poprawa jakości usług opieki zdrowotnej
- Informatyzacja Urzędu Miejskiego

II. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy:

- Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości
- Rozwój turystyki i ochrona dziedzictwa kulturowego
- Kształtowanie postaw proekologicznych mieszkańców
- Poprawa stanu środowiska naturalnego
- Odnowa obszarów zdegradowanych

III. Poprawa jakości środowiska poprzez racjonalne inwestowanie w infrastrukturę techniczną:

- Zwiększanie efektywności energetycznej
- Rozwój odnawialnych źródeł energii
- Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej
- Zmniejszanie emisji zanieczyszczeń poprzez rozwój infrastruktury drogowej
- Rozbudowa infrastruktury komunalnej

Od momentu przyjęcia przedmiotowego dokumentu w każdym roku budżetowym realizowane są zadania, które zmierzają do osiągnięcia założonych celów. Są to m.in. zadania infrastrukturalne, jak modernizacja świetlic wiejskich, budynków użyteczności publicznej, przebudowa dróg, termomodernizacji, rewitalizacji budynków, ale także zadania miękkie dotyczące edukacji, integracji społecznej, wsparcia rynku pracy.

Na koniec 2020 r. zostanie dokonana analiza, której celem będzie określenie, które

z przyjętych celów głównych zostały osiągnięte i w jakim zakresie.

3.2. Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Burmistrz w celu oceny aktualności studium i planów miejscowych dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, z uwzględnieniem decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego.

Analiza sporządzona przez Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie została pozytywnie zaopiniowana przez Gminną Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną, protokołem z dnia 5 czerwca 2018 roku. Wyniki analizy Burmistrz przekazuje co najmniej raz w okresie kadencji Radzie Miejskiej, celem podjęcia uchwały w sprawie aktualności studium i planów miejscowych.

Ostatnia ocena aktualności została przyjęta uchwałą nr XXXIII/298/18 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 15 czerwca 2018 r. w sprawie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kowalewo Pomorskie oraz obowiązujących planów miejscowych dla terenów miasta i gminy Kowalewo Pomorskie za okres od 2014 r. do 2018 roku. Rada Miejska w Kowalewie Pomorskim uznała, iż:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kowalewo Pomorskie uchwalone uchwałą XXII/215/09 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 26 czerwca 2009 r. w warstwie przestrzennej jest aktualne, a w zakresie funkcjonalno-prawnej wymaga zmian,
- obowiązujące na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z wykazem zawartym w Analizie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta i gminy Kowalewo Pomorskie, są aktualne,
- zobowiązuje Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie do monitorowania zachodzących zmian w procesie rozwoju zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kowalewo Pomorskie i w miarę potrzeb do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Aktualnie gmina posiada 28 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obejmujących obszar na terenie miasta i gminy o powierzchni ok. 1591 ha. Stanowi to ok. 11,5% ogólnej powierzchni gminy.

Biorąc pod uwagę uchwałę Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim w sprawie oceny aktualności dokumentów planistycznych, w roku 2019 planowane jest podjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kowalewo Pomorskie, które będzie jednocześnie wyznacznikiem do opracowania Strategii rozwoju miasta i gminy Kowalewo Pomorskie po roku 2020.

3.3. Gminny program rewitalizacji

Gminny program rewitalizacji miasta i gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2015-2023 został przyjęty uchwałą nr XVII/135/16 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 21 września 2016 roku. Następnie uchwałą nr 30/1374/17 Zarządu Województwa Kujawsko – Pomorskiego z dnia 24 lipca 2017 r. wpisano go do Wykazu Programów Rewitalizacji

Województwa Kujawsko – Pomorskiego.

Wskazane obszary rewitalizacji w Gminnym programie rewitalizacji zostały wyznaczone uchwałą nr XII/99/16 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Obszarem zdegradowanym w gminie jest ten obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz w sferze gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Skalę tych negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Obszar zdegradowany w gminie Kowalewo Pomorskie został wyznaczony odrębnie dla miasta Kowalewo Pomorskie i dla części wiejskiej gminy. Analiza wskaźnikowa poszczególnych sołectw i jednostek w mieście została przeprowadzona w oparciu o kryteria wskazane w „Zasadach regionalnych”.

Obszar rewitalizacji w części wiejskiej gminy Kowalewo Pomorskie składa się z 4 podobszarów stanowiących części sołectw zaliczonych do obszaru zdegradowanego. Do powierzchni obszaru rewitalizacji zaliczono rzeczywistą powierzchnię, na której planowana jest interwencja w ramach programu rewitalizacji (czyli powierzchnię miejscowości z zabudowaniami mieszkalnymi). Łącznie wyznaczony obszar rewitalizacji nie przekracza progów 20% powierzchni gminy i 30% ludności gminy.

Obszar rewitalizacji w poszczególnych podobszarach spełnia różne cele rewitalizacji wskazane w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”:

- **Chelmoniec** - rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych oraz zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej,
- **Mariany** - rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych oraz zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej,
- **Piątkowo** - zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej,
- **Srebrniki** - rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych.

Obszar rewitalizacji w mieście Kowalewo Pomorskie obejmuje jedną z trzech wydzielonych na potrzeby delimitacji jednostek – Centrum. Jednostka ta zajmuje powierzchnię 1,64 km², co stanowi 1,16% powierzchni gminy i 36,85% powierzchni miasta. Na tym terenie mieszka 2268 osób (19,72% ludności gminy i 55,68% mieszkańców miasta). Jest to najgęściej zaludniona część miasta (1382 osób/km²). Jednostkę wyznaczoną do rewitalizacji tworzy 25 ulic: 1 Maja, 1 Stycznia, Batalionów Chłopskich, Chopina, Dworcowa, Działkowa, Fosa Jagiellońska, Jana Pawła II, Kilińskiego, Konopnickiej, Kościuszki, Krótka, Młyńska, Murna, Odrodzenia (do nr 8), Ogrodowa, Plac 700 – lecia, Plac Wolności, Strażacka, Szkolna, Szpitalna, Św. Józefa, Św. Mikołaja, Toruńska, Wąska.

Kierunki (cele) działań Programu rewitalizacji miasta i gminy Kowalewo Pomorskie:

I. Wzrost aktywności społecznej i ożywienie społeczne, poprzez animację społeczną i integrację mieszkańców:

- działania edukacyjne, kulturalne i prozdrowotne,
- działania wpływające na poprawę poziomu bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji,
- dostosowanie infrastruktury do potrzeb realizacji projektów mających na celu wzrost aktywności społecznej i ożywienie społeczne.

II. Zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym:

- aktywizacja społeczno-zawodowa,
- wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych,
- dostosowanie infrastruktury do potrzeb realizacji projektów mających na celu zmniejszenie ubóstwa i wykluczenia społecznego.

III. Ożywienie gospodarcze, wzrost potencjału gospodarczego między innymi poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, poprzez aktywizację gospodarczą obszaru rewitalizacji miasta i gminy Kowalewo Pomorskie:

- rozwój przedsiębiorczości,
- dostosowanie infrastruktury do potrzeb realizacji projektów mających na celu ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji.

W odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy i konsultacji społecznych wyznaczono odpowiadające im cele rewitalizacji odnoszące się przede wszystkim do sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Powyżej sformułowane cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023 i są ukierunkowane na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim. Do każdego z celów rewitalizacji przypisano konkretne kierunki działań oraz przedsięwzięcia. Stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonych celów.

Ponadto, każdy z celów został opisany skwantyfikowanymi wskaźnikami, z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi planowanymi do osiągnięcia do 2023 roku.

Tabela 18: Stopień realizacji głównych przedsięwzięć dofinansowanych ze środków unijnych, ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji, w 2018 roku

L.p.	Obszar rewitalizacji	Projekt	Źródło finansowania	Wnioski o dofinansowanie		Okres realizacji projektu	Wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania
				Termin złożenia wniosku	Termin podpisania umowy o dofinansowanie			
1.	Kowalewo Pomorskie - Centrum	Rewitalizacja przestrzeni publicznej poprzez dobudowanie amfiteatru wraz z zagospodarowaniem terenu przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Kowalewie Pomorskim	Poddziałanie 6.4.1. RPO WK-P na lata 2014-2020	20.12.2017	29.06.2018	2018 - 2019	844 660,12	85%
2.	Kowalewo Pomorskie - Centrum	Rewitalizacja istniejącego obiektu na terenie Miasta Kowalewo Pomorskie na dzienny dom pobytu	Poddziałanie 6.4.1. RPO WK-P na lata 2014-2020	30.07.2018	27.12.2018	2018 - 2019	268 8947,34	69,93%
3.	Mariany	Rozbudowa i remont świetlicy w Marianach	Działanie 19.2. PROW na lata 2014-2020	24.04.2017	12.10.2017	2017 - 2018	380 234,67	63,63%
4.	Piątkowo	Budowa Wiejskiego Domu Kultury w Piątkowie wraz z wyposażeniem i zagospodarowaniem terenu w miejscowości Piątkowo	PROW na lata 2014 - 2020	29.03.2018	12.09.2018	2018	986 100,00	do 63,63%
5.	Srebrniki	Rewitalizacja centrum wsi w Srebrnikach poprzez modernizację remizo-świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego na cele rekreacyjno-szkoleniowe	Działanie 7.1. RPO WK-P na lata 2014-2020	19.06.2018	21.12.2018	2018 - 2019	1 003 839,63	66,76%
6.	Chełmonec	Rewitalizacja centrum wsi w Chełmońcu poprzez modernizację remizo-świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego na cele rekreacyjno-szkoleniowe	Działanie 7.1. RPO WK-P na lata 2014-2020	19.06.2018	31.01.2019	2018 - 2019	451 569,48 zł	69,50%

3.4. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy

Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy określa uchwała nr XIX/164/16 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy obejmującego lata 2017-2021.

Na terenie gminy Kowalewo Pomorskie znajduje się obecnie 127 lokali, w tym 17 lokali socjalnych. Świadczeniem usług komunalnych w zakresie zarządzania nieruchomościami

stanowiącymi własność gminy Kowalewo Pomorskie zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. ul. Brodnicka 1, 87-410 Kowalewo Pomorskie, wyłoniony w zapytaniu ofertowym.

W 2018 r. wykupiono 2 lokale na własność.

Ze środków pochodzących z wpływów z czynszów najmu oraz dotacji gminy wykonano szereg prac remontowych. Do najważniejszych należą:

- montaż wkładu kominowego w lokalu znajdującym się w Pluskowężach nr 75/2 za kwotę 3733,56 zł,
- naprawa dachu budynku mieszkalnego na ul. 1 Maja 13 za kwotę 12300,00 zł,
- wymiana drzwi wejściowych w lokalach należących do mieszkaniowego zasobu gminy za kwotę 12900,00 zł,
- wymiana stolarki okiennej w kilku mieszkaniach za kwotę 11291,94 zł,
- wykonanie instalacji c.o. w lokalu gminnym znajdującym się w Kowalewie Pomorskim przy ul. Główny Dworzec 9/15 za kwotę 8866,93zł,
- wykonanie instalacji elektrycznych w lokalach należących do mieszkaniowego zasobu gminy za kwotę 8526,00 zł,
- zakup pieca w lokalu należącym do mieszkaniowego zasobu gminy w miejscowości Pluskowęsy 47/4 za kwotę 3300,00 zł,
- remont wraz z kupnem materiałów niezbędnych do wykonania prac w lokalu należącym do mieszkaniowego zasobu gminy znajdującym się w Kowalewie Pomorskim przy Placu Wolności 12/6 za kwotę 11773,78 zł,
- remont wraz z kupnem materiałów niezbędnych do wykonania prac w lokalu należącym do mieszkaniowego zasobu gminy znajdującym się w Kowalewie Pomorskim przy Placu 700 – lecia 1A/1 za kwotę 14286,68 zł,
- demontaż istniejących kotłów gazowych, zakup i dostawę kotłów gazowych wraz z montażem w budynku socjalnym należącym do mieszkaniowego zasobu gminy w Kowalewie Pomorskim przy ul. 1 Maja 13 A na kwotę 28000,00 zł.

W ubiegłym roku dokonano zamiany 4 lokali. Ponadto przydzielono 1 lokal z listy przydziału mieszkań.

Oddłużanie następuje poprzez zamianę lokali z wyższego czynszu (wyższego standardu) na lokale mniejsze o niższym czynszu (niższego standardu) lub realizowanie porozumień w sprawie spłaty długu albo odpracowanie powstałego zadłużenia.

Najemcy lokali mieszkalnych opłacają czynsz najmu w wysokości 4,11 zł, ustalony według stawki podstawowej za 1m² powierzchni użytkowej lokalu, z uwzględnieniem czynników podwyższających lub obniżających wartość użytkowa lokalu.

3.5. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2204 ze zm.), do gminnego zasobu nieruchomości należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności gminy i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego gminy.

Zasobem nieruchomości gminy Kowalewo Pomorskie gospodaruje Burmistrz Miasta Kowalewo Pomorskie. Gospodarowanie gminnym zasobem polega m.in. na: ewidencjonowaniu nieruchomości, wycenie nieruchomości, sporządzaniu planu wykorzystania zasobu, zabezpieczaniu nieruchomości przed uszkodzeniem lub zniszczeniem, współpracy z innymi organami gospodarującymi nieruchomościami Skarbu Państwa, zbywaniu, nabywaniu, wydzierżawianiu, wynajmowaniu, użyczeniu, zamianie, przekazywaniu w trwałą zarząd, ustanawianiu służebności gruntowej, najmie nieruchomości wchodzących w skład zasobu (przy czym umowa zawierana na

czas dłuższy niż 3 lata wymaga zgody Rady Miejskiej), podejmowaniu czynności w postępowaniu sądowym, zwłaszcza w sprawach dotyczących własności lub innych praw rzeczowych na nieruchomości.

Gospodarowanie mieniem polega ponadto na przygotowywaniu opracowań geodezyjno-prawnych i projektowych, dokonywaniu podziałów oraz scaleń i podziałów nieruchomości, a także wyposażeniu ich w miarę możliwości w niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej.

Nabywanie nieruchomości na rzecz gminy następuje w szczególności przez:

- nabywanie nieruchomości poprzez zakup, zamianę oraz szeroko rozumianą działalność inwestycyjną,
- na podstawie decyzji administracyjnych (np. wywłaszczeniu, nabywaniu gruntów pod drogi) oraz innych czynności prawnych np. pierwokup, zasiedzenie, zamiana, darowizna, nieodpłatne nabycie, nabycie spadku).

Gospodarowanie zasobem nieruchomości gminy Kowalewo Pomorskie odbywa się zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki, o której mowa w art. 12 przywołanej wyżej ustawy.

Gmina Kowalewo Pomorskie gospodaruje zasobem nieruchomości zgodnie z zasadami racjonalnej gospodarki, na podstawie obowiązujących przepisów prawa, uwzględniając w pierwszej kolejności potrzeby socjalno-bytowe społeczności lokalnej i realizację zadań publicznych.

Wzrost dochodów gminy ze sprzedaży mienia zależy od sytuacji społeczno-gospodarczej kraju i cen obowiązujących na rynku nieruchomości. W trybie bezprzetargowym, na wniosek zainteresowanych, prowadzona była sprzedaż lokali mieszkalnych na rzecz najemców oraz gruntów (które nie mogły być zagospodarowane jako odrębne nieruchomości) - na polepszenie warunków zagospodarowania nieruchomości przyległych. Kontynuowano większość zawartych dotychczas umów dzierżawy i użyczenia.

Tabela 19: Zestawienie powierzchni gminnego zasobu nieruchomości oraz nieruchomości oddanych w użytkowania wieczyste na dzień 31 grudnia 2018 roku

Wyszczególnienie	Powierzchnia gruntów w ha tworząca gminny zasób nieruchomości	W tym:	
		przekazywanych w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym	będących w wieczystym użytkowaniu gminy
Ogółem	359,0	7,0	0,5

Tabela 20: Powierzchnia gruntów oddanych w dzierżawę (z wyłączeniem gruntów zarządzanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kowalewie Pomorskim)

Ogółem powierzchnia [ha]	30,9

Tabela 21: Powierzchnia gruntów nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste

Ogółem powierzchnia [ha]	20,6

3.6. Program opieki nad zabytkami

Program opieki nad zabytkami jest dokumentem polityki administracyjnej w zakresie podejmowanych działań dotyczących inicjowania, wspierania i koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego.

Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2013-2017

został przyjęty uchwałą nr XXVII/271/14 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 30 maja 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Kuj. – Pom. z dnia 10 czerwca 2014 r., poz. 1807). Uchwała weszła w życie 14 dni po ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Zgodnie z art. 87 ust. 1 i ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. (t.j. Dz.U. 2018 r. poz. 2067 ze zm.) o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Burmistrz sporządza co 4 lata Gminny program opieki nad zabytkami, a co 2 lata przedstawia Radzie Miejskiej sprawozdanie z jego realizacji.

Pierwsze sprawozdanie z realizacji Gminnego programu opieki nad zabytkami obejmowało okres od czerwca 2014 r. do czerwca 2016 r. i zostało przedstawione na posiedzeniach komisji Rady Miejskiej. Kolejne sprawozdanie obejmowało okres od lipca 2016 r. do grudnia 2017 r. i zostało przedstawione na posiedzeniach komisji Rady Miejskiej.

W chwili obecnej trwają prace związane z opracowaniem Gminnego programu opieki nad zabytkami na kolejny okres 4 lat. Przygotowany projekt Programu podlega obecnie opiniowaniu przez Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

3.7. Program ochrony środowiska i Plan gospodarki niskoemisyjnej

Zagadnienia z zakresu ochrony środowiska były na bieżąco realizowane w ramach opracowanego Programu ochrony środowiska gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023, przyjętego uchwałą Rady Miejskiej nr XIX/167/16 z dnia 28 grudnia 2016 roku.

Na bieżąco realizowano również zadania określone w Planie gospodarki niskoemisyjnej Gminy Kowalewo Pomorskie, przyjętym uchwałą nr XIV/110/16 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 3 czerwca 2016 r. w sprawie zmiany uchwały nr VIII/61/15 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 23 września 2015 r. w sprawie przyjęcia Planu gospodarki niskoemisyjnej Gminy Kowalewo Pomorskie. W roku 2018 podpisano umowę z wykonawcą na opracowanie aktualizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej w roku 2019.

W ramach programu priorytetowego EKOpiec 2018, realizowanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, mieszkańcy gminy Kowalewo Pomorskie mogli skorzystać z dotacji celowej dla osób fizycznych na dofinansowanie inwestycji służących ochronie powietrza polegających na wymianie źródeł ciepła w budynkach lub lokalach mieszkalnych położonych na terenie gminy Kowalewo Pomorskie. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców zamieszkujących na terenie gminy, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu ustalił limit dofinansowania dla gminy Kowalewo Pomorskie na 30000,00 zł, tj. 15 źródeł ciepła. W związku z tym ostateczna liczba beneficjentów końcowych zakwalifikowany do Programu EKOPIEC wyniosła 15 osób. Łączna kwota dotacji, jaką otrzymał Beneficjent końcowy zakwalifikowany do Programu wyniosła 4000,00 zł, w tym 2000,00 zł stanowiło dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, a 2000,00 zł z budżetu gminy Kowalewo Pomorskie.

W roku 2018, po raz kolejny, pojawiła się możliwość uzyskania dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na realizację programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na obiektach, których właścicielami są osoby fizyczne, jednostki sektora finansów publicznych, kościoły i związki wyznaniowe oraz wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe.

Złożono wniosek o przyznanie w/w dotacji na kwotę ogólną 43645,04 zł. Realizacja zadania finansowana jest w 70% z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, 20% ze środków gminy Kowalewo Pomorskie i 10% wkładu właściciela nieruchomości. W ramach realizacji zadania pn. Demontaż, transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających

azbest z terenu gminy Kowalewo Pomorskie w roku 2018 zutylizowano 91,80 Mg azbestu (23,087 ton - demontaż, transport i unieszkodliwienie, 68,093 ton - transport i unieszkodliwienie). Ostateczny koszt zadania wyniósł 27665,60 zł.

W ramach działań inwestycyjnych wykonano termomodernizację budynku Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim przy ul. Św. Mikołaja 5 oraz zamontowano instalację fotowoltaiczną na terenie pływalni w Kowalewie Pomorskim.

Informacje o możliwości uzyskania przez mieszkańców różnych form dofinansowania w zakresie OZE były zamieszczone na stronie Urzędu Miejskiego oraz w gablotach sołeckich. Ponadto, osoby zainteresowane wymianą pieca są na bieżąco informowane w Referacie Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Ewidencji Działalności Gospodarczej o programie Czyste powietrze.

W zakresie poprawy niskoemisyjności na terenie gminy są realizowane również inwestycje w zakresie remontów dróg oraz chodników.

3.8. Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych

W 2018 r. kontynuowano działania określone w Strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014-2020, w którą wpisują się następujące programy:

Gminny program wspierania rodziny opracowany na lata 2018–2020

Adresatami programu są rodziny zamieszkałe na terenie gminy Kowalewo Pomorskie wychowujące dzieci i przeżywające różnego rodzaju trudności, których sami nie mogą pokonać, a także rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i jego powrotu do domu rodzinnego.

W szczególności program jest skierowany do:

- rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo wychowawczych i niezaradnych życiowo;
- rodzin żyjących w niedostatku materialnym, w tym bezrobotnych;
- rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą;
- rodzin z dziećmi zagrożonymi niedostosowaniem społecznym.

Celem głównym programu jest rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Działania, jakie były realizowane w 2018 r. to m.in. przystąpienie do programu ogłoszonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, w związku z którym pozyskane zostały środki finansowe pozwalające na zatrudnienie w ramach umów zleceń 3 asystentów rodziny, obejmujących łącznie wsparciem średnio 25 rodzin, co przyczyniło się do podniesienia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego oraz radzenia sobie z problemami dnia codziennego.

Gminny program wspierania rodziny zakłada również realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz organizowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci młodzieży. Realizację tego działania pełniła Świetlica Socjoterapeutyczna w Kowalewie Pomorskim licząca 50 wychowanków w wieku od 7 do 16 lat. W okresie od 1 maja do 30 listopada 2018 r. realizowane było zadanie „Młodzi bez alkoholu VIII”, dofinansowane z Urzędu Marszałkowskiego, w ramach otwartego konkursu ofert nr 3/2018 pn. „Rozwiązywanie problemów alkoholowych w województwie kujawsko – pomorskim”. W ramach programu prowadzone były liczne zajęcia profilaktyczne na temat problematyki uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

W okresie 16-23 lutego 2018 r. prowadzono zajęcia w ramach ferii zimowych. Uczestniczyło w nich łącznie 20 wychowanków, z podziałem na grupę młodszą i starszą. W okresie

2 - 13 lipca 2018 r. świetlica prowadziła zajęcia letnie pn. „Wypoczynek letni 2018 w Świetlicy”. Przykładem lat ubiegłych zajęcia zorganizowano z podziałem na dwie grupy wiekowe: młodszą i starszą. Każda grupa miała zajęcia tygodniowe, dzieci młodsze w okresie 2 - 6 lipca 2018 r., dzieci starsze 9 - 13 lipca 2018 roku.

W zajęciach uczestniczyło łącznie 28 wychowanków. Wypoczynek finansowany był z funduszy gminnych oraz środków pozyskanych od sponsorów.

Rodziny przeżywające trudności to również rodziny, w których występuje problem przemocy domowej, która w znacznym stopniu dezintegruje rodzinę. Gminny program wspierania rodziny zawiera również działania wynikające z realizacji **Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2020**. Celem głównym programu jest zapobieganie występowania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej i ograniczenie skutków przemocy domowej poprzez podejmowanie interwencji wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie. W 2018 r. do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 16 „Niebieskich kart A” wszczynających procedurę „Niebieskie karty”, z tego założonych przez policję - 12 kart, pomoc społeczną - 4 karty. W 2018 r. procedura „Niebieskie karty” realizowana była łącznie w 25 rodzinach, z tego 9 rodzin z lat ubiegłych.

Na 25 rodzin, w których prowadzono procedurę, w 16 rodzinach wychowywane były małe dzieci. Dzieci z tych rodzin były objęte wsparciem pedagoga szkolnego. W 4 rodzinach z dziećmi, w których była prowadzona procedura „Niebieskie Karty” złożono wnioski do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka. W ramach prowadzonej procedury, ofiary przemocy kierowani byli do specjalistów, gdzie zostali objęci wsparciem: psychologicznym – 2 dorosłych i 3 dzieci, prawnym- 1 dorosły, pomocą socjalną - 16 rodzin, wsparciem asystent rodziny 8 - rodzin.

Wobec 2 osób, u których istniało podejrzenie, że stosują przemoc Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pomorskim złożył do Komendy Powiatowej Policji zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy. Prowadzenie procedury „Niebieskie karty” ma na celu ograniczenie występowania przemocy domowej, a tym samym poprawę relacji rodzinnych, co w ogromnej mierze przekłada się na stan emocjonalny dziecka i jego prawidłowe funkcjonowanie w rodzinie.

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej

Zadaniem, wynikającym z art. 16a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jest przygotowanie oceny zasobów pomocy społecznej. Dokument ten został również opracowany w 2018 roku. Przedstawia on obraz pomocy społecznej w gminie, ukazuje jakim zapleczem dysponuje gmina, aby realizować zadania pomocy społecznej, z jakimi instytucjami i organizacjami współpracuje oraz jakie nakłady finansowe przeznacza na realizację tych zadań. Ocena zasobów obrazowała realizację zadań w latach 2015 - 2017 oraz przedstawiała prognozę na lata 2018-2019. Wnioski i rekomendacje wpływające z oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2017 ukazywały zwrócenie szczególnej uwagi na potrzeby osób:

1) w podeszłym wieku, które potrzebują opieki i wsparcia osób drugich - rekomendacje zakładały rozwój i zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w domach u osób starszych i niepełnosprawnych poprzez wzrost kadry świadczących te opiekę. W 2018 r. zapewniono usługi opiekuńcze dla 32 osób. Koszt 1 godziny świadczonych usług wynosił 15,00 zł. W zależności od dochodu osoby czy rodziny naliczana była odpłatność zgodnie z uchwałą nr XVII/178/13 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 25 marca 2013 r., zmienioną uchwałą nr XVIII/152/16 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 28 listopada 2016 roku. Poniesione koszty w 2018 r. na usługi opiekuńcze wyniosły 110945,41zł i obejmowały m.in. wynagrodzenia dla zatrudnionych opiekunek społecznych oraz

pomocy sąsiedzkiej. Ilość korzystających z usług opiekuńczych od 2015 r. pozostaje na podobnym poziomie. Każda z osób, która w 2018 r. zwracała się z prośbą o pomoc w postaci objęcia jej usługami opiekuńczymi uzyskała taki rodzaj wsparcia. Zadanie to realizowało 6 opiekunek domowych. Kadra świadcząca w/w usługi w wystarczającym stopniu zapewniła realizację potrzeb usług opiekuńczych w 2018 roku.

W 2018 r. realizowany był program ogłoszony przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej pn. Program opieka 75 plus, pozyskując środki finansowe w wysokości 6569,00 zł, pozwalające na obniżenie kosztów wynagrodzenia dla zatrudnionych opiekunek społecznych. W ramach tego programu z pomocy w formie usług opiekunek skorzystało 5 podopiecznych. Usługi opiekuńcze świadczone były przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym i dostosowano je do potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Z pomocy tej skorzystało 5 rodzin, a koszt wyniósł 66027,50 zł, który w całości pokrywany był z budżetu państwa. Również w przypadku tych usług w 100% zabezpieczono potrzeby mieszkańców gminy Kowalewo Pomorskie.

Bazując na danych statystycznych stwierdzić należy, iż gminę Kowalewo Pomorskie dotyka problem starzejącego się społeczeństwa. W celu dodatkowego zabezpieczenia potrzeb osób starszych gmina Kowalewo Pomorskie we współpracy z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury w Kowalewie Pomorskim w 2018 r. złożyła, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego z poddziałania 9.1.2 Rozwój usług opiekuńczych w ramach ZIT, wniosek i uzyskała dofinansowanie projektu „Samotności mówię Nie”. Projekt ten jest zintegrowany z projektem twardym „Rewitalizacja istniejącego obiektu na terenie Miasta Kowalewo Pomorskie na dzienny dom pobytu”, na który gmina Kowalewo Pomorskie również uzyskała dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego z poddziałania 6.4.1 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych w ramach ZIT. Dzięki realizacji obu projektów zostanie utworzony i będzie prowadzony od 2020 r. Dzienny Dom Pobytu. Jego uczestnikami będą mogły być osoby starsze, niepełnosprawne, które są jednocześnie osobami niesamodzielnymi. Dzienny Dom Pobytu będzie funkcjonował we wszystkie dni robocze, co najmniej 8 godzin dziennie, w godzinach dostosowanych do potrzeb uczestników i ich rodzin. Dzienny Dom Pobytu zapewni uczestnikom: ciepły posiłek, transport, pomoc w podstawowych czynnościach życiowych, opiekę i pomoc higieniczną, pomoc socjalną, np. w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych, w tym: udział w zajęciach terapeutycznych, rehabilitacyjno-ruchowych, pomoc psychologiczną oraz integrację ze środowiskiem lokalnym.

2) wobec długotrwale korzystających z pomocy społecznej (powyżej 3 lat), u których wieloletnie korzystanie z pomocy społecznej wyrobiło schemat zachowań, których oni sami nie chcą lub nie potrafią zmienić tak, aby wyjść z kręgu pomocy społecznej - rekomendacje zakładały dalsze wdrażanie i realizację aktywnych form walki z bezrobociem poprzez podejmowanie działań organizacyjnych sprzyjających rozwojowi miejsc pracy oraz poprzez zintensyfikowanych działań w zakresie zwiększania zatrudnienia subsydiarnego tj. roboty publiczne, staże, prace interwencyjne, prace społeczne użyteczne. W 2018 r. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, współpracując z Urzędem Miejskim w Kowalewie Pomorskim oraz Powiatowym Urzędem Pracy w Golubiu-Dobrzyniu odnośnie zatrudniania osób znajdujących się w trudnej sytuacji, wytypował listę osób bezrobotnych, którzy mogli podjąć pracę w ramach prac społecznie użytecznych. W 2018 r. w ramach prac społecznie użytecznych pracowały 83 osoby. Umowy zawarte zostały od 1 lutego 2018 r. do 31 stycznia 2019 roku.

Drugim ze sposobów pomocy w/w grupie osób (zgodnie z rekomendacjami) jest kierowanie i wdrażanie programów wspierających, zwiększających kompetencje osób długotrwale bezrobotnych. Gmina Kowalewo Pomorskie wraz z Miejsko Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim w 2018 r. nawiązała współpracę z Fundacją Gospodarcza

ProEuropa i jako partner będzie w latach 2020-2021 współrealizowała projekt pn. „Aktywność szansą na sukces”, który współfinansowany będzie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w ramach poddziałania 9.1.1 Aktywne włączenie społeczne w ramach ZIT. Działania społeczno- aktywizujące (w tym trening motywacji i kompetencji, warsztaty planowania i gospodarowania budżetem domowym, szkoła rodzica, kursy zawodowe, staże zawodowe) skierowane będą do mieszkańców gminy Kowalewo Pomorskie i będą miały na celu zdobycie umiejętności pozwalających na usamodzielnienie i wyjście z kręgu osób korzystających z pomocy społecznej.

3) wobec bezdomnych i zagrożonych bezdomnością - rekomendacje zakładały zabezpieczenie miejsca pobytu dla osób bezdomnych w okresie jesienno-zimowym. W 2018 r. gmina realizowała to zadanie poprzez działalność Punktu Noclegowego dla bezdomnych na terenie miasta Kowalewo Pomorskie. Punkt funkcjonuje od 1 listopada 2018 r. do 31 marca 2019 r. z możliwością przedłużenia. We wspomnianym Punkcie do dyspozycji są 2 pomieszczenia, gdzie wydzielona jest toaleta z prysznicem oraz małe zaplecze kuchenne. W 2018 r. w Punkcie Noclegowym przebywało 7 osób, a koszty jego utrzymania wyniosły 7363,12 zł.

4) wobec rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze i prowadzenia gospodarstwa domowego - rekomendacje zakładały kierowanie do rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, asystentów rodzin w celu zwiększenia kompetencji wychowawczych rodziców, zwiększenia ich umiejętności radzenia sobie z problemami dnia codziennego.

W 2018 r. pracę asystenta rodziny na terenie gminy Kowalewo Pomorskie pełniły 3 osoby, które objęły swoim wsparciem średnio 25 rodzin. Asystenci z każdą z rodzin przygotowywali „Plany Pracy z Rodziną”, gdzie zostały wskazane: cel główny oraz cele szczegółowe do osiągnięcia przez daną rodzinę. Asystentura w 2018 r. została zakończona w 8 rodzinach ze względu na znaczącą poprawę funkcjonowania rodziny.

Rekomendacje zakładały również zabezpieczenie środków na realizację świadczeń na poziomie uzasadniającym potrzeby mieszkańców gminy, zgodnie z realizacją zadań powierzonych Ośrodkowi Pomocy Społecznej oraz na utrzymanie infrastruktury pomocy społecznej wraz z jej pracownikami i wyposażeniem. Środki te zostały zabezpieczone w stopniu wystarczającym umożliwiającym realizację powierzonych zadań Ośrodkowi Pomocy Społecznej.

3.9. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Uchwałą nr XXVIII/243/17 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 28 grudnia 2017 r. przyjęto do realizacji Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2018, stanowiący część Strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2014-2020.

Wskazane zostały w nim zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych realizowane przez gminę. Program skierowany jest do mieszkańców gminy Kowalewo Pomorskie, którzy w życiu prywatnym i zawodowym spotykają się z problemem nadużywania alkoholu oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką.

Głównym jego celem jest ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk życia społecznego związanych z nadużywaniem alkoholu.

Na realizację Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych przeznaczone zostały dochody z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży.

Tabela 22: Wydatki w roku 2018 na realizację Programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

L.p.	Nazwa zadania realizowanego w ramach Programu	Kwota
1.	Funkcjonowanie świetlicy socjoterapeutycznej	169842,44 zł
2.	Funkcjonowanie punktu konsultacyjnego	13456,70 zł
3.	Funkcjonowanie Gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	3388,54 zł
4.	Profilaktyka pozostała	7606,47 zł
Razem		194294,48 zł

3.10. Program przeciwdziałania narkomanii

Uchwałą nr XXVIII/244/17 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 28 grudnia 2017 r. przyjęto do realizacji Gminny program przeciwdziałania narkomanii na lata 2018 - 2020.

Celem Gminnego programu przeciwdziałania narkomanii jest ograniczenie zażywania środków odurzających, szczególnie wśród dzieci i młodzieży oraz związanych z tym problemów zdrowotnych i społecznych występujących na terenie gminy Kowalewo Pomorskie. Celem programu jest także podniesienie świadomości mieszkańców na temat zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych.

Realizatorem Gminnego programu przeciwdziałania narkomanii jest Pełnomocnik Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie ds. Przeciwdziałania Narkomanii, który przy realizacji zadań współpracuje z wieloma parterami.

W ramach realizacji założeń Programu podejmowano działania w zakresie:

- zwiększenia pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- wspomagania działań instytucji, organizacji pozarządowych oraz osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

3.11. Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi

Na terenie gminy Kowalewo Pomorskie w 2018 r. działały stowarzyszenia zarejestrowane w ewidencji Starosty Golubsko-Dobrzyńskiego i Krajowym Rejestrze Sądowym.

Program współpracy gminy Kowalewo Pomorskie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018 został przyjęty uchwałą nr XXV/217/17 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 21 września 2017 roku.

Podjęcie inicjatywy uchwałodawczej wynikało z art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, nakładającego na organ samorządu terytorialnego obowiązek uchwalania corocznych programów z organizacjami pozarządowymi.

Przed podjęciem uchwały w sprawie przyjęcia programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 w/w ustawy na rok 2018 projekt powyższego programu został poddany konsultacjom. Konsultacje zostały przeprowadzone zgodnie z zarządzeniem nr 95/2017 Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie z dnia 18 lipca 2017 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych w zakresie projektu uchwały w sprawie przyjęcia „Rocznego programu współpracy gminy Kowalewo Pomorskie z organizacjami

pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018”.

Program stanowił podstawę współpracy gminy Kowalewo Pomorskie z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy Kowalewo Pomorskie, które taką współpracę deklarowały. Uchwalony przez Radę Miejską Program został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej, na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim oraz znajdował się do wglądu w Urzędzie Miejskim, pokój nr 1.

Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi realizowana była na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

Formami współpracy gminy Kowalewo Pomorskie z organizacjami pozarządowymi, ujętymi w Programie współpracy były m.in.:

- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i zakresie współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków,
- konsultowanie projektów aktów normatywnych Rady w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji,
- prowadzenie na stronie internetowej Urzędu zakładki „Organizacje pozarządowe”, gdzie można uzyskać m.in. informacje o możliwościach uzyskania wsparcia z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, umieścić informacje przekazane przez organizacje,
- promowanie i wspieranie działalności organizacji pozarządowych poprzez zapraszanie do udziału w posiedzeniach organów gminy, informowanie społeczeństwa o udziale tych organizacji w pracach na rzecz gminy w lokalnych gazetach, publikacjach, tablicach informacyjnych,
- wspieranie inicjatyw organizacji na rzecz społeczności gminy,
- umożliwienie organizacjom pozarządowym nabywania na preferencyjnych warunkach prawa użytkowania (dzierżawa, najem) nieruchomości (lokali) będących własnością gminy dla celów prowadzenia działalności statutowej tych organizacji, w miarę występowania pustostanów i potrzeb organizacji,
- udostępnianie sal oraz sprzętu,
- pomoc w uzyskiwaniu sprzętu i wsparcia technicznego,
- zlecenie realizacji zadań publicznych poprzez:
  - powierzanie wykonania zadań publicznych i udzielanie dotacji ze środków budżetowych na sfinansowanie ich realizacji,
  - wspieranie wykonania zadań publicznych i udzielanie dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

W ramach realizacji Programu, działając na podstawie art. 13 i 14 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Burmistrz Miasta Kowalewo Pomorskie ogłosił otwarty konkurs ofert na wsparcie zadań publicznych związanych z realizacją zadań gminy w zakresie kultury fizycznej i sportu w roku 2018 przez organizacje prowadzące działalność pożytku publicznego. Zadanie, o którym mowa powyżej, wykonywane było poprzez realizację przedsięwzięć z zakresu:

- upowszechniania i promowania różnych dyscyplin sportowych polegających na organizowaniu i udziale w imprezach sportowych, zawodach i rozgrywkach, turniejach, pokazach z różnych dziedzin sportu i sportowej aktywizacji dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy, w tym osób niepełnosprawnych,
- szkolenia i udziału w zawodach w ramach rozgrywek własnych oraz prowadzonych przez polskie i okręgowe związki sportowe.

W wyniku przeprowadzonego konkursu dotację na wsparcie otrzymało 5 klubów tj.:

- Ludowy Klub Sportowy „Promień” w Kowalewie Pomorskim – kwota 174000,00 zł,

- Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk” w Kowalewie Pomorskim – kwota 30000,00 zł,
- Uczniowski Klub Sportowy „Sokół” w Wielkim Rychnowie – kwota 15000,00 zł,
- Uczniowski Klub Sportowy „Orlik” w Kowalewie Pomorskim – kwota 7000,00 zł,
- Akademia Piłkarska „Młode Lwy” - kwota 4000,00 zł.

Współpraca o charakterze pozafinansowym obejmowała m.in. następujące działania:

- bezpłatne udostępnianie pomieszczeń oraz szatni w budynku przy ul. Św. Mikołaja 5 w Kowalewie Pomorskim na rzecz LKS „Promień”,
- bezpłatne udostępnianie pomieszczeń biurowych oraz szatni w budynku przy ul. Chopina 26 w Kowalewie Pomorskim na rzecz LKS „Promień”,
- bezpłatne wypożyczanie sal na przeprowadzenie zebrań, spotkań,
- udzielanie pomocy merytorycznej,
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu środków finansowych z innych źródeł,
- przekazywanie informacji o szkoleniach zewnętrznych dla organizacji pozarządowych,
- bezpłatne udostępnianie pomieszczeń szkół na działalność Uczniowskich Klubów Sportowych oraz stowarzyszeń działających przy szkołach,
- bezpłatne udostępnianie boisk dla klubów sportowych i stowarzyszeń.

4. Uchwały Rady Miejskiej

Rada Miejska w Kowalewie Pomorskim w kadencji 2014 – 2018 w roku 2018 obradowała na dziesięciu sesjach. Głównymi tematami podejmowanymi na sesjach były m. in.:

- przyjęcie sprawozdania z wykonania planu celów finansowo – rzeczowych gminy Kowalewo Pomorskie za rok 2017,
- demografia w gminie Kowalewo Pomorskie w latach 1990 – 2016.

Ponadto, na sesjach Rada Miejska dokonała podsumowania konkursów przeprowadzonych w roku 2017 tj.:

- „Najpiękniej ukwiecony balkon w mieście”,
- „Najpiękniejsza iluminacja świąteczno – noworoczna”,
- „Piękna Gmina”,
- „Przywracamy Urok Naszej Gminie”.

Rada Miejska w Kowalewie Pomorskim w kadencji 2014 – 2018 w roku 2018 podjęła 76 uchwał, które dotyczyły:

- uchwała nr XXIX/255/18 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2029,
- uchwała nr XXIX/256/18 w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2018,
- uchwała nr XXIX/257/18 w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Komisji Rady Miejskiej,
- uchwała nr XXIX/258/18 w sprawie przyjęcia planów pracy stałych komisji Rady Miejskiej na rok 2018,
- uchwała nr XXIX/259/18 w sprawie uchwalenia ramowego planu pracy Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim na rok 2018,
- uchwała nr XXIX/260/18 w sprawie zmiany uchwały nr XXI/205/09 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 15 kwietnia 2009 r. w sprawie regulaminu wynagradzania

- nauczycieli,
- uchwała nr XXIX/261/18 w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla placówek wychowania przedszkolnego i szkół podstawowych prowadzonych na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie oraz trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania,
  - uchwała nr XXX/262/18 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2029,
  - uchwała nr XXX/263/18 w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2018,
  - uchwała nr XXX/264/18 w sprawie złożenia sprawozdania z wykonania uchwały dotyczącej „Długofalowego programu rozwoju oświaty na terenie gminy Kowalewo Pomorskie”,
  - uchwała nr XXX/265/18 w sprawie majątkowej gminy przekraczającej zakres zwykłego zarządu,
  - uchwała nr XXX/266/18 w sprawie majątkowej gminy przekraczającej zakres zwykłego zarządu,
  - uchwała nr XXX/267/18 w sprawie okręgów wyborczych,
  - uchwała nr XXX/268/18 w sprawie zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych dyrektorów i wicedyrektorów szkół i przedszkoli prowadzonych przez Gminę Kowalewo Pomorskie oraz zasad przyznawania zwolnień od obowiązku realizacji zajęć,
  - uchwała nr XXX/269/18 w sprawie ustalenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych zatrudnionych w szkołach i placówkach wychowania przedszkolnego, dla których organem prowadzącym jest Gmina Kowalewo Pomorskie,
  - uchwała nr XXX/270/18 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru wsi Wielkie Rychnowo w gminie Kowalewo Pomorskie,
  - uchwała nr XXX/271/18 w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest gmina Kowalewo Pomorskie oraz warunków i zasad korzystania z przystanków komunikacyjnych,
  - uchwała nr XXX/272/18 w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji rocznego programu współpracy Gminy Kowalewo Pomorskie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie za 2017 rok,
  - uchwała nr XXX/273/18 w sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Kowalewo Pomorskie w 2018 roku,
  - uchwała nr XXX/274/18 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2020,
  - uchwała nr XXXI/275/18 w sprawie obwodów głosowania,
  - uchwała nr XXXI/276/18 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2029,
  - uchwała nr XXXI/277/18 w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2018,
  - uchwała nr XXXI/278/18 w sprawie przyjęcia zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów wymiany źródeł ciepła w roku 2018 i ograniczania niskiej emisji na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie w ramach programu EKOpiec 2018 realizowanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu,
  - uchwała nr XXXI/279/18 w sprawie zmiany wieloletniego programu gospodarowania

- mieszkańciowym zasobem gminy obejmującego lata 2017-2021,
- uchwała nr XXXI/280/18 w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Kowalewo Pomorskie,
  - uchwała nr XXXII/281/18 w sprawie podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Gminy za 2017 rok,
  - uchwała nr XXXII/282/18 w sprawie podjęcie uchwały w sprawie absolutorium dla Burmistrza Miasta,
  - uchwała nr XXXII/283/18 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2029,
  - uchwała nr XXXII/284/18 w sprawie zmiany uchwały budżetowej na 2018 rok,
  - uchwała nr XXXII/285/18 w sprawie sprzedaży prawa własności nieruchomości gruntowej, położonej we Wielkiej Łące, stanowiącej własność Gminy Kowalewo Pomorskie na rzecz użytkownika wieczystego,
  - uchwała nr XXXII/286/18 w sprawie projektu zmiany uchwały Nr XXI/187/17 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego,
  - uchwała nr XXXII/287/18 w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za rok 2017, stanowiącego część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2014-2020,
  - uchwała nr XXXII/288/18 w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2017,
  - uchwała nr XXXII/289/18 w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Kowalewo Pomorskie,
  - uchwała nr XXXII/290/18 w sprawie udzielenia Powiatowi Golubsko-Dobrzyńskiemu pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie udziału w realizacji zadania inwestycyjnego polegającego na: "Przebudowie drogi powiatowej nr 2106C w m. Wielka Łąka w km 0+000 do 0+400 oraz budowie parkingu przy drodze powiatowej nr 2105C w m. Wielka Łąka",
  - uchwała nr XXXII/291/18 w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych na terenie gminy Kowalewo Pomorskie,
  - uchwała nr XXXIII/292/18 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2029,
  - uchwała nr XXXIII/293/18 w sprawie zmiany uchwały budżetowej na 2018 rok,
  - uchwała nr XXXIII/294/18 w sprawie przyjęcia 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2020,
  - uchwała nr XXXIII/295/18 w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych,
  - uchwała nr XXXIII/296/18 w sprawie zmiany uchwały nr XIII/109/16 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 18 maja 2016 r. w sprawie uchwalenia statutów sołectw i samorządów osiedlowych,
  - uchwała nr XXXIII/297/18 w sprawie majątkowej gminy przekraczającej zakres zwykłego zarządu,

- uchwała nr XXXIII/298/18 w sprawie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kowalewo Pomorskie oraz obowiązujących planów miejscowych dla terenów miasta i gminy Kowalewo Pomorskie za okres od 2015 do 2018 roku,
- uchwała nr XXXIII/299/18 w sprawie określenia wysokości opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego uczniów w przedszkolu publicznym i oddziałach przedszkolnych zorganizowanych w publicznych szkołach podstawowych prowadzonych dla których organem prowadzącym jest Gmina Kowalewo Pomorskie,
- uchwała nr XXXIII/300/18 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z planu zamierzeń Gminy Kowalewo Pomorskie na kadencję 2014-2018,
- uchwała nr XXXIV/301/18 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2029,
- uchwała nr XXXIV/302/18 w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2018,
- uchwała nr XXXIV/303/18 w sprawie zmiany uchwały nr XXI/187/17 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego,
- uchwała nr XXXIV/304/18 w sprawie zmiany uchwały nr XV/117/16 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 29 czerwca 2016 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Kowalewo Pomorskie,
- uchwała nr XXXIV/305/18 w sprawie udzielenia powiatowi Golubsko-Dobrzyńskiemu pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie udziału w realizacji zadania inwestycyjnego polegającego na „Przebudowie drogi powiatowej nr 2106C w miejscowości Wielka Łąka,
- uchwała nr XXXV/306/18 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2029,
- uchwała nr XXXV/307/18 w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2018,
- uchwała nr XXXVI/308/18 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2029,
- uchwała nr XXXVI/309/18 w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2018,
- uchwała nr XXXVI/310/18 w sprawie wprowadzenia odstępstw od zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscu publicznym na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie,
- uchwała nr XXXVI/311/18 w sprawie ustalenia na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- uchwała nr XXXVI/312/18 w sprawie zmiany uchwały nr XXXIV/305/18 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 5 lipca 2018 r. w sprawie udzielenia Powiatowi Golubsko-Dobrzyńskiemu pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie udziału w realizacji zadania inwestycyjnego polegającego na: „Przebudowie drogi powiatowej nr 2106C w m. Wielka Łąka,
- uchwała nr XXXVII/313/18 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2029,
- uchwała nr XXXVII/314/18 w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2018,
- uchwała nr XXXVII/315/18 w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kowalewo Pomorskie,
- uchwała nr XXXVII/316/18 w sprawie majątkowej gminy przekraczającej zakres zwykłego zarządu,
- uchwała nr XXXVII/317/18 w sprawie majątkowej gminy przekraczającej zakres zwykłego zarządu,

- uchwała nr XXXVII/318/18 w sprawie majątkowej gminy przekraczającej zakres zwykłego zarządu,
- uchwała nr XXXVII/319/18 w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie bonifikaty od ceny nieruchomości sprzedawanej na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej,
- uchwała nr XXXVII/320/18 w sprawie wykonywania obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej,
- uchwała nr XXXVII/321/18 w sprawie przyjęcia Statutu Gminy Kowalewo Pomorskie,
- uchwała nr XXXVII/322/18 w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych na terenie gminy Kowalewo Pomorskie,
- uchwała nr XXXVII/323/18 w sprawie uchwalenia rocznego programu współpracy Gminy Kowalewo Pomorskie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2019,
- uchwała nr XXXVII/324/18 w sprawie nadania imienia Szkole Podstawowej w Wielkiej Łące,
- uchwała nr XXXVII/325/18 w sprawie ustalenia wysokości dopłat do taryf dla odbiorców usług kanalizacyjnych,
- uchwała nr XXXVII/326/18 w sprawie wspólnej realizacji zadania polegającego na budowie chodnika przy drodze powiatowej nr 2108C z Bielska do Chełmonia i w stronę Lipienicy,
- uchwała nr XXXVII/327/18 w sprawie zaciągnięcia pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na finansowanie zadania inwestycyjnego,
- uchwała nr XXXVIII/328/18 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2029,
- uchwała nr XXXVIII/329/18 w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2018,
- uchwała nr XXXVIII/330/18 w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy obejmującego lata 2017-2021.

Rada Miejska w Kowalewie Pomorskim w kadencji 2018 – 2023 w roku 2018 podjęła 22 uchwały, które dotyczyły:

- uchwała nr II/5/2018 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2029,
- uchwała nr II/6/2018 w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2018,
- uchwała nr II/7/2018 w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości oraz zwolnień od tego podatku,
- uchwała nr II/8/2018 w sprawie zasad ustalania poboru oraz terminów płatności i wysokości stawek opłaty targowej,
- uchwała nr II/9/2018 w sprawie obniżenia średniej ceny skupu żyta stanowiącej podstawę do obliczenia podatku rolnego na obszarze Miasta i Gminy Kowalewo Pomorskie,
- uchwała nr II/10/2018 w sprawie wysokości stawek podatku od środków transportowych oraz zwolnień od tego podatku,
- uchwała nr II/11/2018 w sprawie majątkowej gminy przekraczającej zakres zwykłego zarządu,
- uchwała nr II/12/2018 w sprawie przyjęcia projektu: „Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie”,
- uchwała nr II/13/2018 w sprawie powołania stałych Komisji Rady Miejskiej w Kowalewie

Pomorskim,

- uchwała nr II/14/2018 w sprawie ustalenia wysokości diet dla radnych,
- uchwała nr II/15/2018 w sprawie ustalenia wynagrodzenia dla Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie,
- uchwała nr III/16/18 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2029,
- uchwała nr III/17/18 w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2018,
- uchwała nr III/18/18 w sprawie ustalenia wykazu wydatków, które nie wygasają z końcem roku budżetowego,
- uchwała nr III/19/18 w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla placówek wychowania przedszkolnego i szkół podstawowych prowadzonych na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie oraz trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania,
- uchwała nr III/20/18 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019, stanowiącego część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kowalewo Pom. na lata 2014-2020,
- uchwała nr III/21/18 w sprawie wyrażenia zgody na nieodpłatne nabycie nieruchomości,
- uchwała nr III/22/18 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie regulaminu wynagradzania nauczycieli,
- uchwała nr III/23/18 w sprawie uchwalenia „Aktualizacji projektu założeń do planu zaopatrzenia gminy i miasta Kowalewo Pomorskie w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”,
- uchwała nr III/24/18 zmieniająca uchwałę w sprawie wyrażenia woli przystąpienia Gminy Kowalewo Pomorskie do tworzenia Stowarzyszenia pod nazwą Kujawsko-Pomorskie Samorządowe Stowarzyszenie „Europa Kujaw i Pomorza”,
- uchwała nr III/25/18 w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2019-2035,
- uchwała nr III/26/18 w sprawie budżetu na 2019 rok.

W kadencji 2014 – 2018 w roku 2018 komisje łącznie odbyły 47 posiedzeń, w tym:

- Komisja Rewizyjna - 9 posiedzeń,
- Komisja Budżetowa i Samorządu - 9 posiedzeń,
- Komisja Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia - 9 posiedzeń,
- Komisja Rozwoju Gospodarczego, Rolnictwa i Integracji Europejskiej - 10 posiedzeń,
- Komisja Infrastruktury i Drogownictwa - 10 posiedzeń.

W kadencji 2018- 2023 w roku 2018 komisje łącznie odbyły 6 posiedzeń, w tym:

- Komisja Rewizyjna - 1 posiedzenie,
- Komisja Budżetowa i Samorządu - 1 posiedzenie,
- Komisja Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia - 1 posiedzenie,
- Komisja Rozwoju Gospodarczego, Rolnictwa i Integracji Europejskiej - 1 posiedzenie,
- Komisja Infrastruktury i Drogownictwa - 1 posiedzenie,
- Komisja Skarg, Wniosków i Petycji – 1 posiedzenie.

5. Część analityczna

5.1. Rolnictwo

W roku 2018 Kujawsko - Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie – Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Golubiu-Dobrzyniu przeprowadził następujące szkolenia:

- „Szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania tych środków z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie” - 27 osób,
- „Mieszkańcowe czy populacyjne, które nasiona rzepaku wybrać” – 25 osób,
- „Zasady wypełniania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich na rok 2018 oraz realizacja wymogu zazielenienia” – 25 osób,
- „Odchów cieląt i jałówek ras mlecznych” - 17 osób,
- „Zasady wypełniania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich na rok 2018 oraz realizacja wymogu zazielenienia” – 17 osób,
- „Szkodniki zagrożeniem dla uprawy rzepaku ozimego” - 11 osób,
- „Zasady wypełniania wniosków o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego na rok 2018. Aplikacja e-WnioskiPlus” – 11 osób,
- „Jak dawniej świętowano - ozdoby i dekoracje” – 22 osoby.

Wzorem lat ubiegłych bezpłatnie salę szkoleniową udostępnił Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim, dzięki temu rolnicy z terenu gminy Kowalewo Pomorskie mogli skorzystać z nieodpłatnych szkoleń.

Dodatkowo, podczas Dożynek Gminno-Parafialnych w Pluskowesach, Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego z Golubia-Dobrzynia wystawił stoisko informacyjno-promocyjne, które zajmowało się m.in. promocją działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Przeprowadzono także indywidualnie rozmowy i udzielano porad w indywidualnych sprawach związanych z pozyskiwaniem środków z Unii Europejskiej.

Ponadto, na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim na bieżąco były umieszczane informacje o możliwości pozyskania dofinansowania w poszczególnych działaniach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Na wniosek Burmistrza Miasta Wojewoda Kujawsko-Pomorski, zarządzeniem nr 369/2018 dnia 3 lipca 2018 r., powołał komisję ds. szacowania strat spowodowanych przez suszę. Komisja szacująca straty spisała 470 protokołów. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zaoferowała pomoc rolnikom, których gospodarstwa ucierpiały wskutek suszy. Stawka pomocy wyniosła 1000,00 zł do 1 ha, w przypadku szkód powstałych w uprawach rolnych wynoszących co najmniej 70% danej uprawy na powierzchni występowania tej uprawy oraz 500,00 zł do 1 ha powierzchni upraw, w przypadku szkód powstałych w uprawach rolnych wynoszących co najmniej 30% danej uprawy i mniej niż 70% danej uprawy na powierzchni jej występowania.

Za pośrednictwem oddziału wąbrzeskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Bydgoszczy przekazywane były komunikaty o zagrożeniach upraw. W 2018 r. na terenie gminy Kowalewo Pomorskie odnotowano zagrożenia chorobami oraz szkodnikami następujących roślin: jabłoni domowa, rzepak ozimy i pszenica ozima.

W roku 2018 gmina Kowalewo Pomorskie współpracowała z Powiatowym Inspektoratem Weterynarii w Golubiu-Dobrzyniu. Informowano hodowców trzody chlewnej nt. Afrykańskiego pomoru świń oraz zasad w przypadku znalezienia padłego dzika. Akcje informacyjne odbywały się poprzez rozpropagowanie i rozplakatowanie informacji w gablotach sołeckich oraz na stronie Urzędu Miejskiego.

W 2018 r. kontynuowano zawartą umowę z Firmą Hetman Sp.z o.o. z Florianowa w zakresie

odbioru i utylizacji padłych zwierząt z gospodarstw rolnych na terenie gminy. Punktem dyspozycyjnym jest Spalarnia Odpadów Pochodzenia Organicznego – Elektrownia Biomasa w Olszówce.

5.2. Działalność gospodarcza i handel

Na bieżąco udzielano osobom zainteresowanym prowadzeniem własnej działalności informacji na temat obowiązujących przepisów oraz procedury rejestracji działalności gospodarczej. Świadczone pomoc przy wypełnianiu wniosków o wpis, zmianę bądź wykreślenie działalności gospodarczej do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG).

Wspieranie przedsiębiorców już działających polegało na przekazywaniu im w sposób zwyczajowo przyjęty, wpływających do Urzędu informacji na temat możliwości pozyskiwania dodatkowych środków finansowych przeznaczonych na prowadzenie i rozwój działalności gospodarczych, pochodzących ze środków Unii Europejskiej.

W roku 2018 współpraca z jednostkami kontrolującymi tj.: Sanepidem i Policją, w zakresie wydawanych zezwoleń na handel napojami alkoholowymi, układała się pomyślnie.

5.3. Realizacja zadań wynikających z gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych

W roku 2018 r., już po raz kolejny, gmina Kowalewo Pomorskie uczestniczyła w kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, której organizatorem była Fundacja Trzeźwy Umysł, Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych z Poznania. Kampania ta jest skierowana głównie do dzieci ze szkół podstawowych i młodzieży gimnazjalnej. Do kampanii przystąpiły wszystkie placówki oświatowe z terenu gminy Kowalewo Pomorskie. Jednym z najważniejszych zadań kampanii jest szeroko pojęta profilaktyka uzależnień. Hasło przewodnie: Autoportret - Zadziwiam siebie, gdy siebie poznaję! - czyli o budowie poczucia własnej wartości.

Cele główne kampanii:

- wspieranie budowy poczucia własnej wartości,
- nauka samooceny, doskonalenie umiejętności pozytywnego myślenia,
- wspieranie pozytywnych wyborów życiowych dzieci i młodzieży,
- ograniczanie podejmowania przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych,
- wspieranie działalności wychowawczej szkół i placówek oświatowych w zakresie nowoczesnej edukacji prozdrowotnej (alkohol, papierosy, dopalacze, nowe narkotyki) poprzez prowadzenie zajęć profilaktycznych, spotkań, konkursów.

Cele dodatkowe kampanii:

- kształtowanie u dzieci i młodzieży postaw sprzyjających ich rozwojowi indywidualnemu i społecznemu, takich jak: umiejętność budowania relacji z otoczeniem, poczucie własnej wartości, szacunek dla innych ludzi, ciekawość poznawcza, kreatywność, przedsiębiorczość, kultura osobista, gotowość do uczestnictwa w kulturze, podejmowania inicjatyw oraz pracy zespołowej,
- przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym,
- kształtowanie postaw prozdrowotnych.

W ramach prowadzonej akcji zakupiono pakiet materiałów edukacyjnych niezbędnych do jej przeprowadzenia, które zostały rozprowadzone proporcjonalnie pomiędzy zainteresowanymi szkołami. Były to:

- karta pracy dla uczniów w wieku 6-9 lat „Lubię siebie, bo jestem wyjątkowy” – poprzez ćwiczenia rozwija u dziecka poczucie własnej wartości, kształtuje umiejętności funkcjonowania w grupie oraz więzi przyjaźni;

- karta pracy dla uczniów w wieku 6–9 lat „Jaki jestem – jaka jestem?” – poprzez ćwiczenia kształtuje postawy samoakceptacji, zaspokaja potrzeby ekspresji;
- karta pracy dla uczniów w wieku 10–12 lat „Poznaj siłę pozytywnego myślenia!” – poprzez ćwiczenia uczy rozróżniać stany emocjonalne, promuje pozytywne myślenie jako jeden z czynników chroniących przed alkoholem i innymi używkami;
- karta pracy dla uczniów w wieku 10–12 lat „Pomagając innym, staję się lepszym!” – poprzez ćwiczenia rozwija pozytywne cechy charakteru, zwraca uwagę na znaczenie empatii w życiu człowieka, uczy również nawiązywania pozytywnych kontaktów z rówieśnikami;
- karta pracy dla uczniów w wieku 13–16 lat „Najtrudniej poznać siebie!” – na podstawie ćwiczeń buduje pozytywny obraz własnej osoby, uświadamia powinność dostrzegania swoich mocnych stron;
- karta pracy dla uczniów w wieku 13–16 lat „Akceptuję siebie!” – poprzez ćwiczenia kształtuje umiejętność pozytywnej autoanalizy, rozwija umiejętności pokonywania przeszkód;
- ulotka profilaktyczno-konkursowa dla wszystkich uczniów „Autoportret” – informuje o konkursach, promuje hasło kampanii;
- ulotka edukacyjna dla rodziców „Jak budować poczucie własnej wartości u dziecka?” – zwraca uwagę na pozytywny wpływ budowania poczucia własnej wartości na rozwój emocjonalny dziecka;
- ulotka edukacyjna dla rodziców „Poczucie własnej wartości kluczem do szczęścia!” – utrwała zasady budowania własnej wartości, pomaga pogłębiać więzi z dzieckiem;
- scenariusze zajęć dla nauczycieli – pomoc edukacyjna dla realizatorów kampanii, zawiera krok po kroku opis ćwiczeń do wykonania z uczniami na kartach pracy;
- certyfikat dla nauczycieli i pedagogów zaangażowanych w realizację kampanii;
- zestaw plakatów profilaktycznych - plakaty wspierające przekaz kampanii;
- przewodnik „Ogólnopolska Diagnoza społeczna uczniów” – zawiera wszystkie informacje niezbędne do przeprowadzenia w szkołach badań ankietowych.

Kampania Zachowaj Trzeźwy Umysł 2018 wychodzi naprzeciw obowiązkom wychowawczym nałożonym na nauczycieli i pedagogów przez:

- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej,
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii,
- zadanie zapisane w art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W ramach kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł przeprowadzona zostanie w placówkach oświatowych na terenie naszej gminy za darmo „Ogólnopolska Diagnoza społeczna uczniów”.

Obszary tematyczne badań:

- Zdrowie – jakość życia i zdrowia; sport; zwyczaje żywieniowe; postawy wobec środków psychoaktywnych, alkoholu, papierosów, dopalaczy; stres i przemoc,
- Rodzina – ocena bezpośrednich relacji rodzinnych oraz postawy wobec tradycji i przodków; zwyczaje życia rodzinnego na co dzień i od święta,

- Szkoła – stosunek do nauczycieli i nauki; perspektywy i oczekiwania edukacyjne; szkolne i pozaszkolne relacje rówieśnicze,
- Kultura – uczestnictwo w kulturze, czytelnictwo książek, korzystanie z komputerów, smartfonów, Internetu, socialmedia,
- Psychologia – emocje i ocena swojej przyszłości; główne priorytety życiowe,
- Ekonomia – wydatki młodzieży i oczekiwania finansowe oraz materialne,
- Kapitał społeczny – zaufanie społeczne i aktywność na rzecz społeczności lokalnej, wolontariat, patriotyzm i gotowość do poświęceń.

Do badań ankietowych przystąpiły dzieci i młodzież w dwóch grupach wiekowych: młodsze klasy V i VI szkół podstawowych oraz starsze roczniki, czyli klasy VII i VIII szkół podstawowych. Badanie było realizowane za pomocą liczącego kilkadziesiąt pytań kwestionariusza ankiety internetowej (CAWI) wypełnianej audytoryjnie. Badania posłużą do opisu skali zjawisk, jak również klasyfikacji głównych postaw młodzieży wobec problemów tożsamyh z obszarami tematycznymi diagnozy, wymienionymi powyżej. Badania były przeprowadzane w okresie od 30 września do 31 grudnia 2018 roku. Raport lokalny z przeprowadzonych badań zostanie wysłany w terminie do 31 maja 2019 roku.

W kampanii zorganizowano konkurs literacko-plastyczny pn. „Autoportret” dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalistów oraz konkurs literacki pn. „Napisz do nas list” dla uczniów VII klasy oraz gimnazjalistów, na który napłynęły tysiące prac. Wśród laureatów znaleźli się także uczniowie ze szkół z terenu gminy Kowalewo Pomorskie: 3 ze Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim i 3 ze Szkoły Podstawowej im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące.

W placówkach oświatowych na terenie gminy realizowane były wewnętrzne programy profilaktyczne oraz konkursy związane tematycznie z uzależnieniami.

W roku 2018 zakupiono również Kampanię „Smart, to znaczy mądrze!” do realizacji w roku szkolnym 2018/2019. Kampania porusza problem fonoholizmu – uzależnienia od telefonu. Adresatami kampanii są uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów, rodzice, opiekunowie, osoby dorosłe oraz nauczyciele.

Główne cele kampanii:

- przekazanie wiedzy na temat zjawiska fonoholizmu,
- omówienie przejawów fonoholizmu,
- refleksje na temat fonoholizmu – autodiagnoza,
- wskazanie kompetencji psychologicznych, wspierających kontrolę w zakresie używania smartfona,
- przekazanie wiedzy na temat zagadnień związanych ze smartfonem: pojęcia pokrewne: urządzenia mobilne, Internet – nowe technologie, do czego można wykorzystywać smartfon?,
- przekazanie wiedzy na temat skutków nadmiernego korzystania ze smartfona,
- przekazanie wiedzy na temat zasad bezpiecznego korzystania ze smartfona, zachowania ryzykowne związane z korzystaniem ze smartfona,
- rozwinięcie umiejętności racjonalnego korzystania ze smartfona.

W roku 2018 swoją działalność kontynuował Punkt Informacyjno - Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin w Kowalewie Pomorskim. Godziny funkcjonowania na dany miesiąc są umieszczane na stronie Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim. Punkt czynny był 4 godziny tygodniowo.

W ramach działalności Punktu udzielana jest pomoc osobom mającym problem

z nadużywaniem alkoholu, osobom uzależnionym od alkoholu oraz osobom z rodzin alkoholowych. Ponadto w ramach działalności Punktu prowadzona jest działalność informacyjna, profilaktyczna i terapeutyczna w zakresie pozostałych uzależnień.

Tabela 23: Zakresy konsultacji terapeutycznych, profilaktycznych, interwencyjnych, edukacyjnych i diagnostycznych w roku 2018

L.p.	Korzystający	Liczba osób
1.	Osoby współuzależnione	12
2.	Osoby nadużywające/uzależnione od środków psychostymulujących	10
3.	Kobiety z problemem alkoholowym	15
4.	Mężczyźni z problemem alkoholowym	95
5.	Osoby nadużywające/uzależnione od komputera/Internetu/hazard/bulimia/sekskoholizm (dzieci i dorośli)	8
6.	Osoby korzystające z poradnictwa rodzinnego	12
7.	Osoby w sprawach formalno- prawnych	8

W celu zapewnienia dzieciom z rodzin zagrożonych patologią odpowiednich warunków do nauki, rozwijania zainteresowań i uzdolnień oraz łagodzenia niedostatków wychowawczych w rodzinie, prowadzono zajęcia w Świetlicy Socjoterapeutycznej.

W dniu 14 listopada 2018 r. zespół kontrolny Gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych dokonał, na podstawie art. 18 ust. 8 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, kontroli 9 punktów sprzedaży alkoholu w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W kontroli uczestniczył również przedstawiciel Posterunku Policji w Kowalewie Pomorskim. Kontrolą objęto również wartość sprzedaży alkoholu w roku 2017 wskazaną przez przedsiębiorców w złożonych oświadczeniach w miesiącu styczniu 2018 roku.

Najczęściej spotykaną nieprawidłowością był brak stosownych informacji o zakazie sprzedaży napojów alkoholowych na kredyt i pod zastaw oraz osobom nieletnim. Komisja pouczyła właścicieli o obowiązkach wynikających z przepisów prawa w zakresie sprzedaży alkoholu, a także zobowiązała ich do usunięcia wykazanych nieprawidłowości. Podczas kontroli nie stwierdzono przypadków spożywania alkoholu na terenie sklepów oraz sprzedaży alkoholu niezgodnie z wydanymi zezwoleniami.

Członkowie zespołu motywacyjno-interwencyjnego przeprowadzali rozmowy z osobami w związku z nadużywaniem alkoholu oraz rozmowy z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym. W wyniku rozmów część osób uzależnionych poddała się leczeniu lub uczestniczy w terapii prowadzonej przez terapeutę w Punkcie Informacyjno - Konsultacyjnym dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin w Kowalewie Pomorskim. Występowano również do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

5.4. Ochrona środowiska i melioracje

Gmina Kowalewo Pomorskie w budżecie na 2018 r. zaplanowała kwotę 24000,00 zł, z przeznaczeniem dla spółek wodnych działających na terenie gminy Kowalewo Pomorskie. Z otrzymanych możliwości skorzystała Gminna Spółka Wodna w Kowalewie Pomorskim i Spółka Wodna Bielsk.

Gminna Spółka Wodna w Kowalewie Pomorskim otrzymała dotację w wysokości 20000,00 zł, w ramach której wykonała renowację rowów melioracyjnych na terenie sołectw: Napole, Pluskowęsy, Kiełpiny o długości 4000 m, poprzez wykoszenie skarp rowu z traw

i porostów twardych na długości 2 m i odmulanie dna rowu z namulów na długości 4000 m.

Spółka Wodna Bielsk otrzymała dotację w wysokości 4000,00 zł, którą przeznaczyła na utrzymanie drożności rowu biegnącego na terenie miejscowości Bielsk poprzez ręczne wycinanie krzewów, czyszczenie studzienek i usuwanie awarii.

Wykonanie konserwacji rowów melioracyjnych oraz oczyszczenie przepustów zapewniło prawidłowy odpływ wód z dróg i użytków rolnych rolników.

W dniu 28 lutego 2018 r. Gminna Spółka Wodna w Kowalewie Pomorskim obchodziła jubileusz 40-lecia działalności.

W roku 2018 Gminna Spółka Wodna wykonywała prace na terenie gminy Kowalewo Pomorskie koparko-ładowarką zakupioną w 2008 r. przy pomocy Urzędu Miejskiego oraz na bieżąco mogła korzystać z pomocy tut. Urzędu w realizacji zadań statutowych.

Gminna Spółka Wodna w Kowalewie Pomorskim, realizując zadanie „Zakup i dostawa fabrycznie nowej koparko – ładowarki”, w ramach projektu „Inwestycje zapobiegające niszczeniu potencjału produkcji rolnej”, poddziałanie „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020, zakupiła nową koparko-ładowarkę za kwotę 367770,00 zł.

Z dniem 1 stycznia 2018 r., na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne, została utworzona państwowa osoba prawna Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, które zastąpiło Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Włocławku.

Nadzór Wodny w Golubiu-Dobrzyniu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie dokonał przeglądów cieków podstawowych na terenie gminy Kowalewo Pomorskie. Przeglądy techniczne urządzeń mają na celu ocenę stanu technicznego i funkcjonowania urządzeń.

W roku 2018 przeprowadzono prace konserwacyjne na Strudze Rychnowskiej. Do dnia 17 grudnia 2018 r. wykonano prace pn. „Mechaniczne usunięcie namulisk powstałych w skutek działalności bobrów i osunięć skarp oraz spływu wód powierzchniowych na Strudze Rychnowskiej w km 12+500 do 14+800 utrudniający swobodny spływ wód”.

Po interwencji Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim w dniach 2-17 listopad 2018 r. wykonano prace konserwacyjne na Strudze Kowalewskiej, mające na celu udrożnienie koryta i umożliwienie swobodnego spływu wód z odcinka miejskiego.

W 2018 r. ze względu na zmianę zasad dofinansowania nie było możliwości pozyskania środków finansowych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w zakresie zadrzewienia terenów miasta i gminy.

W ramach utrzymania właściwego stanu fitosanitarnego drzew i krzewów rosnących na terenie gminy prowadzone były kontrole zasadności przedkładanych zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew i krzewów przez osoby fizyczne. Ponadto, w 2018 r. dla podmiotów nie będących osobami fizycznymi wydano 15 decyzji zezwalających na wycinkę drzew i krzewów.

Rekonstrukcja starodrzewia na terenie gminy opiera się na zaleceniach zamieszczanych w decyzjach zezwalających na usunięcie drzew (zaleca się dokonanie nasadzeń uzupełniających z gatunków, które zostały usunięte). Natomiast konserwacja związana jest z monitoringiem stanu fitosanitarnego drzew. W przypadku stwierdzenia posuszu, chorób czy szkodników podejmowane są czynności zmierzające do likwidacji zagrożeń. W roku 2018 nie stwierdzono zagrożeń i wystąpienia szkodnika w obrębie starodrzewia.

Prowadzona jest współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (w przypadku terenów objętych ochroną konserwatorską). W 2018 r. współpraca ta dotyczyła wycinki drzew w Kowalewie Pomorskim, Napołu i Pluskowęsach.

Na terenie gminy stwierdzono przypadki występowania Barszczu Sosnowskiego, stanowiącego zagrożenie dla zdrowia i życia człowieka oraz środowiska przyrodniczego. W związku z powyższym przypominano mieszkańcom, w formie informacji, jego charakterystykę i metody zwalczania. W celu zapobiegania rozprzestrzeniania się tej rośliny, Rada Miejska w Kowalewie Pomorskim w dniu 23 września 2015 r. podjęła uchwałę nr VIII/56/15 w sprawie zwalczania rośliny z gatunku Barszcz Sosnowskiego z terenu gminy Kowalewo Pomorskie, w której zobowiązano właścicieli nieruchomości do likwidacji Barszczu ze swoich posesji. W 2018 r. nie wpłynęły żadne informacje o pojawieniu się na terenie gminy nowych stanowisk Barszczu Sosnowskiego.

5.5. Opieka społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie mogą pokonać, wykorzystując własne zasoby, możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczna ma także umożliwić osobom i rodzinom bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka, ma zapobiegać trudnym sytuacjom i doprowadzać do życiowego usamodzielnienia świadczeniobiorców oraz zintegrować ich ze środowiskiem.

Podstawowym instrumentem pomocy społecznej, który pozwalał zabezpieczyć interesy osób potrzebujących wsparcia, były środki finansowe przeznaczone na realizację świadczeń.

Działalność Ośrodka finansowana była:

- ze środków budżetu gminy,
- ze środków budżetu państwa.

Działalność Ośrodka oparta jest na ustawach szczególnych i obejmuje:

- świadczenia z pomocy społecznej,
- świadczenia rodzinne,
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- świadczenia wychowawcze,
- jednorazowe świadczenie „Za życiem”,
- jednorazowe świadczenie „Na start”.

Świadczenia z pomocy społecznej udzielane były w szczególności z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizmu i narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Z dniem 1 października 2018 r. zostały wprowadzone zmiany dotyczące wysokości kryterium uprawniającego do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej tj. osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekraczał kwoty netto 701,00 zł miesięcznie (było 674,00 zł), natomiast dochód na osobę w rodzinie nie mógł przekroczyć kwoty netto 528,00 zł miesięcznie (było 514,00 zł). Dochód miesięczny z 1 ha przeliczeniowego odpowiadał kwocie 308,00 zł (było 288,00 zł).

Plan całego budżetu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na rok 2018 wynosił 1425643,37 zł (bez świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego), z czego 487540,41 zł to środki własne, natomiast 938102,96 zł stanowiły środki z budżetu państwa.

W gminie Kowalewo Pomorskie wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 r., ze świadczeń pomocy społecznej skorzystały 724 osoby w 308 rodzinach, co stanowiło ok. 6,39% w stosunku do

ogółu społeczeństwa zamieszkującego gminę.

Tabela 24: Szczegółowy podział budżetu na zadania realizowane przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim na rok 2018, w porównaniu do 2017 roku

Zadania zlecone	2017 rok		2018 rok	
	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
Budżet centralny z przeznaczeniem na:	657 828,56 zł		568 964,06 zł	
Zasiłki stałe w tym: dotacja	52	262 849,52 zł	50	236 912,48 zł
Zasiłki okresowe w tym: dotacja	182	372 996,56 zł	160	312 405,32 zł
Składki zdrowotne	44	21 982,48 zł	44	19 646,26 zł
Budżet centralny z przeznaczeniem na:	374448,08 zł		369138,90 zł	
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	6	58 391,00 zł	5	66 027,50 zł
Dożywianie w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” - dotacja	743	316 057,08 zł	653	303 111,40 zł
Zadania własne	2017 rok		2018 rok	
	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
Budżet gminy z przeznaczeniem na:	467 958,57 zł		487 540,41 zł	
Opał	165	50 385,00 zł	149	59 437,00 zł
Zasiłki celowe w tym:	208	45 644,51 zł	187	26 722,17 zł
zasiłki celowe specjalne	28	12 180,00 zł	23	10 953,00 zł
Dożywianie w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania „- własne	743	79 014,27 zł	653	75 777,85 zł
Usługi opiekuńcze	36	139 844,25 zł	32	110 945,41 zł
Domy Pomocy Społecznej	7	153 070,54 zł	7	214 658,00 zł
Ogólna liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	515		455	
Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	351		308	

W roku 2018 pomoc społeczna świadczona była w formie pieniężnej i niepieniężnej. Świadczenia pieniężne stanowiły: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe. Do świadczeń niepieniężnych należały, między innymi usługi opiekuńcze, dożywianie, schronienie, czy odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej. Największy udział wśród wydatków stanowiły wydatki na zasiłki okresowe (312405,32 zł), następnie w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” - posiłki w naturze (98934,25 zł) oraz świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności (zasiłek celowy 279955,00 zł), zasiłki stałe (236912,48 zł) i zasiłki celowe (86159,17 zł, w tym 59437,00 zł z przeznaczeniem na opał). Sporym wydatkiem dla funduszu gminnego była odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej (214657,98 zł).

Dużym wsparciem dla rodzin było dożywianie dzieci w szkole. Pomoc ta finansowana była ze środków gminnych i środków z budżetu państwa. Ze strony państwa zostały przekazane środki jako dotacja celowa w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Wydatkowano kwotę 79147,40 zł. Ze środków gminnych przeznaczono kwotę w wysokości 19786,00 zł. Środki te w pełni zabezpieczyły potrzeby środowiska. W okresie od stycznia do

grudnia 2018 r. pomoc realizowana była w formie posiłków dwudaniowych we wszystkich szkołach podstawowych z terenu gminy Kowalewo Pomorskie oraz w publicznym gimnazjum. Z dożywiania w szkole w roku 2018 skorzystało 133 uczniów. W ramach tego programu również 249 rodzin (628 osób) zostało objętych pomocą w postaci zasiłku celowego z przeznaczeniem na zakup posiłków i 23 beneficjentom udzielono pomocy w naturze w postaci ciepłego posiłku. Celem programu było wspieranie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich. Ponadto, program zakłada długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczanie zjawiska niedożywienia, upowszechnianie zdrowego stylu żywienia, poprawę poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach oraz rozwój w gminach bazy żywieniowej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży. Pomoc była przyznawana, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub osoby w rodzinie nie przekraczał 150% kryterium dochodowego, o którym mowa odpowiednio w art. 8 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy o pomocy społecznej (w przypadku osoby samotnie gospodarującej była to kwota 951,00 zł, a od 1 października 2018 r. kwota 1051,50 zł, dla osób w rodzinie kwota 771,00 zł, a od 1 października 2018 r. kwota 792,00 zł).

Poza pomocą finansową, osoby i rodziny wymagające wsparcia obejmowane były także szeroko rozumianą pracą socjalną oraz poradnictwem specjalistycznym. Praca socjalna dotyczyła niemal każdej rodziny zgłaszającej się po pomoc do Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Jest to jedna z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy społecznej, polegająca przede wszystkim na dotarciu do świadomości klienta, uświadomieniu, że pracownik socjalny chce i może mu pomóc, pod warunkiem, że on sam zaangażuje się w proces zmian. Pracownik często pełni funkcję „pogotowia ratunkowego” będąc po części prawnikiem, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką, doradcą czy po prostu cierpliwym słuchaczem.

W przypadku osób nadużywających alkoholu pracownicy socjalni prowadzą rozmowy motywujące do podjęcia leczenia przeciwalkoholowego. W tym zakresie współpracują z Gminną Komisją do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim, Prokuraturą, Służbą Zdrowia oraz terapeutą do spraw uzależnień, który przyjmuje co poniedziałek w Punkcie Informacyjno - Konsultacyjnym dla osób mających problem z alkoholem.

Przy Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej działa także Zespół Interdyscyplinarny powołany zarządzeniem Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie. Zespół powstał w czerwcu 2011 r., w związku z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Realizuje on działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Kowalewo Pomorskie. Integruje i koordynuje działania podmiotów wchodzących w skład zespołu.

Z rodzinami, co do których istnieje podejrzenie wystąpienia przemocy współpracują „Grupy Robocze”. W ich skład wchodzi pracownicy socjalni, policjanci- dzielnicowi, pedagodzy szkolni, przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kuratorzy. Grupy Robocze prowadzą działania pomocowe zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Opracowują w tym celu indywidualny plan pomocy. Monitorują sytuację w tych rodzinach.

Samorządy gminne, ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zostały zobowiązane do współfinansowania pobytu dziecka w placówce opiekuńczej, rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka. W związku z wejściem w życie tej zmiany partycypowaliśmy w kosztach pobytu 12 dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo - wychowawczych. W roku 2018 była to kwota w wysokości 92555,63 zł.

Od kilku lat Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Toruńskim Bankiem Żywnościowo- Rzeczowym. Jako członkowie opłacamy składkę, która w 2018 r. wynosiła 15.500,00 zł. W ramach programu dostarczania żywności dla najuboższej ludności z Unii Europejskiej w 2018 r. otrzymaliśmy łącznie 39,54 ton żywności na łączną kwotę 198214,96 zł. Ponadto z Banku Żywności otrzymaliśmy artykuły spożywcze i odzież w ilości około 6 ton na kwotę 55699,40 zł. Z pomocy tej skorzystało 347 rodzin, a to oznacza, że z tej formy pomocy skorzystało 899 osób. Jest to pomoc, która daje możliwość zabezpieczenia żywności w każdej chwili. Pomocą żywnościową mogą być objęte osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, spełniające kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej tj. 1402,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1056,00 zł dla osoby w rodzinie. Są to artykuły spożywcze m.in. mleko, cukier, puszki obiadowe, konserwy mięsne oraz rybne, kasza, dżemy, oleje rzepakowy, sery, makaron, płatki.

Przy współpracy z Bankiem Żywności oraz uczniów z Zespołu Szkół w Kowalewie Pomorskim w 2018 r. ponownie zorganizowano 2 zbiórki żywności, dzięki którym zebrano 445,49 kg artykułów spożywczych na kwotę 1835,72 zł. Szkolne Koło Caritas działające przy Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim włączyło się w ogólnopolską akcję „Tak, pomagam”. Zorganizowano zbiórkę żywności, gdzie zebrano 496 kg żywności. Z zebranej żywności przygotowano 120 paczek dla osób starszych, samotnych i bezdomnych zaproszonych na Wieczerzę Wigilijną.

W roku 2018 prowadzony był również Program Karty Dużej Rodziny, który jest realizowany w naszej gminie od 16 czerwca 2014 roku. Przysługuje on rodzinom z co najmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 roku życia. Osoby niepełnosprawne otrzymują kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Od stycznia 2018 r. można było ubiegać się również o elektroniczną kartę w formie aplikacji na telefon. Do tej pory od 2014 r., w gminie Kowalewo Pomorskie z programu skorzystały 174 rodziny (w tym 7 rodzin z formy elektronicznej). Wydano łącznie 960 kart (925 kart w formie tradycyjnej oraz 35 kart w formie elektronicznej). W 2018 r. wydano 143 karty, w tym 25 w formie elektronicznej dla 25 rodzin.

Przy Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim funkcjonuje Świetlica Socjoterapeutyczna. W dniu 5 października 2018 r. placówka świętowała Jubileusz 20-lecia istnienia.

W okresie 9-22 sierpnia 2018 r. Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy zorganizowało kolonie letnie dla dzieci w Milówce. Z gminy Kowalewo Pomorskie zostało wytypowanych 10 dzieci, zgodnie z wytycznymi kuratorium. Wypoczynek w 100% był finansowany przez Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy.

W 2018 r., po raz kolejny, zorganizowano Wieczerzę Wigilijną, z udziałem władz miasta, przedstawicieli rady miejskiej oraz księży. Wzięły w niej udział osoby starsze, samotne. Łamano się poświęconym opłatkiem składając sobie życzenia. Część artystyczną przygotowały dzieci ze Świetlicy Socjoterapeutycznej.

W 2018 r., tradycyjnie jak co roku, zorganizowano Sportowe Spotkania Osób Niepełnosprawnych.

W minionym roku z okazji urodzin w miejscu zamieszkania odwiedzono 70 osób kończących 90 lat i więcej. Z tej okazji wszystkim Jubilatam złożono życzenia i wręczono kwiaty.

W 2018 r. najstarsza mieszkanka skończyła 102 lata i kolejna Jubilatka skończyła 101 lat.

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim, jako zadanie zlecone, jest jedynym realizatorem świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka „Za życiem” oraz jednorazowego świadczenia „Dobry start”.

Świadczenia rodzinne obejmują:

- zasiłek rodzinny oraz 8 dodatków do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy,
- jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka,
- świadczenie rodzicielskie,
- zasiłek dla opiekuna.

System świadczeń rodzinnych skierowany jest do rodzin, które nie są w stanie zabezpieczyć potrzeb związanych z ponoszeniem wydatków na utrzymanie dzieci.

W 2018 r. ze świadczeń rodzinnych korzystało ogółem 664 rodzin, z czego 45 rodzin pobierało świadczenie pielęgnacyjne, a 23 rodziny pobierały specjalny zasiłek opiekuńczy. Realizacja świadczeń rodzinnych jest w 100% finansowana z budżetu państwa. Kryterium dochodowe od 1 listopada 2015 r. obowiązuje w wysokości 674,00 zł netto na osobę w rodzinie. Natomiast w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności w wysokości 764,00 zł netto na osobę w rodzinie.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek ten przysługuje niepełnosprawnemu dziecku; osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz osobie, która ukończyła 75 rok życia. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia. Miesięczna wysokość zasiłku wynosiła: 153,00 zł. Kwota ta uległa podwyższeniu od listopada 2018 r. do kwoty 184,42 zł. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje bez względu na dochód.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje: matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje bez względu na dochód, w 2018 r. wysokość świadczenia wynosiła 1477,00 zł, kwota ta podlega corocznej waloryzacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kryterium dochodowego wynoszącego od 1 listopada 2015 r. 764,00 zł netto. Specjalny zasiłek opiekuńczy jest formą pomocy skierowaną do osób, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem ze wskazaniami: konieczności stałej lub

długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji, edukacji. Wysokość specjalnego zasiłku opiekuńczego wynosiła 520,00 zł. Kwota ta uległa podwyższeniu od listopada 2018 r. i wynosi 620,00 zł.

Zasiłek dla opiekuna przysługiwał osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r., w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej świadczenie pielęgnacyjne. Należy podkreślić, iż zasiłek dla opiekuna przysługiwał bez kryterium dochodowego, bez konieczności rezygnacji z zatrudnienia dla osób ubiegających się o w/w pomoc. Warto również wskazać, iż zasiłek dla opiekuna przysługiwał rolnikom, małżonkom rolników oraz domownikom, którzy potwierdzili stosownym oświadczeniem złożonym pod rygorem odpowiedzialności karnej zaprzestanie prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego lub zaprzestanie wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym. Wysokość zasiłku dla opiekuna wynosiła 520,00 zł miesięcznie i od listopada 2018 r. również uległa podwyższeniu i wynosi 620,00 zł. W 2018 r. z w/w pomocy skorzystało 12 rodzin.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje z tytułu urodzenia się żywego dziecka, jednorazowo w wysokości 1000,00 zł na jedno dziecko. Jednorazowa zapomoga przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922,00 zł, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży (przepisu nie stosuje się do osób będących prawnymi lub faktycznymi opiekunami dziecka, a także do osób, które przysposobiły dziecko).

Świadczenie rodzicielskie przysługuje osobom, które urodziły lub przysposobiły dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Do pobierania tego świadczenia uprawnieni są między innymi: bezrobotni (niezależnie od rejestracji lub nie w urzędzie pracy), studenci, rolnicy, a także osoby wykonujące prace na podstawie umów cywilnoprawnych oraz osoby zatrudnione lub prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, jeśli nie pobierają zasiłku macierzyńskiego.

W razie urodzenia dziecka przez kobietę pobierającą zasiłek dla bezrobotnych lub w ciągu miesiąca po jego zakończeniu lub w okresie przedłużenia zasiłku dla bezrobotnych, świadczenie rodzicielskie przysługuje jednemu z rodziców w wysokości różnicy między kwotą świadczenia rodzicielskiego a kwotą pobieranego przez kobietę zasiłku dla bezrobotnych pomniejszonego o zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych.

Świadczenie rodzicielskie nie przysługuje, jeżeli co najmniej jeden z rodziców dziecka otrzymuje zasiłek macierzyński lub uposażenie za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz za okres urlopu rodzicielskiego. Świadczenie rodzicielskie nie jest uzależnione od kryterium dochodowego i przysługuje w wysokości 1000,00 zł miesięcznie (jest to kwota netto i nie podlega opodatkowaniu ani innym obciążeniom). Wsparcie finansowe w postaci świadczenia rodzicielskiego przysługuje przez rok, tj. 52 tygodnie po urodzeniu dziecka, a w przypadku urodzenia wieloraczków okres ten wynosi 71 tygodni.

Ze świadczenia rodzicielskiego skorzystały 62 rodziny, na łączną kwotę 424357,90 zł. Koszty obsługi w przypadku świadczenia rodzicielskiego wynoszą 30,00 zł od wydanej decyzji administracyjnej. W 2018 r. wydano łącznie 35 decyzji.

W 2016 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych, która wprowadziła zasadę „złotówka za złotówkę”. W przypadku gdy dochód rodziny przekracza kwotę 674,00 zł, pomnożoną przez liczbę członków danej rodziny o kwotę nie wyższą niż łączna kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługującymi danej rodzinie w okresie zasiłkowym, na który jest ustalane prawo do tych świadczeń, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą, o którą

został przekroczony dochód rodziny. W przypadku gdy wysokość zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługująca danej rodzinie, ustalona zgodnie z powyższą zasadą jest niższa niż 20,00 zł, świadczenia te nie przysługują.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego to rodzaj finansowego wsparcia dla rodzin, w których dzieci pomimo zasądzonych alimentów od rodzica wyrokiem sądu są ich pozbawione z powodu bezskuteczności egzekucji sądowej. Państwo zastępczo wypłacało osobom uprawnionym świadczenia pieniężne w wysokości zgodnej z wyrokiem sądowym, jednak nie więcej niż 500,00 zł na dziecko. Zadania te w całości finansowane są z budżetu centralnego. Kryterium dochodowe uprawniające do uzyskania tej formy pomocy to 725,00 zł netto na osobę w rodzinie. Liczba rodzin, którym wypłacono w 2018 r. świadczenia z funduszu alimentacyjnego wynosiła 67, natomiast liczba dłużników w stosunku do tych rodzin stanowiła 72 osoby.

Dłużnicy alimentacyjni są zobowiązani do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej łącznie z ustawowymi odsetkami. W roku 2018 pozyskano zwroty w wysokości 175306,78 zł, w tym kwota odsetek 57605,76 zł. Zwroty od dłużników z tytułu zaliczki alimentacyjnej 516,49 zł. Ośrodek prowadził liczną dokumentację współpracy z komornikami oraz innymi instytucjami w zakresie prowadzonych postępowań alimentacyjnych. W ramach działań wobec dłużników alimentacyjnych wysłano ok. 470 pism do różnych instytucji.

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim przekazuje również do Biur Informacji Gospodarczych informacje o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. Do 31 grudnia 2018 r. zgłoszonych zostało 127 dłużników.

W 2018 r. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim wydatkował na świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny oraz zasiłek dla opiekuna 3991928,85 zł dla 672 rodzin oraz na składki społeczne opłacane za świadczeniobiorców wydatkowano 190016,27 zł.

Od 1 stycznia 2018 r., tj. od wejścia w życie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” gmina Kowalewo Pomorskie realizowała jednorazowe świadczenie, które przysługiwało: matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu dziecka, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu, pod warunkiem, że kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży. W 2018 r. z wyżej wymienionej formy pomocy skorzystała 1 rodzina, w związku z czym wypłacono 1 świadczenie na kwotę 4000,00 zł.

Świadczenie wychowawcze realizowane jest przez gminę Kowalewo Pomorskie od momentu wejścia w życie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci tj. od kwietnia 2016 roku. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. W/w świadczenie w wysokości 500,00 zł miesięcznie przysługuje:

- na pierwsze dziecko, jeśli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00 zł netto lub w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne – 1200,00 zł/osobę netto,
- na drugie i kolejne dziecko w rodzinie, pomoc przysługiwała bez względu na dochody.

W 2018 r. z Rządowego Programu „Rodzina 500+” ogółem skorzystało 931 rodzin. Realizacja świadczenia w 100% finansowana jest z budżetu państwa.

W 2018 r. plan na realizację świadczenia wychowawczego wyniósł 7734500,00 zł, z czego wykorzystano na wypłatę świadczeń łącznie z kosztami obsługi Rządowego Programu 7703194,05 zł. Zgodnie z art. 52 ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci koszty obsługi wynosiły 1,5% od kwoty wypłaconych świadczeń, co stanowiło kwotę w wysokości 115550,76 zł.

Ponadto tut. Ośrodek w 2018 roku wydał 8 decyzji ustalających i przypisujących do zwrotu

nienależnie pobrane świadczenie wychowawcze na łączną kwotę 16000,00 zł. Ponadto, w 2018 r. pozyskano zwrot nienależnie pobranych świadczeń w łącznej wysokości 22348,78 zł, z czego należność główna wyniosła 18890,20 zł, natomiast kwotę 3458,58 zł stanowiły odsetki ustawowe za opóźnienie.

Od 1 maja 2018 r. gmina Kowalewo Pomorskie realizuje rządowy program „Dobry start”. Program realizowany jest w formie jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł, niezależnie od dochodu, na każde uczące się dziecko do ukończenia 20 roku życia, a w przypadku dzieci legitymujących orzeczeniem o niepełnosprawności do ukończenia 24 roku życia. O świadczenie można ubiegać się raz w roku okresie od lipca do listopada.

W 2018 r. do tut. Ośrodka wpłynęło 971 wniosków o ustalenie prawa do w/w świadczenia, na 1446 dzieci. Tut. Ośrodek wydał 966 informacje o przyznaniu w/w świadczenia dla 1437 dzieci, W przypadku 9 dzieci sprawa została rozstrzygnięta w inny sposób (tj. decyzja odmowna, umorzenie postępowania, przekazanie wniosku do Organu właściwego).

Realizacja programu w 100% finansowana jest z budżetu państwa. W 2018 r. gmina Kowalewo Pomorskie otrzymała na ten cel 445560,00 zł, z podziałem: na wypłaty świadczeń 431100,00 zł, na koszty obsługi 14460,00 zł.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. wydał łącznie 3860 decyzji przyznających (świadczenia z pomocy społecznej oraz decyzji ze świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, karty dużej rodziny oraz programu 500 plus). Decyzji odmownych w tym okresie wydano łącznie 548.

Tabela 25: Wydatki na świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, świadczenie wychowawcze, jednorazowe świadczenie „Za życiem” oraz jednorazowe świadczenie „Dobry start” w gminie Kowalewie Pomorskie za 2018 r., w porównaniu do 2017 roku

Zadania zlecone	2017		2018	
	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
Budżet centralny z przeznaczeniem na:	12 442 822,29 zł		12 200 688,41	
Zasiłki rodzinne	10382	1 199 852,53	9787	1 114 503,10
Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	5007	550 202,04 zł	4713	496 282,20 zł
Urodzenia dziecka	71	35 197,19 zł	69	44 313,57 zł
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	194	73 378,34 zł	109	39 834,56 zł
Samotnego wychowania dziecka	464	89 370,46 zł	430	83 596,48 zł
Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego, w tym:	472	54 545,86 zł	476	51 091,02 zł
<i>Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia</i>	37	3 330,00 zł	45	4 050,00 zł
<i>Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia</i>	435	51 215,86 zł	431	47 041,02 zł
Rozpoczęcie roku szkolnego	940	59 883,97 zł	891	53 412,27 zł
Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, w tym:	1294	90 790,33 zł	1237	85 767,84 zł
<i>Na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła</i>	154	16 000,61 zł	140	15 257,18 zł
<i>Na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła</i>	1140	74 789,72 zł	1097	70 510,66 zł
Wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	1572	147 035,89 zł	1501	138 266,46 zł
Świadczenia opiekuńcze, w tym:	3809	1 301 109,50 zł	3773	1 401 429,86 zł

Zasiłek pielęgnacyjny	3059	467 415,00 zł	2971	468 051,76 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	504	707 494,80 zł	539	793 866,50 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy	246	126 199,70 zł	263	139 511,60 zł
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	99	99 000,00 zł	98	98 000,00 zł
Świadczenie rodzicielskie	425	384 978,36 zł	476	424 357,90 zł
Fundusz alimentacyjny	1082	437 795,00 zł	910	380 358,39 zł
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	615	180 882,22 zł	602	179 718,57 zł
*Składki na ubezpieczenie zdrowotne	224	18 840,24 zł	268	23 436,27 zł
Zasiłek dla opiekuna	181	92 730,90 zł	139	72 997,40 zł
Odsetki od zasiłku dla opiekuna	0	0 zł	0	0 zł
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	76	10 806,36 zł	71	10 297,70 zł
*Składki na ubezpieczenie zdrowotne	76	3 556,80 zł	59	2 797,20 zł
Świadczenie wychowawcze	16429	8 181 465,38 zł	15230	7 587 643,29 zł
**Jednorazowe świadczenie „za życiem”	2	8 000,00 zł	0	0 zł
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	1	4 000,00 zł	1	4 000,00 zł
Rządowy Program „Dobry Start”	-	-	1437	431 100,00 zł

*Składki na ubezpieczenie zdrowotne nie są realizowane z budżetu centralnego z paragrafu 852-85212-3110, tylko z innej dotacji tj. paragraf 852-85213-4130, dlatego nie są wliczone w kwocie ogólnej.

** Jednorazowe świadczenie „Za życiem” za okres 2017 r. w wys. 8.000,00 zł było realizowane z innego paragrafu, dlatego też nie jest ono ujęte w ogólnej kwocie.

5.6. Gospodarka komunalna

5.6.1. Sprawy mieszkaniowe

W roku 2018 przyznano 277 dodatki mieszkaniowe na okres 6 miesięcy każdy. Ogółem na wypłatę dodatków mieszkaniowych wydatkowano kwotę 360507,77 zł. Całość została pokryta ze środków gminnych. Dodatkowo w kwocie 507,00 zł wypłacony został dodatek energetyczny dla 3 gospodarstw domowych.

W zakresie gospodarowania mieszkaniami, w roku 2018 dokonano przydziału 1 mieszkania. Ponadto, w związku z coroczną weryfikacją 4 rodziny zostały wykreślone z listy przydziału mieszkań z mieszkaniowego zasobu gminy na lata 2017-2018, w tym dwie rodziny nie dostarczyły informacji o dochodach, a dwie kolejne wyprowadziły się.

Opracowano listę przydziału mieszkań na lata 2018-2019. Odbyły się również coroczne zebrania sprawozdawcze wspólnot mieszkaniowych.

W roku 2018 nie dokonywano zmiany stawki czynszu za lokale mieszkalne, tym samym podstawowa stawka za mieszkanie standardowe wynosiła 4,11 zł/m².

W stosunku do osób zalegających z czynszem prowadzone były działania windykacyjne zmierzające do wyegzekwowania należności.

Najważniejsze remonty wykonane w 2018 r. zostały przedstawione w podrozdziale „Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy”.

Ponadto, wykonano szereg innych prac o charakterze eksploatacyjno-konserwacyjnym wynikających z bieżącego utrzymania zasobów mieszkaniowych gminy mających na celu utrzymanie ich w stanie niepogorszonym.

Na budynkach wspólnot mieszkaniowych wykonano prace remontowe ze środków zgromadzonych przez współwłaścicieli.

5.6.2. Sprawy komunalne

W miesiącu wrześniu 2014 r. Rada Miejska w Kowalewie Pomorskim podjęła uchwałę w sprawie powierzenia Zakładowi Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. w Kowalewie Pomorskim zadań z zakresu utrzymania czystości i porządku oraz konserwacji zieleni na terenie miasta i gminy. Zgodnie z w/w uchwałą, od 2015 r. do chwili obecnej utrzymaniem czystości i porządku oraz pielęgnacją zieleni na terenie miasta i gminy zajmuje się miejscowa spółka.

W 2018 r. ramach umowy na utrzymanie czystości i porządku oraz pielęgnacji zieleni:

- przeprowadzono liczne remonty cząstkowe chodników na terenie miasta i gminy,
- na bieżąco dokonywano uzupełnienia, napraw i wymiany oznakowania drogowego,
- nasadzono nowe krzewy na terenie targowiska oraz pasie zieleni w kierunku Frydrychowa,
- dokonano dwukrotnych nasadzeń kwiatów i dodatkowo nasadzenia chryzantem w donicach przy skrzyżowaniu drogi krajowej z ul. Szkolną oraz w Parku 730-lecia na terenie miasta.

Dodatkowo, w ramach poprawy estetyki terenu miasta i gminy wykonano prace malarskie w zakresie oznakowania dróg i parkingów na terenie miasta, w ramach których odmalowano słupki ochronne biało-czerwone i łańcuchy, linie segregacyjne, przejścia dla pieszych oraz oznakowano miejsca parkingowe dla pojazdów osób niepełnosprawnych. Ponadto, w okresie przedświątecznym dokonano wystroju świątecznego miasta.

W roku 2018 został wykonany projekt „Rekultywacja przestrzeni publicznej i terenów zielonych na obszarze miasta Kowalewo Pomorskie”, w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dofinansowaniem ze środków unijnych w wysokości 251484,51 zł. Wykonawcą zadania pn. „Rekultywacja przestrzeni publicznej i terenów zielonych na obszarze miasta Kowalewo Pomorskie” był Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Kowalewie Pomorskim, który został wybrany w ramach przetargu nieograniczonego. Wykonawca zakończył prace w terminie, tj. do końca października 2018 roku. Odbiór prac (bezusterkowy) nastąpił w dniu 6 listopada 2018 roku. Całkowity koszt zadania to 804897,67 zł brutto.

W ramach zadania został przebudowany Plac 700-lecia, tj. wykonano podświetlaną fontannę z herbem gminy Kowalewo Pomorskie w centralnej części placu (w miejscu byłej rabaty), ustawiono ławki wokół fontanny, nastąpiła eliminacja murków oporowych i podwyższeń, wprowadzono w przestrzeń trawnika siatki kwadratów z kostki granitowej w kolorze szaro-rudym, w celu nawiązania do dawnej formy zagospodarowania terenu, przestrzeń placu oraz nawierzchnia chodnika została wykonana z płyt granitowych, wykonano dodatkowe elementy małej architektury: kosze na odpady, stojaki rowerowe, nasadzono nową roślinność złożoną z drzew, krzewów, bylin oraz trawnika, wprowadzono instalację automatycznego nawadniania oraz system zabezpieczający bryły korzeniowe drzew i krzewów przed zasoleniem w okresach zimowych.

W ramach projektu, jako element projektu inwestycyjnego, zostały również zrealizowane działania informacyjno-edukacyjne, w ramach których zorganizowano i przeprowadzono wśród uczniów Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim konkursy: konkurs polegający na napisaniu czterowiersza w formie słownej lub muzycznej, dotyczącego walorów przyrodniczych miasta lub terenu objętego rekultywacją w ramach projektu inwestycyjnego, tj. rynku znajdującego się przy Placu 700-lecia w Kowalewie Pomorskim oraz konkurs plastyczny polegający na przygotowaniu prac plastycznych nt. „Kowalewski rynek po rekultywacji” przedstawiających zmiany, jakie zostaną wprowadzone w przestrzeni publicznej, w związku z realizacją projektu inwestycyjnego. Ponadto, w dniu 15 września 2018 r. odbyło się spotkanie informacyjno-edukacyjne dla mieszkańców pn. „EkoKowalewo”. Na spotkaniu nastąpiło podsumowanie przeprowadzonego wśród dzieci i młodzieży szkolnej konkursu literackiego i konkursu plastycznego oraz przeprowadzono gry i zabawy edukacyjne z nagrodami, mające na celu podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie właściwych zachowań w odniesieniu do

dziedzictwa przyrodniczego oraz ładu przestrzennego. Ponadto, zaprezentowana została makieta przedstawiająca zmiany jakie są prowadzone w ramach projektu inwestycyjnego na rynku w Kowalewie Pomorskim. W spotkaniu „EkoKowalewo” wzięła również udział organizacja ekologiczna TILIA z Torunia. Przedstawiciele organizacji zaprezentowali stoisko edukacyjne „Segreguj, odzyskuj, utylizuj”, w ramach którego działała pracownia komputerowa z prezentacjami multimedialnymi dotycząca opakowań oraz z grami komputerowymi o tematyce odpadów, instalacje przestrzenne pn. „Cykl życia opakowania”, plansze poglądowe, mini PSZOK, koło fortuny, rebusy, krzyżówki i inne gry terenowe. W spotkaniu informacyjno-edukacyjnym wzięł również udział p. Mirosław Deredas, znany jako Polski Elvis. Działania informacyjno-edukacyjne w ramach projektu zostały przeprowadzone przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim.

W ramach opieki nad grobami wojennymi, w 2018 r. wykorzystano przekazywaną corocznie przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego dotację w wysokości 1000,00 zł na zakup i montaż 1 ławeczki przy dwóch znajdujących się obok siebie grobach Żołnierzy Wojska Polskiego na cmentarzu parafialnym w miejscowości Pluskowęsy oraz 1 ławeczki przy grobie Nieznanego Żołnierza k. kościoła oraz 2 ławeczek przy dwóch grobach Nieznanego Żołnierza na cmentarzu parafialnym w Chełmoniu. Dzięki powyższym zabiegom miejsca te zyskały na estetyce, a ponadto przyciągają uwagę osób odwiedzających cmentarze oraz dzieci i młodzieży sprawujących opiekę nad grobami poległych żołnierzy.

W 2018 r. uchwalono Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. Na bieżąco zabezpieczano zestawy higieniczne na psie odchody, które można było nieodpłatnie pobierać w dwóch kioskach „Ruchu” usytuowanych na Placu 700-lecia, a także w Referacie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim.

Na podstawie przeprowadzonego postępowania przetargowego, świadczeniem usług komunalnych w zakresie wyłapywania bezdomnych zwierząt z terenu miasta i gminy Kowalewo Pomorskie oraz zapewnienia im tymczasowej opieki w 2018 r. zajmował się Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kowalewie Pomorskim. Ponadto, gmina Kowalewo Pomorskie posiadała umowę z Przedsiębiorstwem Handlowo-Usługowym „DANIEL” z siedzibą w Grudziądzu oraz z EkoSchroniskiem Dla Zwierząt „Zielone Pole” w Ostrowitem 50A, 87-400 Golub-Dobrzyń na zapewnienie opieki w schronisku dla bezdomnych zwierząt.

W roku 2018 gmina Kowalewo Pomorskie przystąpiła do kolejnej akcji „Sprzątanie świata-Polska” pod hasłem przewodnim „AKCJA-SEGREGACJA”. W kampanię zaangażowane były przedszkolaki z Przedszkola Publicznego i Przedszkola Niepublicznego „Entliczek-Pentliczek”, uczniowie Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim, Szkoły Podstawowej im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach, Szkoły Podstawowej im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące i Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie, młodzież z Zespołu Szkół im. Lecha Wałęsy, a ponadto dzieci i młodzież ze Świetlicy Socjoterapeutycznej, Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Kowalewie Pomorskim. W porządkowaniu terenów gminy uczestniczyli również członkowie niektórych Kół Gospodyń Wiejskich, Ochotniczych Straży Pożarnych, Rady Sołeckie i mieszkańcy 14 sołectw, w tym: Borówno, Elzanowo, Kiełpiny, Mlewo, Nowy Dwór, Piątkowo, Pruska Łąka, Sierakowo, Pluskowęsy, Bielsk, Chełmoniec, Napole, Wielka Łąka, Frydrychowo oraz Osiedle Brodnickie i Osiedle Jana Kochanowskiego. Po godzinach pracy do akcji przyłączyli się również pracownicy Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o., Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Urzędu Miejskiego.

W związku z tym, w dniach 21-22 września 2018 r. uczniowie tradycyjnie uporządkowali

tereny wokół budynków swoich szkół, przyległych ulic, ogródków działkowych, osiedla znajdujące się w obrębie miasta oraz parki, zieleńce, dworce kolejowe oraz przystanki autobusowe. Przedszkolaki wyruszyły zaś na sprzątanie swojego placu zabaw, boiska przy ul. Św. Mikołaja oraz ul. Kościuszki w stronę gazowni, a także ulic i chodników w Kowalewie Pomorskim. Natomiast mieszkańcy sołectw zbierali odpady z rowów i poboczy dróg, ciągów pieszo-rowerowych, przystanków autobusowych, boisk i placów zabaw oraz terenów przy świetlicach. Ponadto pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej i Urzędu Miejskiego porządkowali tereny wokół własnych budynków, parki oraz teren góry zamkowej.

W ramach kampanii, dzieci z przedszkola i szkół podstawowych mogły uczestniczyć w odbywającej się w dniu 16 września 2018 r. w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim „Ekobiesiadzie” oraz programach edukacyjnych, konkursach o tematyce ekologicznej, happeningach, kampaniach informacyjnych, wycieczkach, przedstawieniach. Podobnie jak w latach ubiegłych, za organizację i przebieg akcji odpowiedzialny był Sztab Koordynacyjny, którego zadaniem było rozpropagowanie kampanii, nadzór nad jej sprawnym przebiegiem oraz podsumowanie wyników.

Ogółem w 2018 r. w akcji Sprzątanie świata-Polska udział wzięło 1285 osób, a ilość odpadów zmieszanych, które wywieziono z terenu gminy Kowalewo Pomorskie wyniosła 1,26 tony. Wywóz i utylizację nieczystości zebranych podczas kampanii zapewnił miejscowy Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. w Kowalewie Pomorskim.

Na terenie gminy Kowalewo Pomorskie od lat organizowane są konkursy, które mają na celu poprawę estetyki otoczenia. Mieszkańcy dzięki tym konkursom mobilizują się do podejmowania lub kontynuowania prac porządkowych oraz organizacyjno-technicznych w zakresie np. dróg lokalnych, zadrzewień, zagospodarowania terenów i obiektów użyteczności wspólnej. W konkursie „Piękna Gmina” większe zainteresowanie wykazują nieruchomości prywatne. Mieszkańcy rywalizując między sobą, chętniej podejmują inicjatywę upiększania swojej posesji. Natomiast dzięki organizacji konkursu „Przywracamy urok naszej gminie” mieszkańcy mają okazję do zadbania o tereny, z których korzystają wspólnie oraz okazję do integracji międzyludzkiej. W sezonie zimowym mieszkańcy gminy mają możliwość wzięcia udziału w konkursie „Na najpiękniejszą iluminację świąteczno-noworoczną”. Lokalna społeczność, zgłaszając swój udział w tym przedsięwzięciu chętniej przyozdabia swoje nieruchomości, szkoły, świetlice oraz figurki.

W roku 2018 przystąpiono do dwudziestej pierwszej edycji konkursu „Piękna Gmina”. Udział zadeklarowały 4 sołectwa i 33 obiekty, w tym 7 zagród, 24 nieruchomości oraz 2 obiekty użyteczności publicznej. Z uwagi na brak wymaganej liczby zgłoszeń, konkurs w kategoriach na najbardziej zadbanej obiekcie użyteczności publicznej oraz na najbardziej uporządkowanym osiedle nie został przeprowadzony.

W 2018 r. po raz szesnasty przeprowadzono również konkurs „Przywracamy urok naszej gminie”. Udział w konkursie zadeklarowało 5 sołectw, jednak tylko 3 z nich podlegały ocenie końcowej ze względu na niewykonanie zgłoszonych zadań.

Ponadto, w roku 2018 ogłoszono dwunastą edycję gminnego konkursu „Na najpiękniejszą iluminację świąteczno-noworoczną”. Konkurs prowadzony był w dwóch kategoriach: indywidualnej i zbiorowej. W wyznaczonym terminie wpłynęło 28 deklaracji udziału, w tym 23 w kategorii indywidualnej i 5 w kategorii zbiorowej. W dniu 4 stycznia 2019 r. komisja konkursowa dokonała lustracji terenowej oraz oceny zgłoszonych dekoracji.

Stawki opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi obowiązują w niezmięnionej wysokości od 1 marca 2014 roku. Opłaty wnoszone przez właścicieli nieruchomości przeznaczone zostały na pokrycie kosztów funkcjonowania systemu.

Usługi odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych ze wszystkich nieruchomości

w gminie Kowalewo Pomorskie w 2018 r. świadczyło Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych Ekosystem Sp. z o. o. z Wąbrzeźna. Umowa z w/w wykonawcą obowiązuje do 31 grudnia 2019 roku.

Odpady komunalne zbierane były "u źródła" ich powstania do pięciu pojemników wykonanych z tworzywa sztucznego. Ponadto przedsiębiorca dostarczył do nieruchomości zlokalizowanych w mieście dodatkowe pojemniki do selektywnego zbierania popiołu z palenisk domowych. Mieszkańcy terenów wiejskich mieli natomiast wybór odrębnego zbierania popiołu do własnych pojemników lub wrzucania go w dalszym ciągu do pojemnika na odpady zmieszane.

System segregacji odpadów funkcjonował także na terenie Rodzinnego Ogrodu Działkowego „Jedność” w Kowalewie Pomorskim. Użytkownicy ogrodów uiszczają na rzecz Gminy roczną, ryczałtową stawkę opłaty za odpady powstające na terenie działek.

Dzięki współpracy z firmą Ekosystem oraz dotacji uzyskanej z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, gmina Kowalewo Pomorskie aktywnie promowała akcję selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz baterii i nakrętek wśród dzieci i młodzieży szkolnej. W 2018 r. przeprowadzono III edycję konkursu "Ekowypady za elektroodpady". W ramach przyznanych nagród uczniowie ze szkół podstawowych oraz oddziału gimnazjalnego z terenu gminy Kowalewo Pomorskie uczestniczyli w wycieczkach szkolnych oraz innych przedsięwzięciach o charakterze przyrodniczym i ekologicznym. W trakcie trwania zmagania łącznie zebrano 11099 sztuk elektroodpadów, 1105 kg nakrętek oraz 1101 kg baterii.

W 2018 r. gmina Kowalewo Pomorskie zrealizowała inwestycję pn. „Rozbudowa, wyposażenie oraz podniesienie standardów technicznych i jakościowych PSZOK przy ul. Brodnickiej 1 w Kowalewie Pomorskim”, współfinansowaną ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2018. Inwestycja obejmowała:

- wybudowanie budynku socjalno-biurowego z pomieszczeniem edukacyjnym,
- wyposażenie budynku w meble i sprzęt multimedialny,
- zakup programu komputerowego do obsługi PSZOK,
- utworzenie punktu drugiego życia produktu, w którym mieszkańcy mogą pozostawiać stare, lecz wciąż działające urządzenia i artykuły, które zostaną wykorzystane przez inne osoby,
- utworzenie punktu napraw, gdzie będą naprawiane urządzenia i sprzęty, dzięki czemu nie trafią na składowisko,
- utwardzenie terenu kostką polbrukową,
- wyposażenie PSZOK w pojemniki i kontenery do selektywnej zbiórki odpadów,
- zamontowanie wagi najazdowej,
- wykonanie 10 szt. tablic ekologicznych,
- dokonanie nasadzeń i utworzenie terenów zielonych,
- ogrodzenie PSZOK.

Głównym wykonawcą zrealizowanego projektu było P.H.U. GRA-MAR Joanna Malinowska z Kowalewa Pomorskiego. Koszt wykonanych robót budowlanych wyniósł 1521588,49 zł, natomiast wyposażenie budynku socjalno-biurowego z pomieszczeniem edukacyjnym 37100,00 zł. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu przyznał gminie dofinansowanie na realizację inwestycji w wysokości 847840,00 zł. Prawidłową realizację robót nadzorował inspektor wybrany przez gminę Kowalewo Pomorskie na podstawie zapytania ofertowego tj. Obsługa Inwestycji w Budownictwie Sławomir Derenda z Bydgoszczy za kwotę 24000,00 zł.

5.6.3. Drogi gminne i komunikacja

W dniu 30 marca 2016 r. Rada Miejska w Kowalewie Pomorskim podjęła uchwałę w sprawie stanowiska dotyczącego ustalenia wykazów ulic i dróg przeznaczonych do utwardzenia. W uchwale przyjęto kolejność utwardzenia ulic i dróg na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie. Zgodnie z przyjętymi założeniami w ramach przebudowy dróg gminnych w 2018 r. realizowane były następujące zadania:

- Zakończono zadanie pn. „Przebudowa drogi gminnej nr 110138C i 110139C w m. Frydrychowo” o długości 2,318 km za łączną kwotę 1378996,70 zł brutto. Za zgodą zamawiającego wykonawca ułożył na całej drodze nawierzchnię z asfaltu.
- Po wykonaniu robót poprawkowych, ostatecznie odebrana została inwestycja pn. „Przebudowa części drogi gminnej nr 110130C w m. Chełmonie” metodą wgłębnego bitumowania wraz z dwukrotnym powierzchniowym utrwaleniem emulsją asfaltową i grysami o długości 1,542 km za kwotę 910013,50 zł brutto.
- Zakończono zadanie pn. „Przebudowa części drogi gminnej nr 110144C oraz części drogi gminnej nr 110141C w m. Wielkie Rychnowo”, w tym: drogi gminnej nr 110144C o długości 427,33 m oraz części drogi gminnej nr 110141C o długości 933,18 m za łączną kwotę 818000,68 zł brutto.
- Wykonano przebudowę części drogi gminnej nr 110147C w m. Kiełpiny. Wykonawca, Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Budowlanych DROBUD z Chełmy, wykonał przebudowę drogi o długości 0,77 km metodą wgłębnego bitumowania wraz z dwukrotnym powierzchniowym utrwaleniem emulsją asfaltową i grysami za kwotę 512253,67 zł brutto.
- W wyniku rozstrzygnięcia przetargu nieograniczonego podpisano umowę z Zakładem Drogowo-Budowlanym z Rogowa na wykonanie metodą wgłębnego bitumowania wraz z dwukrotnym powierzchniowym utrwaleniem emulsją asfaltową i grysami: „Przebudowy części dróg gminnych nr 110125C i 110129C w m. Napole” o długości ok. 1,39 km za kwotę 1088992,80 zł brutto oraz „Przebudowy części drogi gminnej nr 110129C na odcinku Napole – Pluskowęsy” o długości ok. 2,12 km za kwotę 1791963,63 zł brutto. Umowny termin wykonania zadania został określony do 30 września 2018 r., jednakże został wydłużony do dnia 30 czerwca 2019 roku.
- W wyniku rozstrzygnięcia przetargu nieograniczonego podpisano umowę z firmą TOP-GARDEN Wielkie Rychnowo na „Przebudowę drogi gminnej na dz. nr 105/11 obręb ewidencyjny Wielkie Rychnowo” (działki mlewieckie) na odcinku 0,350 km z kostki betonowej gr. 8 cm i szerokości 4,5 m za kwotę 276288,75 zł brutto. Zadanie zostało wykonane w terminie zgodnym z umową.
- Zakończono I etap „Przebudowy dróg dojazdowych ul. 1 Maja”. Zadanie obejmowało wykonanie nawierzchni drogi z kostki betonowej oraz budowę sieci kanalizacji deszczowej o długości 250 m wraz z przykanalikami do wpustów ulicznych. Zadanie realizował Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. w Kowalewie Pomorskim za kwotę 483000,00 zł. Odbiór końcowy zadania nastąpił w dniu 28 grudnia 2018 roku. Ogłoszono także przetarg na "Przebudowę dróg dojazdowych - ul. 1 Maja" - II etap na dz. 118, obręb III miasta Kowalewo Pomorskie. W wyniku rozstrzygnięcia przetargu w dniu 30 października 2018 r. podpisano umowę z wykonawcą firmą TOP GARDEN Wielkie Rychnowo za kwotę 139315,95 zł brutto. Zadanie obejmuje opracowanie dokumentacji technicznej oraz prace budowlane polegające na wykonaniu odwodnienia drogi i ułożeniu nawierzchni z kostki betonowej o długości 95 mb i szer. 3,5 mb. Termin wykonania prac został określony do dnia 31 maja 2019 roku.
- Zakończono zadanie pn. „Przebudowa części drogi gminnej nr 110118C w m. Srebrniki, gmina Kowalewo Pomorskie” o długości 511 m wraz z przebudową skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 554 w miejscowości Srebrniki za kwotę 397210,05 zł brutto. Prace wykonywał Zakład Handlowo-Budowlany AGA z Torunia i zostały ukończone w terminie

zgodnym z umową. Za zgodą zamawiającego wykonawca ułożył na całej drodze nawierzchnię bitumiczną.

- W wyniku rozstrzygnięcia przetargu na przebudowę części drogi gminnej nr 110126C relacji Martyniec – Sierakowo podpisano umowę na realizację zadania z Zakładem Drogowo-Budowlanym z Rogowa o długości 2070,34 m na wartość 1469456,40 zł brutto. Umowny termin wykonania zadania został określony do 31 października 2018 roku. W wyżej określonym terminie wykonawca zgłosił do odbioru odcinek o długości 855,26 m (do torów). Na realizację pozostałego odcinka został podpisany aneks do 30 czerwca 2019 roku. Za zgodą zamawiającego wykonawca ułożył na całej drodze nawierzchnię bitumiczną. Zadanie było współfinansowane w 2018 r. przy udziale środków budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego pochodzących z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej w kwocie 48000,00 zł.
- Otrzymano dofinansowanie na realizację zadania pn. „Przebudowa części drogi gminnej nr 110123C relacji Wielkie Rychnowo – Nowy Dwór – gr. gminy – Kiełbasin na odcinku 2113,42 mb w Gminie Kowalewo Pomorskie”, w ramach Rządowego Programu na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej w roku 2018 w wysokości 1212694,00 zł. W wyniku rozstrzygnięcia przetargu na przebudowę w/w drogi podpisano umowę z Zakładem Handlowo-Budowlanym AGA z Torunia. Wartość zadania to 2949109,50 zł. Termin wykonania określono do dnia 30 listopada 2018 r. Prace zostały wykonane w terminie zgodnym z umową.

Ponadto, w celu realizacji kolejnych inwestycji, została opracowana dokumentacja techniczna przebudowy kolejnych dróg gminnych, obejmujących następujące zadania:

- przebudowę drogi gminnej nr 110154C relacji Wielka Łąka – Pruska Łąka;
- przebudowę części drogi gminnej nr 110106C relacji Mlewiec – Nowy Dwór;
- przebudowę części drogi gminnej nr 110134C i części drogi gminnej nr 110151C w m. Piątkowo;
- przebudowę części drogi gminnej nr 110117C w m. Bielsk;
- przebudowę drogi gminnej nr 110153C w m. Szychowo;
- przebudowę części drogi gminnej nr 110157C w m. Zapłuskowęsy;
- przebudowę części drogi gminnej nr 110125C w zakresie wykonania chodnika przy ul. Podborek w Kowalewie Pomorskim.

Przebudowa w/w dróg planowana jest w latach 2019-2020.

Na drogi gminne w 2018 r. sołectwa przeznaczyły większą część swojego budżetu. Stan ich nawierzchni poprawia się z roku na rok.

Utwardzono i wyremontowano kolejne odcinki dróg gminnych kamieniem wapiennym w 17 sołectwach.

Sołectwa ze środków będących w ich dyspozycji zakupiły 44,5 kursów kamienia wapiennego. Dokonując remontów dróg, zgodnie z zasadami przyjętymi na 2018 r., sołectwa otrzymały dofinansowanie ze środków gminnych w ilości 81,5 kursów kamienia wapiennego.

Mieszkańcy angażują się w naprawę dróg gminnych zakupując z własnych środków dodatkowe kursy kamienia, w zamian sołectwa dostają dofinansowanie ze środków gminnych w proporcjach 3:1.

W tym roku mieszkańcy zakupili 7,8 kursu kamienia wapiennego. Skutkowało to dofinansowaniem 23,2 dodatkowych kursów kamienia wapiennego. Zakup materiału przez osoby prywatne pozwolił na wyremontowanie nawierzchni odcinków dróg w m. Kowalewo Pomorskie, Nowy Dwór, Piątkowo, Sierakowo, Szychowo, Wielkie Rychnowo.

W 20 sołectwach wykonano prace równiarką polegającą na ukształtowaniu odpowiednich profili dróg. Łączny czas pracy równiarki to 250 godzin.

W 2018 r. przeprowadzone zostały remonty cząstkowe nawierzchni bitumicznych dróg gminnych na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie. Prace wykonała Firma Usługowo Transportowa DANFUT ul. Dworcowa 11 A, 87-140 Chełmża. Łączny koszt powyższych robót wyniósł 37794,75 zł.

W dniu 29 czerwca 2016 r. Rada Miejska w Kowalewie Pomorskim podjęła uchwałę nr XV/126/16 w sprawie powierzenia Zakładowi Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. w Kowalewie Pomorskim obowiązkowego zadania własnego gminy polegającego na zimowym utrzymaniu dróg gminnych na terenie miasta oraz chodników położonych na terenie gminy Kowalewo Pomorskie. Zgodnie z w/w uchwałą, w dniu 18 listopada 2016 r. zawarta została umowa wykonawcza na sezon zimowy 2016/2017, zaś na sezon zimowy 2017/2018 został podpisany w dniu 30 października 2017 r. aneks nr 1 oraz w dniu 30 października 2018 r. aneks nr 2 na sezon zimowy 2018/2019 do umowy, określający szczegółowe zasady realizacji powierzonego zadania.

W związku z tym, od sezonu zimowego 2016/2017 usługi w zakresie zimowego utrzymania na terenie miasta świadczył: Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. w Kowalewie Pomorskim, który odśnieżał, zgarniał błoto pośniegowe i posypywał piaskiem miejskie chodniki z uwzględnieniem usuwania śniegu i zwalczania gołoledzi na wszystkich dojazdach do oznakowanych przejść dla pieszych. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z.o.o. w Kowalewie Pomorskim gromadził środki uszorstniające z przeznaczeniem do zwalczania gołoledzi i przy użyciu sprzętu mechanicznego dokonywał odśnieżania i posypywania jezdni ulic mieszanką piasku i soli, a ponadto w uzgodnieniu z sołtysami odśnieżał ciągi pieszo-jezdne położone na terenie gminy Kowalewo Pomorskie.

Ponadto, w wyniku rozstrzygnięcia zapytania ofertowego na odśnieżanie dróg gminnych w sezonie zimowym 2018/2019 na terenie sołectw zostały wybrane następujące firmy :

- w sołectwach: Pluskowęsy, Kiełpiny, Napole, Piątkowo - Gminna Spółka Wodna, ul. Kościuszki, 87-410 Kowalewo Pomorskie,
- w sołectwach: Szychowo, Mariany, Elzanowo, Wielkie Rychnowo, Borówno, Nowy Dwór - Ochotnicza Straż Pożarna Wielkie Rychnowo, 87-410 Kowalewo Pomorskie,
- w sołectwach: Pruska Łąka, Wielka Łąka, Lipienica, Chełmonie, Chełmoniec, Bielsk, Zapluskowęsy, Kowalewo Pom., Frydrychowo - Zakład Usług Wodnych sp. z o.o. Ostrowite, 87-400 Golub-Dobrzyń,
- w sołectwach: Mlewo, Mlewiec, Srebrniki, Sierakowo – P.H.U. GRA-MAR, ul. Chopina 35, 87-410 Kowalewo Pomorskie.

Łączne koszty zimowego utrzymania dróg na terenie miasta i gminy oraz chodników na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie w sezonie 2017/2018 wyniosły 41490,25 zł brutto.

W 2018 r. sołectwa, w ramach posiadanych środków przeprowadziły drobne remonty wiat przystankowych.

W dalszym ciągu prowadzona była współpraca z zarządcami dróg w zakresie poprawy bezpieczeństwa oraz stanu technicznego drogi krajowej, dróg wojewódzkich i powiatowych. Poszczególni zarządcy w ramach swoich kompetencji dokonywali bieżących remontów jezdni i poboczy dróg, uzupełniali oznakowanie, utrzymywali rowy oraz zieleń przydrożną.

W 2018 r. wspólnie z Powiatem Golubsko-Dobrzyńskim podjęto realizację inwestycji pn. „Przebudowa drogi powiatowej nr 2106C w m. Wielka Łąka w km 0+000 do 0+400”, która dotyczy wykonania chodnika. Powiat ogłosił przetarg na roboty budowlane. Na realizację tego zadania, gmina Kowalewo Pomorskie przekazała Powiatowi dotację celową w kwocie 123561,70 zł, co stanowi 50% wartości robót budowlanych. Zadanie zostało wykonane w terminie zgodnym z umową.

Ponadto, gmina wspólnie z Powiatem realizowała zadanie pn. „Budowa parkingu przy drodze powiatowej nr 2105C w m. Wielka Łąka”. W wyniku rozstrzygnięcia przetargu zadanie realizował Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. w Kowalewie Pomorskim za kwotę 294370,64 zł, przy czym Powiat przekaze gminie dotację na realizację tego zadania w wysokości 50% wartości robót budowlanych. Umowny termin realizacji został ustalony do dnia 30 listopada 2018 r., jednak ze względu na trudne warunki atmosferyczne został wydłużony do 30 maja 2019 roku.

5.6.4. Oświetlenie dróg i ulic

Awarie oświetlenia drogowego były usuwane na bieżąco przez firmę ENERGA Oświetlenie Sp. z o. o. Rejon Usług Oświetleniowych w Toruniu.

Opracowanie dokumentacji technicznej dla budowy kolejnego systemu oświetlenia solarne nastąpi po pojawieniu się możliwości dofinansowania ze środków unijnych.

W 2019 r. planowana jest modernizacja oświetlenia na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie, w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. W celu realizacji tego zadania, podpisana została umowa najmu majątku oświetleniowego oraz porozumienie z Energa Oświetlenie. W dniu 30 sierpnia 2018 r. została podpisana umowa z Urzędem Marszałkowskim o dofinansowanie zadania.

5.6.5. Ciepłownictwo

Ustalanie wysokości stawek opłat w zakresie wytwarzania ciepła w lokalnych kotłowniach należy do kompetencji Prezesa Zarządu Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Kowalewie Pomorskim.

W 2018 r. nie były zmieniane ceny sprzedaży energii cieplnej oraz wysokość zaliczek od mieszkańców. Rozliczenie zaliczek od mieszkańców poszczególnych budynków w okresie od 1 maja 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r. nastąpi w II kwartale 2019 r. po zakończeniu sezonu grzewczego, na podstawie wielkości pobranej energii i obowiązujących w tym okresie cen.

5.6.6. Wodociągi i kanalizacja

Gminny majątek wodno-kanalizacyjny znajduje się w eksploatacji Zakładu Usług Wodnych Spółka z o. o. w Ostrowitem.

Zgodnie z nowymi przepisami taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzenie ścieków na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie zostały opracowane przez eksploatatora sieci wodociągowo-kanalizacyjnej Zakład Usług Wodnych Sp. z o.o. Ostrowite, a następnie zaakceptowane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Ponadto, uchwałą nr XXXVII/325/18 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 26 września 2018 r. ustalono wysokość dopłat do taryf dla odbiorców usług kanalizacyjnych. W 2018 r. dopłaty do taryf dotyczyły tylko jednej grupy taryfowej, tj. gospodarstw domowych prowadzonych w ramach komunalnych, państwowych, spółdzielczych i prywatnych zasobów mieszkaniowych łącznie z gospodarstwami domowymi rolników indywidualnych, gospodarstw rolnych bez względu na formę organizacyjną.

Z tytułu dopłat do taryf dla odbiorców usług kanalizacyjnych gmina Kowalewo Pomorskie w 2018 r. wydatkowała środki w wysokości 160000,00 zł.

W roku 2018 r. dokonano bieżących napraw i konserwacji sieci wodociągowo-kanalizacyjnej na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie.

Ponadto opracowano operaty wodno – prawne na odprowadzanie ścieków oczyszczonych dla oczyszczalni ścieków w Kowalewie Pomorskim, Piątkowie i Wielkiej Łące oraz Punkcie Selekttywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na łączny koszt 21451,20 zł brutto. Wykonano sieć wodociągową w miejscowości Mariany z przejściem pod drogą powiatową za kwotę 19188,00 zł brutto. Dokonano zakupu dyfuzorów do reaktora na oczyszczalni ścieków w ilości 145 szt. NOPOL MKL 215 za łączną kwotę 19975,20 zł brutto. W 2018 r. zakupiono pompy do SUW Piątkowo za kwotę 16605,00 zł brutto. Ponadto, wykonano nowy filtr biologiczny wraz z jego zabudową na oczyszczalni ścieków w Piątkowie za łączną kwotę 79335,00 zł brutto oraz zakupiono wraz z montażem separatora substancji ropopochodnych przy wylocie kanalizacji deszczowej przy ul. Szpitalnej w Kowalewie Pomorskim za łączną kwotę 52890,00 zł brutto.

W 2018 r. podpisano umowę o dofinansowanie na realizację zadania pn. „Modernizacja gospodarki osadowej I etap”, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Zadanie obejmuje wyposażenie istniejących dwóch hal suszarni słonecznych w przegrzewarki nawowe osadów wraz z systemem wentylacji. Całkowity koszt zadania to 699870,00 zł, z czego przewidywane dofinansowanie wynosi 85 %.

Wypełniając obowiązek wynikający z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w ciągu całego roku prowadzone były kontrole pod kątem przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej lub wyposażenia nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych albo w przydomową oczyszczalnię ścieków.

5.6.7. Przekształcenie Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej

Gospodarka komunalna jednostki samorządu terytorialnego to zadania własne tej jednostki wykonywane w celu zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej. Obejmuje ona w szczególności zadania o charakterze użyteczności publicznej, których podstawowym celem jest bieżące oraz nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności polegające na świadczeniu usług powszechnie dostępnych. W interesie gminy i jej mieszkańców jest, aby działalność w tym względzie była jak najtańsza.

Funkcjonująca przy w/w spółce rada nadzorcza sprawowała stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności.

Prowadzono okresowe oceny działalności spółki. Podstawą do oceny były uzyskiwane przez Zakład wyniki ekonomiczne. Ocena działalności Spółki za 2018 r. zostanie przeprowadzona w II kwartale 2019 r. po sporządzeniu sprawozdania bilansowego.

5.7. Oświata i wychowanie

W roku szkolnym 2017/2018 na terenie gminy Kowalewo Pomorskie funkcjonowały cztery szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi, Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kowalewie Pomorskim i Przedszkole Publiczne w Kowalewie Pomorskim, dla których gmina Kowalewo Pomorskie jest organem prowadzącym. Z dniem 1 września 2018 r. nastąpiło włączenie Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kowalewie Pomorskim do Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim. Ponadto, na terenie gminy Kowalewo Pomorskie funkcjonuje Szkoła Podstawowa w Mlewie, której założycielem jest Wiejskie Stowarzyszenie Edukacyjno - Kulturalne „TRIO” w Mlewie i Niepubliczne Przedszkole Entliczek-Pentliczek w Kowalewie Pomorskim.

Wszystkie szkoły finansowane były w drodze otrzymanej subwencji i budżetu gminy, natomiast Przedszkole Publiczne i oddziały zerowe finansowane były z budżetu gminy i dotacji celowej na dofinansowanie zadań z zakresu wychowania przedszkolnego. W 2018 r. Niepubliczne

Przedszkole Entliczek-Pentliczek oraz Szkoła Podstawowa w Mlewie otrzymywały dotację z budżetu gminy, zgodnie z uchwałą nr XI/86/16 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 27 stycznia 2016 r. w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji dla publicznych i niepublicznych przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego i szkół prowadzonych przez osoby prawne i fizyczne na terenie gminy Kowalewo Pomorskie oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania.

W 2018 r. zostały przyznane stypendia za wysokie wyniki w nauce za rok szkolny 2017/2018, zgodnie z § 1 załącznika nr 1 do uchwały nr XI/108/12 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie zasad udzielania stypendiów i nagród gminy Kowalewo Pomorskie (Dz.Urz. Woj. Kuj.-Pom., poz. 1378). Stypendia naukowe przyznane zostały łącznie 47 osobom: 25 uczniom ze szkół podstawowych, 12 uczniom gimnazjum, 6 uczniom szkół ponadgimnazjalnych oraz 4 studentom na łączną kwotę 32900,00 zł.

Natomiast w dniach 12 i 15 października 2018 r. w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim, Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie, Szkole Podstawowej im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące oraz Szkole Podstawowej im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach odbył się uroczysty apel z okazji Dnia Edukacji Narodowej połączony ze spotkaniem podsumowującym XXII edycję „Długofalowego Programu rozwoju oświaty na terenie gminy Kowalewo Pomorskie”, podczas którego wyróżniono nauczycieli oraz uczniów, którzy w roku szkolnym 2017/2018 zajęli czołowe miejsca w konkursach gminnych i wojewódzkich konkursach przedmiotowych. Szczególnymi osiągnięciami wykazało się 11 uczniów oraz 5 nauczycieli. Otrzymali oni dyplomy, jednorazowe nagrody pieniężne i jednorazowe stypendia na łączną kwotę 7000,00 zł. Ponadto, 6 nauczycieli oraz 14 uczniów zostało uhonorowanych dyplomami.

Uczniowie placówek oświatowych w roku szkolnym 2017/2018 brali również udział w zawodach sportowych i konkursach przedmiotowych na szczeblu ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym, w których zdobyli liczne osiągnięcia.

5.7.1. Zajęcia dodatkowe

W 2018 r. szkoły prowadziły szereg zajęć dla uczniów:

Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kowalewie Pomorskim prowadziło koła: biologiczne, matematyczne, z języka niemieckiego, teatralne, taneczne, chór szkolny, szkolne koło Caritas, doradztwo edukacyjno-zawodowe, telewizja Gim TV, zajęcia na basenie, z piłki ręcznej, z piłki siatkowej dla dziewcząt, z piłki nożnej.

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim prowadziła koła: biologiczne, matematyczne, plastyczne, historyczne, biblijne, misyjne, komputerowe, z programowania, z robotyki, przygotowujące do egzaminów i konkursów przedmiotowych, z języka niemieckiego, z języka angielskiego, konsultacje z języka polskiego, zajęcia taneczne, harcerstwo, chór szkolny, teatralne, biblioteczne, czytelnicze, warcabowe oraz szkolne koło Caritas.

Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach prowadziła koła: matematyczne, z języka polskiego, miłośników książki oraz zajęcia sportowe.

Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie prowadziła koła: gier planszowych; szachowe; przyrodnicze; matematyczne; informatyczne; biologiczne, a także zajęcia z programowania, z języka niemieckiego oraz zajęcia sportowe z mini piłki siatkowej.

Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące prowadziła koła: z języka niemieckiego, wokalno-muzyczne oraz szkolne koło Caritas.

W ramach Uczniowskich Klubów Sportowych prowadzone były zajęcia sportowe pozalekcyjne, które miały na celu przygotowanie uczniów do zawodów i rozgrywek sportowych. Członkowie Uczniowskich Klubów Sportowych odnosili zwycięstwa w różnych zawodach. Szerzej o ich osiągnięciach w dziale „Kultura fizyczna i sport”.

Odbywano comiesięczne narady z dyrektorami szkół, podczas których przedstawiano i omawiano najważniejsze zadania, problemy oświaty, zapoznawano z obowiązującymi zmianami przepisów prawa.

5.7.2. Pozyskane środki spoza budżetu gminy oraz doposażenie

Szkoły i placówki oświatowe w roku 2018 pozyskiwały środki spoza budżetu gminy na zakup niezbędnego wyposażenia. W w/w obiektach prowadzone były bieżące remonty, o których mowa w dalszej części sprawozdania.

Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kowalewie Pomorskim zostało doposażone w: szafki szkolne, defibrylator, łóżka i pościelenie, aparat fotograficzny. Ponadto, szkoła pozyskała dodatkowe środki od Rad Sołeckich (2000,00 zł).

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim została doposażona w: tablice magnetyczne Tryptyk (3 szt.), dwa zestawy mebli do klas młodszych, krzesła oraz stoliki szkolne, szlifierkę oscylacyjną, siedziska do świetlicy Bench (2 szt.), pomoce dydaktyczne (czaszka szympansa, naklejki edukacyjne), myjki do mycia okien, magnetyczny układ współrzędnych, regały do świetlicy (4 szt.), rolety do świetlicy, wykładzinę do świetlicy, stojaki na rowery, pufy do świetlicy szkolnej, drzwi do klas, Ozoboty do nauki programowania, pomoce książkowe dla logopedy, sztuczną trawę, siatkę maskującą dla harcerzy, zestawy naczyń, ławki gimnastyczne (3 szt.), warnik do ciepłych napoi, pomoce dydaktyczne do wczesnego wspomaganie, wieże (3 szt.), tablet, pomoce dydaktyczne dla uczniów klas starszych oraz dla osób niepełnosprawnych, wizualizer, opatrunki i szyny kamera, słowniki, obiektyw do aparatu.

Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach została doposażona w: kserokopiarkę do pokoju nauczycielskiego; mapy historyczne i geograficzne; pomoce dydaktyczne na zajęcia z informatyki (roboty Photon wraz z tabletem); tablicę tryptyk z nadrukiem; książki do biblioteki szkolnej. Ponadto, szkoła pozyskała środki z Fundacji mBanku na realizację programu „Matematyczne Koło Wiedzy”.

Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie została doposażona w: sprzęt komputerowy do pokoju nauczycielskiego; fotel biurowy do sekretariatu; odkurzacze (2 szt.), pomoce dydaktyczne do oddziału przedszkolnego; sprzęt sportowy kl. I-III i kl. IV-VI; siatki na bramki na boisko szkolne; laptop na potrzeby doksztalcania zawodowego nauczycieli; niszczarkę oraz projektor krótkoogniskowy. Ponadto, szkoła brała udział w programie rządowym „Aktywna tablica”, w ramach którego pozyskała środki na zakup monitorów interaktywnych.

Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące została doposażona w: laptopa, szafę do pokoju nauczycielskiego, szafę na odczynniki chemiczne i stół laboratoryjny, urządzenie wielofunkcyjne – drukarka, skaner, kopiarka, pomoce dydaktyczne, książki w celu wyposażenia biblioteki szkolnej. Dodatkowo, szkoła uzyskała dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu na organizację

wyjazdu, w ramach projektu pn. „Edukacja społeczności zamieszkujących obszary chronione województwa kujawsko-pomorskiego. Lubię tu być na zielonym” a także dwudniowe warsztaty matematyczne dla 7 uczniów, w ramach projektu „Enigmatyczny Sherlock”. Ponadto, szkoła brała udział w programie rządowym „Aktywna tablica”, w ramach którego pozyskała środki na zakup monitorów interaktywnych.

Przedszkole Publiczne w Kowalewie Pomorskim pozyskało środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na organizację konkursu ekologicznego, środki na doposażenie oraz realizację zadań dydaktyczno – wychowawczych przez Radę Rodziców, a także środki od sponsorów na zakup nagród oraz organizację konkursów własnych.

5.7.3. Zajęcia podczas ferii zimowych

W okresie ferii zimowych w szkołach prowadzono dla dzieci i młodzieży następujące zajęcia:

Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kowalewie Pomorskim: turniej piłki nożnej oraz zajęcia z piłki ręcznej.

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim: w trakcie ferii zimowych nie prowadzono zajęć dla dzieci i młodzieży.

Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach: zajęcia sportowe, bal karnawałowy dla dzieci młodszych oraz wyjazd do kina, na lodowisko i do Kinder Parku.

Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie: wyjazd do kina Cinema City w Toruniu kl. I-III, gry i zabawy świetlicowe, zajęcia plastyczne oraz zajęcia sportowe.

W Szkole Podstawowej im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące w trakcie ferii zimowych nie prowadzono zajęć dla dzieci i młodzieży.

Przedszkole Publiczne - placówka, w której nie są przewidziane ferie.

5.7.4. Nagrody dla dyrektorów i nauczycieli

W dniach 12 i 15 października 2018 r. z okazji Dnia Edukacji Narodowej w szkołach odbywały się uroczyste akademie, podczas których wręczano dyrektorom szkół i placówek oświatowych oraz nauczycielom nagrody Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie. Nagrody otrzymali następujący dyrektorzy szkół i placówek oświatowych:

- Renata Faluta - Kaszubowska - dyrektor Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim,
- Renata Kałuża - dyrektor Szkoły Podstawowej im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach,
- Julia Szczepańska - dyrektor Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie,
- Danuta Drożdża - dyrektor Szkoły Podstawowej im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące,
- Joanna Piasecka - dyrektor Przedszkola Publicznego w Kowalewie Pomorskim, a także niżej wymienieni nauczyciele:
- Joanna Murzynowska - nauczyciel Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie,
- Monika Konieczna - nauczyciel Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim,

- Mariola Orzechowska - nauczyciel Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim,
- Dorota Jurkiewicz - nauczyciel Przedszkola Publicznego w Kowalewie Pomorskim,
- Iwona Zegarska - nauczyciel Przedszkola Publicznego w Kowalewie Pomorskim.

5.7.5. Awanse zawodowe nauczycieli

W 2018 r. akty nadania uzyskali następujący nauczyciele z terenu gminy Kowalewo Pomorskie:

- stopień nauczyciela kontraktowego: 1 nauczyciel Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim,
- stopień nauczyciela mianowanego: 1 nauczyciel Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kowalewie Pomorskim; 1 nauczyciel ze Szkoły Podstawowej im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące,
- stopień nauczyciela dyplomowanego: 1 nauczyciel Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kowalewie Pomorskim; 2 nauczycieli ze Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim; 2 nauczycieli ze Szkoły Podstawowej im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące; 1 nauczyciel ze Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie; 2 nauczycieli ze Szkoły Podstawowej im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach.

5.7.6. Działania ekologiczne

W 2018 r. wszystkie placówki oświatowe prowadziły działania ekologiczne:

Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kowalewie Pomorskim przeprowadziło zbiórki: nakrętek oraz makulatury. Ponadto, uczniowie szkoły wzięli udział w konkursie dotyczącym zbiórki elektrośmieci, konkursie „Eko-wypady za elektroodpady”, a także akcji „Sprzątanie Świata” i „Zachowaj trzeźwy umysł”.

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim przeprowadziła zbiórki: nakrętek oraz makulatury. Ponadto, uczniowie szkoły wzięli udział w konkursie dotyczącym zbiórki elektrośmieci, konkursie „Eko-wypady za elektroodpady”, a także akcji „Sprzątanie Świata” i „Zachowaj trzeźwy umysł”.

Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach brała udział w zbiórkach: makulatury, baterii, plastikowych nakrętek oraz elektroodpadów. Uczniowie uczestniczyli w licznych konkursach ekologicznych, m.in.: „Zwierze chronione w Polsce i na świecie”; „Nie pal przy mnie proszę”; „Pokaz mody ekologicznej” na Ekobiesiadzie oraz „Co pełza i hasa po naszych lasach”.

Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie uczestniczyła w akcji „Sprzątanie Świata”, Ekobiesiadzie, Dniu Ziemi, obchodach Pierwszego Dnia Wiosny, selektywnej zbiórce odpadów, konkursie „Eko-wypady za elektroodpady”. Ponadto, szkoła organizowała zbiórki: makulatury, baterii, kasztanów, nakrętek plastikowych, VII gminny konkurs pod nazwą „Iskierka Ekologii” oraz propagowała postawy ekologiczne wśród uczniów.

Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące zorganizowała warsztaty ekologiczne, w ramach projektu pn. „Edukacja społeczności zamieszkujących obszary chronione województwa kujawsko-pomorskiego”, wyjazd do zoo w Myślęcinku oraz zbiórkę kasztanów dla zwierząt, w ramach współpracy z Kołem Łowieckim „Knieja”. Uczniowie Szkoły Podstawowej w Wielkiej Łące brali również udział w akcji „Sprzątanie świata”, konkursie ekologicznym „Eko-

wypadki za elektroodpady”.

Przedszkole Publiczne w Kowalewie Pomorskim organizowało XIII edycję „Przedszkolnego Konkursu Wiersza Ekologicznego” oraz konkurs „Nowe życie śmieci oczami dzieci”. Podopieczni Przedszkola Publicznego brali udział w: Ekobiesiadzie; akcji ekologicznej „Listy do Ziemi”, akcji „Sprzątanie Świata” oraz zbiórce nakrętek i zużytych baterii „Zakręcona akcja”. Ponadto, dzieci uczestniczyły w zajęciach o tematyce ekologicznej.

We wszystkich szkołach oraz w przedszkolu w ciągu całego 2018 r. przeprowadzono szereg uroczystości patriotycznych, rocznicowych, akademii, konkursów, spotkań tematycznych i innych.

* informacje zawarte w pkt Oświata i wychowanie zostały zawarte na podstawie informacji otrzymanych od dyrektorów szkół i placówek oświatowych

5.7.7. Projekt „EU-geniusz w naukowym labiryncie”

Od 1 marca 2018 r. w placówkach oświatowych z terenu gminy Kowalewo Pomorskie jest prowadzony projekt pn. „EU-geniusz w naukowym labiryncie”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach ZIT Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Projekt jest realizowany przez Powiat Toruński w partnerstwie z gminą: Chełmża, Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Łysomice, Miasto Chełmża, Obrowo, Zławieś Wielka i Kowalewo Pomorskie.

Wartość projektu dla gminy Kowalewo Pomorskie wynosi 307999,90 zł, z czego dofinansowanie to 292599,91 zł (95% wartości projektu). Projekt będzie realizowany do 30 września 2020 roku.

Z gminy Kowalewo Pomorskie do projektu zakwalifikowało się 5 szkół: Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim, Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie, Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach, Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące oraz Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kowalewie Pomorskim.

W ramach projektu uczniowie kształcący się w w/w szkołach uczestniczą w zajęciach rozwijających kompetencje kluczowe, uzupełnieniem których są lekcje wyjazdowe. Uczniowie z najsłabszymi wynikami w nauce uczestniczą w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych. Gimnazjaliści skorzystali z usług doradców zawodowych oraz uczestniczyli w spotkaniach z przedstawicielami rynku pracy. Nauczyciele zaś zdobyli nowe kompetencje zawodowe poprzez udział w kursach i szkoleniach. W ramach projektu „EU-geniusz w naukowym labiryncie” również doposażono pracownie przedmiotowe w szkołach. Zakres i rodzaje wsparcia w poszczególnych szkołach zostały określone na podstawie diagnoz i zaplanowane tak, aby umożliwić rozwój ucznia.

Zajęcia dodatkowe prowadzone w ramach projektu w poszczególnych szkołach:

Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kowalewie Pomorskim

- zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe z matematyki, biologii, chemii, fizyki, geografii, języka angielskiego oraz języka niemieckiego;
- wyjazdy edukacyjne do Młyna Wiedzy w Toruniu;
- indywidualne zajęcia z doradztwa zawodowego oraz grupowe zajęcia z przedstawicielami rynku pracy, pracodawcami;
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki, fizyki, języka angielskiego oraz języka niemieckiego.

Zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia z doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów klas gimnazjalnych w roku szkolnym 2018/2019

zostały zaplanowane do realizacji przez Szkołę Podstawową im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim.

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim

- zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe z matematyki oraz programowania Scratch;
- zajęcia z robotyki z wykorzystaniem LEGO;
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki, biologii oraz języka angielskiego.

Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie

- zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe z matematyki, programowania Scratch, biologii, geografii oraz języka angielskiego;
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki oraz języka angielskiego.

Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące

- zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe z matematyki oraz z programowania „Od kodowania do programowania”;
- wyjazdy edukacyjne do Młyna Wiedzy w Toruniu;
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki oraz języka angielskiego;

Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach

- zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe z matematyki, biologii, fizyki oraz języka angielskiego;
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki.

5.7.8. Dowóz

Od września 2018 r. obowiązkowym dowozem objętych było 297 uczniów gimnazjum i szkół podstawowych (w tym specjalnych), co stanowi 21,41% ogólnej liczby uczniów. Dowóz realizowany był głównie otwartymi liniami PKS poprzez wykup imiennych biletów miesięcznych dla uprawnionych uczniów. Z tej formy korzystało 240 uczniów.

Na rok szkolny 2018/2019 zawarto 29 porozumień z rodzicami obejmujących 35 uczniów, którzy z różnych względów dowożą swoje dzieci we własnym zakresie. Na mocy tych porozumień dokonywany jest zwrot kosztów dowozu uczniów do wysokości ceny ulgowego biletu miesięcznego obowiązującego w przewozach komunikacją publiczną.

Gmina ponosiła również koszty z tytułu dowozu uczniów niepełnosprawnych odbywających naukę w klasach integracyjnych Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim, przedszkolach i szkołach specjalnych w Toruniu, Golubiu-Dobrzyniu, Wielgiem, Gdańsku, Chełmży i Gałczewie. Z uprawnień tych korzysta 23 uczniów o różnym stopniu niepełnosprawności. Zgodnie z wolą rodziców część uczniów korzysta z dowozu zamkniętego realizowanego przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kowalewie Pomorskim (6 osób). Natomiast 17 uczniów dowożą rodzice na podstawie zawartych z gminą umów.

Dowóz uczniów był na bieżąco monitorowany i wszelkie nieprawidłowości natychmiast eliminowane.

We wszystkich szkołach podstawowych funkcjonują świetlice szkolne, z których mogą również korzystać uczniowie dojeżdżający do poszczególnych szkół.

5.7.9. Modernizacje i remonty w obiektach oświatowych

Zadania remontowe, jakie wykonano w poszczególnych obiektach oświatowych w 2018 r.:

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim:

- malowanie sal lekcyjnych,
- dostosowanie łazienek do uczniów klas 0-3,

- remont stołówki,
- adaptacja pomieszczeń po bibliotece miejskiej na świetlicę szkolną,
- adaptacja szatni do potrzeb uczniów szkoły podstawowej,
- adaptacja terenu przed szkoła dla uczniów klas młodszych – boisko,

Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące:

- renowacja parkietu w sali lekcyjnej nr 4,
- bieżące remonty i naprawy,
- wymiana lamp oświetleniowych na korytarzu – parter.

Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach:

- przesunięcie ściany działowej wraz zamurowaniem otworu okiennego,
- wycieszenie ściany działowej między salami lekcyjnymi,
- ocieplenie ścian szkoły od strony boiska,
- naprawy instalacji elektrycznej i oświetlenia,
- założenie nowych rynien dachowych od strony boiska,
- wykonanie nawierzchni z kostki betonowej na drodze pożarowej.

Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie:

- malowanie podłóg w „starej” części szkoły (aula, sala klasy II),
- malowanie lamperii wg potrzeb: sale dydaktyczne nr 22, 24, korytarze przy salach 32/33, 23, sekretariat,
- malowanie ścian: kancelarii i sekretariatu, sal dydaktycznych nr 24, 23, 32, pomieszczenia pedagoga szkolnego, sali oddziału przedszkolnego,
- malowanie drzwi: toalet, sal dydaktycznych numer 10, 23, 24,
- przystosowanie pomieszczeń (malowanie ścian i lamperii) dla klasy VII i oddziału przedszkolnego,
- odgrzybianie kancelarii, sekretariatu, biblioteki szkolnej i położenie nowej podłogi w w/w pomieszczeniach znajdujących się w „starej” części szkoły,
- założenie opaski wokół „starego” budynku szkoły,
- naprawa dachu (przeciek przy kominie w „nowej” części szkoły) – opierzenie kominów,
- wykonanie ogrodzenia za budynkiem szkoły – wokół boiska szkolnego przy szkole.

5.8. Kultura i sztuka

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim, w skład którego wchodzi: Dom Kultury, Biblioteka Miejska wraz z trzema filiami bibliotecznymi: Pluskowęsy, Wielkie Rychnowo i Wielka Łąka, jako placówka samorządowa prowadzi działalność kulturalno-rozrywkowo-edukacyjną oraz biblioteczną na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie. W roku 2018 z uwagi na ograniczone miejsca lokalowe w budynkach szkolnych, w związku z reformą szkolnictwa, Biblioteka Miejska została przeniesiona z budynku dotychczasowego Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kowalewie Pomorskim do budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim.

W roku 2018 zorganizowano wiele imprez skierowanych do szerokiego grona odbiorców nie tylko z terenu gminy Kowalewo Pomorskie, ale także z terenu całej Polski. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta był głównym koordynatorem, organizatorem lub współorganizatorem większości imprez o charakterze artystyczno- edukacyjno-

rozrywkowo- sportowo-rekreacyjnym ujętych w Gminnym Kalendarzu Imprez 2018.

Zorganizowano:

- **XX Festiwal Kolęd, Pastoralek i Piosenek Świątecznych** (6 stycznia 2018 r.) - do edycji konkursu wpłynęły 53 zgłoszenia. Grand Prix Festiwalu zdobyła reprezentantka Studia piosenki AJKI z Ciechocinka – Matylda Pietrzykowska. Karolina Zielińska z Kowalewa Pomorskiego zdobyła I miejsce w kategorii solista powyżej 16 lat.
- **XXVI Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy** (13 stycznia 2018 r.), podczas którego zebrano kwotę: 14550,03 zł z przeznaczeniem na zakup najnowocześniejszych urządzeń dla oddziałów pediatrycznych oraz godną opiekę medyczną dla seniorów. Sztab Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy jak co roku utworzony został przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim z udziałem 20 wolontariuszy ze szkół podstawowych z terenu miasta i gminy, publicznego gimnazjum, przedszkola publicznego, uczestników warsztatów terapii zajęciowej, członków klubu seniora. Szefem sztabu był Wiktor Kamiński. Podczas finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy zorganizowano koncert z udziałem dzieci i młodzieży ze szkół z terenu miasta i gminy Kowalewo Pomorskie oraz pokazy strażackie z udziałem strażaków jednostek gminnych ochotniczych straży pożarnych. Na zakończenie XXVI Finału odpalono, w postaci pokazu pirotechnicznego, „Światełko do nieba”.
- **Bal Czytelnika** (13 lutego 2018 r.) – organizowany corocznie dla najaktywniejszych młodych czytelników przez Bibliotekę Miejską i filie biblioteczne. Nagrodzono najlepszych czytelników - 31 osób. Dla wszystkich przybyłych i zaproszonych gości wystąpiła gościnnie grupa taneczna z Kaliningradu.
- **Koncert walentynkowy** (17 lutego 2018 r.) - „O miłości prawie wszystko” z udziałem artystów sceny poznańskiej.
- **Gminny Dzień Kobiet** (11 marca 2018 r.) - koncert z udziałem artystów sceny bydgoskiej. Na koncert zaproszono Panie z terenu miasta i gminy Kowalewo Pomorskie reprezentujące organizacje i instytucje.
- **Konkurs Wielkanocny i konkurs plastyczny „Oznaki wiosny”** (25 kwietnia 2018 r.) - w konkursu przekazano 127 prac, w tym: palmy wielkanocne, pisanki oraz ciasto wielkanocne. W konkursie „Oznaki wiosny” udział wzięło 92 uczestników. Po rozdaniu nagród wszyscy obecni zaproszeni zostali do wspólnej degustacji potraw.
- **Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków** (13 kwietnia 2018 r.) - zaprezentowano wystawę zdjęć na temat zabytków miasta Kowalewo Pomorskie oraz płaskorzeźby wykonane przez koło rzeźbiarskie.
- **XXIV Gminny Konkurs Historyczny „100 Rocznica odzyskania Niepodległości Polski”** (8 maja 2018 r.) - cel konkursów organizowanych od wielu lat pozostaje niezmienny - promocja czytelnictwa oraz kształtowanie szacunku do historii Polski, regionu i „małej ojczyzny”.
- **Tydzień bibliotek 2018** (8-15 maja 2018 r.) - w ramach tygodnia bibliotek zaproszono do wspólnego czytania dzieci z przedszkola publicznego oraz uczestników warsztatów terapii zajęciowej i uczniów Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim.
- **XXIV Festiwal Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej oraz XVII powiatowe eliminacje do XVII edycji Kujawsko-Pomorskiego Przeglądu Piosenki „Debiuty 2018”** (28 kwietnia 2018 r.) - do udziału w festiwalu zgłosiło się 82 młodych wykonawców. Celem festiwalu było dokonanie przeglądu aktualnego stanu kultury dzieci i młodzieży, prezentacja i popularyzacja dorobku artystycznego środowisk dziecięcych i młodzieżowych, promocja działalności nauczycieli zajmujących się formami wokalnymi oraz prezentacja artystycznego regionu kujawsko-pomorskiego. Kowalewianki Maja Salach i Wiktoria

Pacholec zdobyły wyróżnienia w kategorii solista do 6 lat. Karolina Zielińska zdobyła I miejsce w kategorii solista powyżej 16 lat. Grand Prix otrzymała Katarzyna Popławska reprezentująca Szkołę Muzyczną I stopnia w Czernikowie.

- **VII Rajd Rowerowy połączony z obchodami 100-lecia Święta Niepodległości, Święta Flagi i Święta Konstytucji** (3 maja 2018 r.) - impreza współorganizowana przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim wspólnie z Urzędem Miejskim oraz placówkami oświatowymi z terenu miasta i gminy.
- **XXIV Sportowe Spotkania Osób Niepełnosprawnych „Bądźmy razem”** (9 czerwca 2018 r.) - impreza corocznie organizowana wspólnie z Miejsko Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim, Warsztatami Terapii Zajęciowej w Kowalewie Pomorskim, Urzędem Miejskim i Kujawsko-Pomorskim Zrzeszeniem LKS w Toruniu. W zmaganiach sportowych udział wzięły 464 osoby, w tym 295 zawodników z 26 instytucji. Impreza odbyła się na terenie Centrum Rekreacji i Sportu w Kowalewie Pomorskim.
- **XXV Jubileuszowy Międzynarodowy Turniej Szachowy** (10-16 lipca 2018 r.) organizowany corocznie, udział w nim wzięło ponad 238 zawodników z terenu całej Polski. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim przygotował dla szachistów wyjazd do Torunia, Golubia-Dobrzynia oraz wspólne imprezy sportowe.
- **Festyn Parafialno-Miejski Św. Anny** (29 lipiec 2018 r.) - zorganizowany przy współudziale parafii p.w. św. Mikołaja w Kowalewie Pomorskim. Coroczny festyn miał na celu uczczenie patronki parafii oraz spędzenie wolnego czasu w gronie rodzinnym. Obdarowano upominkami wszystkie panie i dziewczynki o imieniu Anna. Swoje prace plastyczne zaprezentowało Stowarzyszenie Artystów amatorów ARS. W programie artystycznym zaprezentowali się: kabaret Seniora „Kowalewiacy” oraz grupa artystyczna „Magmowcy”. Punktem kulminacyjnym był występ zespołu Los Companieros. Na zakończenie festynu odśpiewano Apel Jasnogórski.
- **Dożynki Gminno-Parafialne** (19 sierpnia 2018 r.) - zorganizowane w Pluskowężach wspólnie z Urzędem Miejskim, Radami Sołeckimi, szkołami, stowarzyszeniami, Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim, Zakładem Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kowalewie Pomorskim, parafią Kowalewo Pomorskie. Gospodarzem dożynek było sołectwo Pluskowęsy. Odbył się również jak corocznie konkurs wieńców i ozdób dożynkowych: w kat. wieniec I miejsce zdobyło sołectwo Piątkowo, w kat. ozdoba I miejsce przypadło sołectwu Sierakowo. Wyłoniono także wieniec publiczności - I miejsce zdobyło sołectwo Piątkowo. W 2018 r. zorganizowano także konkurs na witacza dożynkowego - I miejsce zdobyła wieś Józefat. W części artystycznej wystąpili m.in.: Kabaret Seniorów Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, uczniowie Szkoły Podstawowej im. Wojska Polskiego w Pluskowężach, solistka Karolina Zielińska, Agata Kołpacka. Gwiazdą wieczoru był zespół Wokalny Marynarki Wojennej RIVIERA. Na zakończenie odbyła się zabawa plenerowa.
- **Narodowe Czytanie** (7 września 2018 r.) - impreza pod Patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej, mająca na celu przybliżenie polskiej kultury poprzez wspólne czytanie dzieł wybitnych polskich pisarzy. W roku 2018 było czytane „Przedwiośnie” Stefana Żeromskiego.
- **Ekobiesiada 2018** (16 września 2018 r.) - zorganizowana po raz czternasty, dofinansowana przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu. Impreza corocznie odbywa się w ramach kampanii „Sprzątanie Świata- Polska”. Do konkursów Ekobiesiady zgłosiło się 102 uczestników z terenu miasta i gminy. W roku 2018 po raz pierwszy wybrani zostali Super szefowie kuchni Kowalewa Pomorskiego, zostały nimi: Dominika Chruściel, Alicja Fordońska, Amelia Sołtyszewska.

- **Dzień Papieski** (14 października 2018 r.) pod hasłem „Promieniowanie ojcostwa”- zorganizowano koncert z udziałem Chóru 730-lecia oraz gościnnie Karoliny Zielińskiej i Marka Piątkowskiego. Koncert odbył się w Kościele Parafialnym w Kowalewie Pomorskim.
- **XXVI Diecezjalny Festiwal Pieśni i Piosenki Religijnej** (27 października 2018 r.) festiwalowe motto brzmiało „Promieniowanie ojcostwa”. Na scenie zaprezentowało się 42 solistów oraz zespoły wokalne, wokально-instrumentalne i schole. W kategorii solista powyżej 16 lat Karolina Zielińska zdobyła II miejsce. Grand Prix Festiwalu zdobyła Dominika Dreszler z Torunia.
- **Obchody 100 rocznicy odzyskania Niepodległości** (11 listopada 2018 r.) koncert z udziałem artystów sceny bydgoskiej. Po koncercie złożono wiązanki kwiatów po Pomnikiem Ku Czcii Poległych w Parku 730-lecia.
- **Dzień Pluszowego Misia** (25 listopada 2018 r.) impreza wspólnie zorganizowana z biblioteką dla dzieci z terenu miasta i gminy z okazji „Międzynarodowego Dnia Pluszowego Misia” w sali widowiskowej Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim. W trakcie imprezy zaprezentowano prace plastyczne z konkursu „Wyjątkowy miś”, na który wpłynęło 146 prac. Dzieci obejrzały również spektakl teatralny „Misiowa draka o znakach” Teatru Waśka z Torunia.
- **Mikołajki dla dzieci** (6 grudnia 2018 r.) Mikołaj wraz z Panią Mikołajową i Elfami przemierzał ulicami miasta rozdając słodycze.
- **Wieczór świąteczny** (16 grudnia 2018 r.) - wieczór rozpoczął się koncertem kolęd w wykonaniu Chóru 730-lecia. Odbył się również kiermasz książek. Kulminacją wieczoru świątecznego było wręczenie nagród zwycięzcom konkursów bożonarodzeniowych na najpiękniejszą szopkę i bombkę świąteczną. Przekazane na konkurs prace zaprezentowane zostały na wystawie pokonkursowej. Po koncercie członkowie Chóru 730-lecia zaprosili m.in. władze miasta oraz księży na spotkanie opłatkowe.
- **Powitanie Nowego Roku** (31 grudnia 2018 r.) - z uwagi na prace budowlane przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim, powitanie Nowego Roku odbyło się na Placu 700-lecia. Nowy Rok przywitany został fajerwerkami i symboliczną lampką szampana przez licznie zgromadzoną społeczność.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim współpracuje owocnie z Radami Sołeckimi, zarówno w okresie letnim jak i zimowym, organizując wspólnie szereg imprez plenerowych „Z wizytą u Was”, a w okresie zimowym „Mikołajki” dla dzieci. Dom Kultury współpracuje ze wszystkimi organizacjami działającymi na terenie całej gminy, organizując lub współorganizując większość imprez i spotkań. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim udziela wsparcia nie tylko merytorycznego, ale również wspiera działalność poszczególnych organizacji m.in. pomoc w napisaniu wniosku o dotację finansową.

Przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim działa wielopokoleniowy 4-głosowy Chór 730-lecia oraz zespół śpiewaczy Klubu Seniora. Prowadzone są zajęcia w sekcjach: Klub Młodego Plastyka, koło szachowe, koło rzeźbiarskie. Od wielu lat działa także klub „Supełek”, Koło Kobiet Kreatywnych, Koło Gospodyń Wiejskich w Kowalewie Pomorskim, Klub AA „Czas”, Stowarzyszenie Artystów Amatorów ARS.

Od 1994 r. prowadzone jest wydawnictwo miesięcznika „Goniec Kowalewski”. Przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim działa również Gminne Centrum Informacji i Punkt Informacji Turystycznej.

Udostępnione stanowiska komputerowe umożliwiają zorientowanie się poprzez Internet o możliwościach zatrudnienia dla osób bezrobotnych. Dla osób odwiedzających miasto i gminę Kowalewo Pomorskie przygotowane są foldery, pocztówki Kowalewa Pomorskiego oraz udzielana jest informacja na temat historii miasta.

Od stycznia 2018 r. przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim działa punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, który odwiedziło do końca grudnia 2018 r. 206 osób.

W Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim wykonywane są płatne usługi: kserograficzne, fax, laminowanie, wydruk plakatów i napisów papierowych na ploterze oraz wynajem pomieszczeń.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim w roku 2018 (wliczając wszystkie spotkania, zebrania i imprezy) odwiedziło 24420 osób.

W roku 2018 Biblioteka Miejska oraz filie biblioteczne prowadziły działalność czytelniczną, popularyzującą książki i czasopism oraz działalność informacyjno-bibliograficzną. Biblioteki organizowały konkursy czytelnicze, lekcje biblioteczne, głośne czytanie książek, kiermasze książek. Prowadziły także zajęcia z dziećmi w okresie ferii zimowych i wakacji, akcje: Narodowe Czytanie, Światowy Dzień Pluszowego Misia, spotkania autorskie. W Miejskiej Bibliotece w Kowalewie Pomorskim i filiach bibliecznych w Pluskowęsach, Wielkim Rychnowie i Wielkiej Łące stan księgozbioru w roku 2018 wyniósł 30719 vol. Biblioteki ogółem odwiedziło 4941 czytelników, w tym z czytelni na miejscu skorzystało 1638 osób. W roku 2018 udostępniono czytelnikom 11869 vol., w tym wypożyczono na zewnątrz 11600 vol., natomiast na miejscu w czytelni wypożyczono 269 vol. W roku 2018 ogółem zakupiono 692 vol. na kwotę 15332,82 zł, w tym z Dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie 218 vol. na kwotę 5035,00 zł. Wśród zakupionych książek znajdują się nowości wydawnicze z literatury popularno-naukowej, literatury pięknej oraz lektury dla dzieci i młodzieży.

W 2018 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim pozyskał dodatkowe środki finansowe na organizację imprez:

- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu – 2500,00 zł (zakup nagród dla zwycięzców festynu z okazji „Dnia Ziemi” i „Ekobiesiady”),
- Lokalna Grupa Działania „Dolina Drwęcy” - 10000,00 zł,
- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie - 26035,00 zł (zakup nowości wydawniczych dla bibliotek i sprzętu nagłośnieniowego),
- od sponsorów prywatnych (zakup nagród, upominków i słodyczy na konkursy) – 9700,00 zł.
- z wynajmu pomieszczeń - 17859,00 zł.

Z prac remontowych i zakupów w roku 2018 wykonano i zakupiono:

- renowację parkietu w sali widowiskowej – 21217,50 zł,
- remont pomieszczeń Biblioteki Miejskiej – 11949,00 zł,
- zakup skrzyni do kabli (nagłośnienie) – 1445,30 zł,
- zakup projektora i ekranu – 2865,00 zł,
- zakup sprzętu nagłaśniającego – 26199,00 zł.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim w 2018 r., na organizację wszystkich imprez, spotkań, uroczystości, wynagrodzenia pracowników oraz pokrycie kosztów związanych z utrzymaniem budynku, wydatkował kwotę w wysokości 1044436,65 zł, co stanowi 97,25% zaplanowanych wydatków.

5.9. Kultura fizyczna i sport

W zakresie kultury fizycznej i sportu działalność na terenie miasta i gminy prowadziły: Ludowy Klub Sportowy „Promień”, Uczniowskie Kluby Sportowe: „Olimpijczyk”, „Orlik” i „Sokół”, Akademia Piłkarska „Młode Lwy”, placówki oświatowe, Gminny Organizator Sportu i Urząd Miejski.

W roku 2018 imprezy sportowo – rekreacyjne były realizowane zgodnie z Kalendarzem Imprez. Wzorem lat ubiegłych w dniu 3 marca 2018 r. po raz dziewiąty w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim odbyły się Gminne Mistrzostwa Szkół Podstawowych w Warcabach. W rozgrywkach wzięło udział 32 uczniów z czterech szkół: Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie, Szkoły Podstawowej im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące, Szkoły Podstawowej im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach i Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim. Uczniowie rywalizowali ze sobą w dwóch kategoriach wiekowych: klasy I-III i klasy IV-VII. Rozegrano 7 rund po 10 minut każda. Skład poszczególnych par był typowany przez program komputerowy, który kojarzył dzieci według wieku oraz zdobytych przez nie punktów w poprzednich rundach. W ten sposób zawodnicy z tej samej kategorii wiekowej, o tej samej lub zbliżonej liczbie uzyskanych punktów mogli zasiąść naprzeciw siebie. Mistrzostwa odbywały się w atmosferze zdrowej rywalizacji, zgodnie z zasadami fair play.

W dniu 10 marca 2018 r. młodzi pasjonaci szachów zasiedli naprzeciw siebie w II Otwartych Mistrzostwach Miasta i Gminy Kowalewo Pomorskie w Szachach w kategorii Juniorów. Mistrzostwa odbyły się pod patronatem Burmistrza Miasta. Główny organizator Benedykt Mroziński, który na co dzień swoją pasją do szachów dzieli się z młodymi kowalewiakami, zaprosił na rozgrywki 40 uczestników. Zawodników podzielono na grupy wiekowe: do 8 lat, 10 lat, 13 lat i 18 lat z podziałem na płeć. Przybyli z różnych stron regionu, m.in. z Golubia-Dobrzynia, Świecia, Kwidzyna, Torunia czy Gdańska. Uczestnicy Mistrzostw otrzymali dyplomy, a zwycięzcy puchary i nagrody. Jedną z nich był udział w turnieju finałowym akcji „Szachiści grają dla Polonii” w kwietniu/maju 2018 r. w Parlamencie Rzeczypospolitej Polskiej.

W dniu 14 kwietnia 2018 r. w hali Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kowalewie Pomorskim odbyły się VI Gminne Zawody Sprawnościowe klas I-III Szkół Podstawowych. Prezentacją zespołów wprowadzonych przez pluszowe zwierzaki z gimnazjum rozpoczęto zawody. Po rozgrzewce i pokazie zespołu tanecznego dziewcząt z gimnazjum przyszedł czas na sportową rywalizację w postaci wyścigów rzędów. Dziesięcioosobowe drużyny walczyły o zwycięstwo w konkurencjach sprawnościowych przygotowanych przez nauczycieli wychowania fizycznego z gimnazjum. Klasy I-II - 6 konkurencji, klasy III - 7 konkurencji.

W VIII edycji rajdu rowerowego Tour de Kowalewo zorganizowanej dnia 3 maja 2018 r. uczestnicy mieli do pokonania 18-kilometrową trasę po bezdrożach Kowalewa Pomorskiego. Na trasę wyjechała rekordowa liczba pasjonatów rowerów – 213 osób. Wszyscy bezpiecznie wrócili na plac za Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim, gdzie odbył się festyn sportowy. Rajd zorganizowany był w ramach obchodów 100-lecia odzyskania Niepodległości. Rowerzyści i ich pojazdy udekorowano barwami narodowymi. Na trasie, na skwerze przy ul. Główny Dworzec, uczestnicy posadzili Dąb Niepodległości. Rozpiętość wiekowa uczestników rajdu była imponująca. Najmłodsza uczestniczka miała roczek, a najstarsze małżeństwo średnio po 70 lat. Najliczniej reprezentowane było sołectwo Bielsk i ono uzyskało nagrodę, którą był kurs kamienia do remontu, II miejsce i talon na 400,00 zł otrzymało sołectwo Piątkowo, a III miejsce i 300,00 zł sołectwo Sierakowo. Tradycją rajdu są prezenty dla uczestników. Każdy mógł wybrać sobie pamiątkę, którymi były m.in. monografie gminy Kowalewo, kubeczki, koszulki, długopisy, przewodniki turystyczne, zabawki, albumy fotograficzne, wejściówki na pływalnię i zabawki.

W dniu 13 maja 2018 r. członkowie kowalewskiego Koła Polskiego Związku Wędkarskiego zorganizowali IX Zawody Spławikowe o Puchar Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie. Trzydziestu dwóch pasjonatów moczenia kija walczyło o puchar i cenne nagrody. Nowością w tej edycji zawodów było łowienie w parach. Przeważnie były to pary rodzinne. Wśród zawodników byli nie tylko mieszkańcy Kowalewa, ale również Golubia-Dobrzynia, Chełmży, Ryńska czy Torunia. Najmłodszy Jacek nie ukończył jeszcze 5 lat. Sędziowie skrupulatnie wazyli wszystkie ryby. Nad opanowaniem emocji wśród zawodników czuwał kapelan wędkarzy okręgu toruńskiego ks. proboszcz Piotr Igielski oraz dotychczasowy Burmistrz Miasta. Pierwsza trójka zwycięzców otrzymała puchary, zaś pierwsza dziesiątka najlepszych par otrzymała bony do sklepu wędkarskiego. Po kilkugodzinnej rywalizacji największym połowem mogły poszczycić się pary w składzie: I miejsce Jacek i Janusz Tomaszewscy złowili razem 5,5 kg ryb oraz II miejsce Zenon i Sebastian Wilk z dorobkiem 5 kg ryb.

W dniu 9 czerwca 2018 r. na terenie Centrum Rekreacji i Sportu w Kowalewie Pomorskim odbyły się XXIV Sportowe Spotkania Osób Niepełnosprawnych pod hasłem „Bądźmy Razem”. Na zmagania sportowe przybyły łącznie 464 osoby, w tym 295 zawodników z 26 instytucji. W rywalizacji sportowej brały udział osoby niepełnosprawne reprezentujące warsztaty terapii zajęciowej, domy pomocy społecznej, gminne ośrodki pomocy społecznej, środowiskowe domy pomocy, stowarzyszenia, szkoły podstawowe oraz świetlice z różnych miejscowości m.in.: Kętrzyna, Gruty, Torunia, Wąbrzeźna, Mgoszcza, Unisławia, Rypina, Chełmna, Browiny, Kruszwicy, Grudziądz, Inowrocławia, Golubia-Dobrzynia, Aleksandrowa Kujawskiego, Pigży, Łysomic, Wronia, Mroczy, Dąbrówki Królewskiej, Wielgiego i Kowalewa Pomorskiego. W ramach Sportowych Spotkań Osób Niepełnosprawnych „Bądźmy Razem” zawodnicy startowali w 5 konkurencjach indywidualnych, tj. celne hulahopy, rzut piłką do kosza, strzał na bramkę, wahadło, slalom wózkowiczów. Wymienione konkurencje zaplanowane zostały w dwóch kategoriach wiekowych (do 15 roku życia oraz powyżej 15 roku życia). Ponadto, przeprowadzono 5 konkurencji drużynowych: toczenie opon, chusta, przeciąganie liny, bule i płetwonurek, a także odbył się konkurs plastyczny.

W dniu 20 czerwca 2018 r. na boisku Centrum Rekreacji i Sportu w Kowalewie Pomorskim odbyły się IV Gminne Igrzyska Szkół Podstawowych. Zmagania sportowców poprzedził krótki program artystyczny wykonany przez uczniów ze szkół organizujących igrzyska. Kolejno występowały grupy taneczne z Wielkiej Łąki, Wielkiego Rychnowa i Pluskowęs. Programy artystyczne oprócz treści i symboli nawiązujących do igrzysk starożytnych, zaznaczyły też wyraziście setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Zmagania sportowe odbywały się w następujących konkurencjach: konkurencjach biegowych na dystansach od 60 m do 1000 m w skoku w dal, rzucie piłeczką palantową, rzucie piłką lekarską, skoku wzwyż, indywidualnej jeździe rowerem MBT na czas na dystansie 400 m, sztafecie 4 x100 m oraz sztafecie pokoleń. Ogólna klasyfikacja szkół przedstawiała się następująco: Kowalewo Pomorskie – 392 pkt., Wielkie Rychnowo – 232 pkt., Wielka Łąka - 134 pkt., Pluskowęsy - 124 pkt.

W dniach 10-16 lipca 2018 r. w Miejsko –Gminnym Ośrodku Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim, tradycyjnie pod patronatem Burmistrza Miasta, rozegrany został XXV Międzynarodowy Turniej Szachowy w Kowalewie Pomorskim. W głównych grupach turniejowych udział wzięło 238 uczestników. Ponadto, w turnieju błyskawicznym wystartowało 84 szachistów. Najciekawsze zmagania szachowe miały miejsce w głównej grupie turniejowej. Po kilku latach przerwy w turnieju ponownie wzięli udział szachiści z tytułem mistrza międzynarodowego faworyt Vitali Koziak z Ukrainy. Prowadził od pierwszej rundy i nie zagrożony pewnie zwyciężył. W bardzo dobrze obsadzonym turnieju startowało 16 młodych szachistów z Kowalewa Pomorskiego. Kategorię szachową podwyższyli Bartosz Bąk, Błażej Żadlak oraz najmłodszy w naszej ekipie siedmiolatek, wicemistrz województwa przedszkolaków Szymon Parda. Młodszy uczestnicy mogli rywalizować w trzech grupach wiekowych: do 8, 10 lat i 13 lat, w których łącznie brało udział 100 zawodników. Na uroczystym zakończeniu zostały wręczone z okazji

jubileuszu pamiątkowe statuetki.

W dniu 18 sierpnia 2018 r. uczestnicy X edycji Mistrzostw Województwa w Kolarstwie Szosowym o Puchar Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie, w ramach kolarskiej ligi Uczniowskich Klubów Sportowych, mieli do pokonania zupełnie nową trasę. Po raz pierwszy kolarze ścigali się po drogach sołectwa Wielka Łąka i Pruska Łąka. W poprzednich edycjach wyścig odbywał się po drogach wsi Wielkie Rychnowo, przy tamtejszej szkole podstawowej. 91 kolarzy (chłopcy i dziewczęta) w kat. Żak, Żakini, Młodzik i Młodziczka przemierzało okężenie o długości 8,2 km. Wyniki reprezentantów gminy:

- żakini: Kolasa Julia (8), Welka Amelia (9), Nowakowska Wiktoria (13), Lewandowska Martyna (14),
- żak: Lipiński Aleksander (4), Śliwska Jonasz (6), Pruski Karol (32), Płotka Mateusz (34), Ostrowski Konrad (38), Sypek Radosław (39),
- młodziczka: Kurzyńska Katarzyna (6), Rysiewska Weronika (9),
- młodzik: Tymoteusz Śliwka (7), Flader Rafał (20), Regulski Jakub (21).

W dniu 23 września 2018 r. odbyły się XXII Gminne Zawody Strzeleckie w Kiełpinach. W zawodach wzięły udział 32 drużyny reprezentujące sołectwa, samorządy osiedlowe, zakłady pracy i instytucje z terenu gminy. W konkurencji drużynowej zwyciężcą turnieju została drużyna sołectwa Koła Łowieckiego „Grzywacz”, II miejsce zdobyło sołectwo Sierakowo oraz III miejsce drużyna reprezentująca EKOPARK S.A w Lipienicy. Indywidualnie najlepszym strzelcem okazał się p. Marek Sutkowski reprezentujący Koło Łowieckie „Grzywacz” (uzyskał 46 pkt.), II miejsce zajął p. Tomasz Włodarski również reprezentant Koła Łowieckiego „Grzywacz” (uzyskał 46 pkt.) oraz III miejsce p. Radosław Piotrowski reprezentant sołectwa Mlewo (uzyskał 46 pkt.). Najlepszym strzelcem w kategorii kobiet została p. Magdalena Bartoszyńska reprezentująca Koło Gospodyń Wiejskich Kiełpiny, która uzyskała 43 punkty.

Samorząd gminy Kowalewo Pomorskie ma kolejnych ambasadorów. Gminę promują amatorzy biegania z grupy „Kowalewo Biega”. Dzięki wsparciu finansowemu samorządu na koszulkach biegaczy znalazł się herb gminy Kowalewo Pomorskie. Biegacze uczestniczyli w zawodach biegowych m.in. Maraton w Bratysławie (Słowacja), Bieg Żniński, Run Toruń, Półmaraton Chełmiński, Półmaraton Poznański, Golubski Bieg Konstytucji starty w Bydgoszczy, Kwidzyniu, Świeciu, Katowicach, Ultramaratonie Magurskim w Kremplnie. Grupę „Kowalewo Biega” tworzą m.in. Michał Falkowski, Justyna Falkowska, Paweł Hinz, Magdalena Hinz, Joanna Chełkowska, Justyna Biesiada, Kamila Krzywdzińska, Krystyna Konieczna, Monika Kamińska, Tomek Kamiński, Paweł Świerad i Damian Olkowski.

5.9.1. Ludowy Klub Sportowy „Promień”

W strukturach klubu funkcjonowały sekcje: piłki nożnej i szachowa. Sekcja piłki nożnej Ludowego Klubu Sportowego „Promień” Kowalewo Pomorskie w 2018 r. liczyła 4 drużyny na wiosnę (zespół seniorów i 3 zespoły młodzieżowe) oraz 3 drużyny jesienią (zespół seniorów i 2 zespoły młodzieżowe).

W rundzie wiosennej drużyna seniorów występująca w klasie okręgowej (V liga) spełniła pokładane w niej nadzieje. Przed sezonem celem było zajęcie bezpiecznego miejsca w tabeli i cel ten został zrealizowany. Zespół na koniec rozgrywek sezonu 2017/2018 uplasował się w środkowej części tabeli, zajął 9 miejsce na 16 drużyn, zgromadził 43 pkt., zdobył 49 bramek, a 52 stracił. Po zakończonym sezonie nastąpiła zmiana szkoleniowca. Trener Dariusz Rozwadowski złożył rezygnację, a zastąpił go trener Bartosz Jagielski. W rundzie jesiennej sezonu 2018/2019 drużyna seniorów trenowana przez trenera Bartosza Jagielskiego po rundzie jesiennej zajmuje 11 miejsce w tabeli (liga liczy 16 drużyn). Zawodnicy rozegrali 13 meczów, w których zgromadzili 14 pkt., 11 goli zdobyli, a 18 stracili. W rundzie wiosennej sezonu 2017/2018 w sekcji piłkarskiej Ludowego Klubu Sportowego „Promień” występowały 3 drużyny młodzieżowe – młodzicy,

trampkarze i juniorzy starsi. Młodzicy i trampkarze zajęli III miejsca w swoich klasach rozgrywkowych, natomiast juniorzy starsi zakończyli rozgrywki na IV miejscu. Najważniejsze w przypadku drużyn młodzieżowych było jednak szkolenie i podnoszenie umiejętności sportowych poszczególnych zawodników. Ten cel został zrealizowany.

W rundzie jesiennej sezonu 2018/2019 sekcja piłkarska Ludowego Klubu Sportowego „Promień” liczyła 2 drużyny młodzieżowe (trampkarzy i juniorów starszych). Drużyna trampkarzy trenowana przez trenera Dawida Marskiego po rundzie jesiennej zajmuje 3 miejsce (liga liczy 6 drużyn). Zawodnicy rozegrali 10 meczów, w których zgromadzili 15 punktów, 38 goli zdobyli, a 26 stracili. Drużyna juniorów starszych trenowana przez trenera Dariusza Rozwadowskiego po rundzie jesiennej zajmuje III miejsce w tabeli (liga liczy 6 drużyn). Zawodnicy rozegrali 10 meczów, w których zgromadzili 13 punktów, 15 goli zdobyli, a 24 stracili. Drużyny młodzieżowe brały również udział w 2018 r. w turniejach i zawodach piłki nożnej organizowanych dla ich kategorii wiekowych.

W dniu 30 maja 2018 r. odbyły się wybory nowego zarządu Ludowego Klubu Sportowego „Promień” Kowalewo Pomorskie. Prezesem został pan Stanisław Krauzewicz, obok niego do zarządu weszli: Marcin Jagielski, Bartosz Olkowski, Marzena Rachubińska i Jolanta Jakubiak. Wyłoniono również mającą czuwać nad zarządem komisję rewizyjną, w skład której weszli: Jerzy Jettka, Józef Leśniak i Tomasz Zwoliński.

Sekcja szachowa – liczy 46 członków, w tym aktywnych sportowo jest 24 członków. Treningi z zawodnikami prowadzi p. Benedykt Mroziński. Zawodnicy sekcji szachowej uczestniczyli w 2018 r. w licznych turniejach o randze wojewódzkiej i ogólnopolskiej. Największym sukcesem było zdobycie tytułu Mistrza Województwa Juniorów w kat. do 10 lat przez Zuzannę Barańską, a wśród juniorów Kacper Waszewski w kat. do lat 13 był trzeci. Na wyróżnienie zasługuje także wynik Jakuba Kobusa, który w Grand Prix Torunia w kat. do 15 lat zajął I miejsce. Oprócz tych turniejów nasi szachiści z powodzeniem startowali w Finale cyklu turniejów „Gramy dla Polonii”, który odbył się w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie, w Ogólnopolskim Turnieju Szachowym w Chełmnie, Karnkowie, w Dobroszycach i Nowym Mieście Lubawskim. Aktywni też byli seniorzy: Jakub Kobus startował w licznych turniejach w Toruniu, gdzie zajmował miejsca w pierwszej piątce. Pan Benedykt Mroziński z powodzeniem grał w bardzo silnym turnieju w szachach aktywnych w ramach Ogólnopolskiego Turnieju o Puchar Burmistrza Miasta Świecie. Po przerwie uaktywniła się Natalia Maleszewska.

Sekcja szachowa była organizatorem XXV Międzynarodowego Turnieju Szachowego Kowalewo 2018. Wzięło w nim udział 16 członków Klubu. W silnie obsadzonym turnieju mieli okazję rywalizować z czołówką kraju. Turniej ten jest bardzo ważnym elementem szkoleniowym.

W 2018 r. Ludowy Klub Sportowy „Promień” w wyniku otwartego konkursu ofert otrzymał dotację z budżetu gminy w wysokości 174000,00 zł. Klub, jako organizacja pożytku publicznego, pozyskał kwotę około 4000,00 zł z odpisu 1% podatku dochodowego. Ponadto, Zarząd Klubu pozyskał kwotę ponad 40000,00 zł od sponsorów.

5.9.2. Uczniowskie Kluby Sportowe

Uczniowski Klub Sportowy „Orlik” z siedzibą przy Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim uczestniczył w ministerialnym programie „Klub” 2018. Zajęcia prowadzili trenerzy z wieloletnim stażem w pracy z dziećmi. Zajęcia sportowe były prowadzone na pełnowymiarowej hali sportowej i klasach lekcyjnych Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim, a także na boiskach Centrum Rekreacji i Sportu. Ze środków finansowych programu ministerialnego został zakupiony sprzęt szachowy i stroje sportowe dla drużyny piłkarek ręcznych i piłkarzy nożnych. Zakup dodatkowego sprzętu i strojów pomógł podnieść poziom sportowy i wizerunek zawodników. Przeprowadzone zostały również testy

sprawnościowe wszystkich zawodników, wyniki testów zostały wprowadzone do platformy Narodowej Bazy Talentów.

Dzięki wsparciu finansowemu jakie Klub uzyskał z budżetu gminy Kowalewo Pomorskie na działalność szkoleniową i sportową Klub bardziej mógł spełnić swoje cele m.in. poprzez udział zawodników w rywalizacji sportowej. Otrzymane środki finansowe pomogły w organizacji turniejów w Kowalewie Pomorskim: Szkolnych Zawodów w Pływaniu (42 zawodników), Mistrzostw Szkoły w Szachach, XXV Turnieju Szachowego, Gminnego Turnieju Piłki Nożnej, Szkolnego Turnieju w Piłce Nożnej, Szkolnego Turnieju w Siatkówce, Szkolnego Turnieju w Koszykówce. Dla sprawdzenia i podwyższenia poziomu sportowego zawodnicy brali udział w turniejach o szczeblu regionalnym i ogólnopolskim: Turnieju Piłki Ręcznej w Brodnicy, Turnieju Piłki Ręcznej w Kępnie dwa razy wiosną i jesienią Turnieju Piłki Ręcznej z okazji 100-lecia Niepodległości w Gardei, w Andrzejkowym Turnieju Piłki Nożnej w Golubiu-Dobrzyniu, Halowy Turniej Piłki Nożnej klas V w Golubiu-Dobrzyniu, Turnieju Szachowym o Puchar Burmistrza Świecia, Grand Prix w Szachach Miasta Torunia, Turnieju Szachowym w Gdańsku oraz Mistrzostwach Województwa do lat 7 w Białych Błotach. W okresie przygotowawczym do sezonu zawodniczki piłki ręcznej dzięki współpracy z Uczniowski Klubem Sportowym „Olimpijczyk” wyjechały na obóz sportowy. Szachiści w okresie wakacyjnym brali udział w ogólnopolskich turniejach szachowych. Dzięki realizacji programu szachiści zanotowali wzrost liczby zawodników z kategoriami szachowymi oraz uzyskujących rankingi FIDE (14 zawodników). Piłkarze nożni podnieśli swoje umiejętności, ale niestety nie udało się awansować z ligi okręgowej do wojewódzkiej. Program realizowany przez Klub „Orlik” wsparł działania w promowaniu zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, a także przyczynił się do wzrostu poziomu sportowego zawodników. Pomógł w rozwijaniu zainteresowań wychowanków Klubu i wzmocnił działania profilaktyczne w przeciwdziałaniu wszelkiego rodzaju niekorzystnym zjawiskom społecznym (agresja, przemoc). Dzieci poprzez sport i rywalizację dzieci kształtowały prawidłowe cechy charakteru i zachowanie fair play. Działalność Uczniowskiego Klubu Sportowego „Orlik” przyczyniła się do promocji szkoły i gminy Kowalewo Pomorskie w kraju i regionie.

W roku 2018 Klub uzyskał środki finansowe z: Ministerstwa Sportu (15000,00 zł), Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu (1000,00 zł), Starostwa Powiatowego w Golubiu-Dobrzyniu (2000,00 zł) i Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim (7000,00 zł), które wsparły statutową działalność.

Uczniowski Klub Sportowy "Sokół" z siedzibą przy Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie w 2018 r. prowadził zajęcia sportowe w sekcjach: kolarstwo – 30 uczestników, lekkoatletyka – 26 uczestników, piłka nożna - 22 uczestników, piłka siatkowa - 15 uczestników, tenis stołowy – 24 uczestników i unihokej - 16 uczestników. Sekcją wiodącą była sekcja kolarska, skupiająca zawodników klas IV-VIII ze szkół podstawowych w Wielkim Rychnowie, Wielkiej Łąki i Pluskowęs. Zawodnicy startowali w kategorii żak, żakini, młodzik i młodziczka. W zajęciach treningowych i wyścigach kolarskich uczestniczyło 17 zawodników. Uczniowski Klub Sportowy „Sokół” Wielkie Rychnowo był organizatorem X edycji Wyścigu kolarskiego o Puchar Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie. Wyścig w 2018 r. skupił na starcie 91 zawodników w 4 kategoriach wiekowych: żak, żakini, młodzik i młodziczka. Impreza stała na bardzo wysokim poziomie sportowym i organizacyjnym. Start i meta wyścigu była usytuowana przy Szkole Podstawowej im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące.

Dorobek sportowy w roku 2018 był bardzo zadowalający. Do najważniejszych sukcesów należały: III miejsce Bartosza Małkiewicza w kat. junior młodszy w V Ogólnopolskim Memoriale Eryka Stolarza Grodzisk Mazowiecki. W kat. żak Aleksander Lipiński zajął IV miejsce w II serii Pucharu Polski w kolarstwie szosowym rozgrywanym w Gostyniu. Junior młodszy - wychowanek Uczniowskiego Klubu Sportowego „Sokół” Bartosz Małkiewicz zwyciężył w III serii Pucharu Polski rozgrywanym w Strzelcach Krajeńskich. Sukces wychowanków Uczniowskiego Klubu

Sportowego „Sokół” na Młodzieżowych Mistrzostwach Polski w kolarstwie torowym w konkurencjach olimpijskich – konkurencja sprint drużynowy: Daniel Śliwka wywalczył srebrny medal, konkurencja wyścig drużynowy na dochodzenie Adrian Marzec zdobył brązowy medal. Bartosz Małkiewicz wywalczył IV miejsce w wyścigu ze startu wspólnego podczas Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w kolarstwie szosowym. Aleksander Lipiński podczas 48 Ogólnopolskiego Kryterium Kolarskiego w Wieluniu wywalczył III miejsce w kat. żak. X Ogólnopolski Wyścig Kolarski po Nizinie Ciechocińskiej Ciehocinek – Raciążek – III miejsce w klasyfikacji generalnej wywalczyła Katarzyna Kurzyńska w kat. młodziczka. Duet zawodniczek Klubu w kat. żakini: Julia Kolasa i Amelia Welka wywalczył brązowy medal i III miejsce podczas Międzywojewódzkich Mistrzostw Młodzików w jeździe dwójkami na czas - Robakowo. Mistrzostwa Polski w kolarstwie szosowym w jeździe dwójkami na czas i jeździe drużynowej na czas – Adrian Marzec w kat. junior brązowy medal w jeździe dwójkami na czas. Mistrzostwa Polski w kolarstwie torowym w konkurencjach nieolimpijskich Pruszków – wychowanek Uczniowskiego Klubu Sportowego „Sokół” Daniel Śliwka wywalczył złoty medal i tytuł Mistrza Polski w konkurencji sprint drużynowy. Sekcja kolarska klubu reprezentowała gminę Kowalewo Pomorskie podczas Mistrzostw Polski Szkółek Kolarskich w jeździe indywidualnej na czas i ze startu wspólnego.

Zarząd dbał o jak najlepszy wizerunek klubu i środowiska naszego miasta i gminy. Informacje prasowe, audycje radiowe i telewizyjne oraz prezentacja dorobku na stronie Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim oraz na stronie Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie zapewniały pełną informację o działalności Klubu. Wysoki poziom organizacyjny i szkoleniowy możliwy był dzięki przychylności i pomocy dyrekcji i pracowników Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie oraz dyrekcji szkół w Wielkiej Łące i Pluskowęsach. Zabezpieczenie i starty możliwe były dzięki wsparciu finansowemu i pomocy Rad Sołeckich: Borówno; Frydrychowo; Kowalewo Pomorskie; Mlewiec; Napole; Nowy Dwór; Pluskowęsy; Wielka Łąka; Wielkie Rychnowo i Ochotniczej Straży Pożarnej Wielkie Rychnowo. Sportowcy reprezentowali wszystkie cztery szkoły podstawowe z gminy Kowalewo Pomorskie. Zawodnicy Uczniowskiego Klubu Sportowego „Sokół” podczas zajęć treningowych aktywnie korzystają z kompleksu sportowego Centrum Rekreacji i Sportu w Kowalewie Pomorskim.

Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk” z siedzibą przy Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim w roku 2018 obejmował 5 zespołów młodzieżowych (2 drużyny dzieci, 2 drużyny młodziczki i juniorki młodziej) oraz drużynę seniorską i drużyny młodzieżowe trenujące piłkę ręczną plażową. Funkcjonowała także sekcja strzelecka, w której ćwiczyło 6 zawodników. Łącznie trenowały 72 zawodniczki. Największym sukcesem było zdobycie srebrnych medali Mistrzostwa Polski w piłce ręcznej plażowej junierek (Mysłowice) i Mistrzostw Polski w piłce ręcznej plażowej junierek młodszych (Szczecin). Młodzieżowe drużyny przysporzyły wiele radości podczas zmagania w Kujawsko-Pomorskiej Lidze Wojewódzkiej. Młodziczki i młodziczki młodsze zdobyły IV miejsce, natomiast w kategorii dzieci uplasowały się na VI miejscu. Zespoły młodzieżowe uczestniczyły w ogólnopolskich i międzynarodowych turniejach towarzyskich w Giżycku, Gardei, Krakowie, Szczecinie, Koszalinie, Kępnie, Strzelnie, Brodnicy, Elblągu i Alytus (Litwa) zdobywając doświadczenie i czołowe lokaty. W rozgrywkach plażowych klub promowały seniorki na turniejach w Poznaniu, Mielnie, Starych Jabłonkach, Płocku, Gdańsku i Warszawie. Wyróżniające się zawodniczki Klubu brały udział w konsultacjach OSPR w Górznie i Giżycku. W Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży w Katowicach reprezentowały wojewódzką kadrę Kujawsko-Pomorską: Weronika Szymtkowska, Maria Jeżowska i Zofia Jeżowska. Powołania do Kadry Wojewódzkiej Młodziczek otrzymały: Weronika Długozima, Laura Cyrklaf, Natalia Czyżniewska, Oliwia Bukowska, Wiktoria Iwańska, Patrycja Jasińska. Zawodniczki uczestniczyły w letnim obozie sportowym w Giżycku.

Akademia Piłkarska „Młode Lwy” Kowalewo Pomorskie w roku 2018 miała na celu rozwój i upowszechnianie kultury fizycznej, a w szczególności popularyzację sportu i rekreacji; prowadzenie wszystkich form aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej; upowszechnianie i rozwój sportu wśród dzieci i młodzieży, w szczególności piłki nożnej na terenie gminy, województwa i kraju; stworzenie młodzieży szkolnej odpowiednich warunków do udziału w zajęciach w Akademii, zgodnie z zainteresowaniami oraz potrzebami rozwoju psychofizycznego; doprowadzenie zrzeszonych sportowców do najwyższego poziomu sportowego, przy równoczesnym zachowaniu zasad etyki sportowej; wyszukiwania i wspierania młodych talentów, czynny udział w życiu kulturalnym i społecznym gminy Kowalewo Pomorskie oraz podnoszenie poziomu kulturalnego i sportowego członków. Zakładane cele realizacji zadania publicznego zostały osiągnięte. Zajęcia odbywały się 2 razy w tygodniu przy wykorzystaniu dostępnej infrastruktury sportowej pod kierunkiem wykwalifikowanych trenerów w podziale na grupy – młodszą i starszą. Zawodnicy mogli rozwijać swoje zainteresowania i podnosić umiejętności sportowe.

Zajęcia prowadzone były przez trenerów:

- Bartosza Jagielskiego (trener UEFA B) – grupa żak I oraz skrzat,
- Dariusza Rozwadowskiego (trener UEFA A) – grupa orlik oraz żak II.

Szkoleni zawodnicy brali udział w wielu turniejach i zawodach piłki nożnej:

- w rozgrywkach organizowanych przez Polski Związek Piłki Nożnej brały udział dwie drużyny, jedna w kategorii orlik i jedna w kategorii żak. Zawodnicy z kategorii orlik zajęli V miejsce w rozgrywkach Kujawsko-Pomorskiego Związku Piłki Nożnej w rundzie wiosennej sezonu 2017/2018, a po rundzie jesiennej sezonu 2018/2019 znajdują się na III miejscu w swojej grupie rozgrywkowej. Z kolei zawodnicy z kategorii żak zajęli III miejsce w rozgrywkach Kujawsko-Pomorskiego Związku Piłki Nożnej w rundzie wiosennej sezonu 2017/2018, a po rundzie jesiennej sezonu 2018/2019 znajdują się na I miejscu w swojej grupie rozgrywkowej,
- zawodnicy z kategorii żak zajęli III miejsce w turnieju Sparta Cup w Brodnicy,
- zawodnicy z kategorii orlik zajęli III miejsce w turnieju Viking Cup w Aleksandrowie Kujawskim,
- zawodnicy z kategorii skrzat zajęli II miejsce w turnieju organizowanym w Głogowie,
- zawodnicy z kategorii żak zajęli I miejsce w turnieju organizowanym w Głogowie,
- zawodnicy z kategorii orlik zajęli III miejsce w turnieju organizowanym w Głogowie,
- zawodnicy z kategorii żak zajęli V miejsce w turnieju w Gdyni,
- zawodnicy z kategorii orlik zajęli II miejsce w turnieju w Grudziądzu,
- zawodnicy z kategorii żak zajęli III miejsce w turnieju w Bieżuniu.

5.9.3. Koordynator sportu szkolnego

Koordynatorem sportu szkolnego i dysponentem środków Gminnego Organizatora Sportu był p. Robert Bejgier. Funkcję Gminnego Organizatora Sportu pełnił do 31 grudnia 2018 roku. W roku 2018 Gminny Organizator Sportu dysponował środkami finansowymi w wysokości 23000,00 zł. Do jego zadań należało: organizowanie szkolnych i międzyszkolnych zawodów sportowych, pomoc przy organizacji imprez sportowych o zasięgu lokalnym, wojewódzkim i ogólnopolskim, zapewnienie udziału reprezentantów gminy w rozgrywkach o zasięgu powiatowym, wojewódzkim i ogólnopolskim oraz organizowanie obozów sportowych dla dzieci i młodzieży. Pan Robert Bejgier współpracował z samorządem gminnym, dyrektorami i nauczycielami poszczególnych szkół oraz klubami sportowymi w zakresie rozwoju sportu. W 2018 r. były realizowane projekty z udziałem środków Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz

Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego:

- Kontynuowano projekt „Umiem pływać”, w ramach którego 20 piętnastoosobowych grup (300 uczniów) klas I-III szkół podstawowych uczestniczyło w zajęciach z nauki pływania. Po stronie gminy były koszty wynajmu pływalni. Koszty zatrudnienia instruktorów i opiekunów grup oraz dowóz na zajęcia finansowało Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz Kujawsko-Pomorski Urząd Marszałkowski w Toruniu.
- W ramach programu Rządowego Szkolny Klub Sportowy prowadzone były zajęcia sportowe w 6 grupach, łącznie 124 uczniów. Zajęcia prowadzone były w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim – 2 grupy, Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie – 2 grupy oraz po jednej grupie w Szkole Podstawowej im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące i Szkole Podstawowej im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach. Zajęcia odbywały się dwa razy w tygodniu w wymiarze 60 minut (70 godzin w ciągu 35 tygodni). W ramach programu gmina była zobowiązana do udostępnienia obiektów sportowych. Wynagrodzenia nauczycieli prowadzących zajęcia pokrywane były ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki.
- W ramach projektu „Animator Moje Boisko-Orlik 2012” gmina uzyskała dofinansowanie do wynagrodzenia animatorów Orlików na okres 9 miesięcy (od 1 marca do 30 listopada) po 1100,00 zł brutto miesięcznie dla animatorów pracujących na Orliku w Kowalewie Pomorskim i w Wielkiej Łące. Drugie 1100,00 zł brutto miesięcznie, zgodnie z założeniami programu, do każdego animatora dołożyła gmina z własnego budżetu. Zatrudnieni animatorzy byli zobowiązani przepracować na każdym z obiektów łącznie po 138 godzin miesięcznie.

Wszystkie wyżej wymienione programy są kontynuowane w roku 2019.

Rok 2018 obfitował w wiele osiągnięć sportowych zawodników z gminy Kowalewo Pomorskie na arenach krajowych. Zawodnicy w ramach umów promujących gminę zostali uhonorowani nagrodami finansowymi. Nagrody przyznano 28 zawodnikom na łączną wartość 11200,00 zł. Wśród nagrodzonych było 6 kolarzy, w tym z aktualnym Mistrzem Polski w kolarstwie torowym Piotrem Klimkowskim oraz 22 zawodniczki piłki ręcznej - zdobywczynie II miejsca w Mistrzostwach Polski w piłce ręcznej plażowej w kat. junierek oraz II miejsca w Młodzieżowych Mistrzostwach Polski w piłce ręcznej plażowej w kat. młodziczek.

5.10. Ochrona zdrowia

W 2018 r. kontynuowano akcje w ramach populacyjnego programu wczesnego wykrywania raka piersi. W ramach programu wykonano nieodpłatnie mammograficzne badania piersi w mammobusie. Badania skierowane były do mieszkanek gminy Kowalewo Pomorskie w wieku od 50 do 69 roku życia, które w ciągu ostatnich dwóch lat nie korzystały z profilaktycznej mammografii opłacanej przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Z bezpłatnych badań skorzystało 181 kobiet.

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Bydgoszczy przy współpracy z Urzędem Miejskim w Kowalewie Pomorskim czterokrotnie przeprowadziło akcje poboru krwi, w których udział wzięło 155 osób, oddając łącznie 69,75 litrów krwi.

Ponadto, szkoły i przedszkole, dla których gmina Kowalewo Pomorskie jest organem prowadzącym angażowały się w liczne akcje tematyczne, organizowały konkursy oraz spotkania promujące zdrowy, aktywny tryb życia. Akcje te nauczyły dzieci i młodzież świadomych decyzji w zakresie zdrowego trybu życia.

5.11. Inwestycje

5.11.1. Adaptacja istniejącego budynku położonego w Kowalewie Pomorskim przy ul. Konopnickiej 13 na potrzeby urzędu i przedszkola

Wykonawcą robót WIKSBUD Sp. z o.o. z siedzibą w Lipnie wybrano w drodze przetargu nieograniczonego. Umowa została podpisana 22 maja 2018 r. z 12-miesięcznym terminem realizacji. Roboty realizowane są w oparciu o dokumentację projektową opracowaną w 2017 r. przez Biuro Projektowe i Nadzór Budowlany, 77-300 Człuchów, Rychnowy 1b.

Zakres robót obejmuje w szczególności:

Roboty na podstawie projektu zagospodarowania terenu:

- rozbiórka istniejących utwardzeń, ogrodzenia, małej architektury itp.,
- wycinka drzew wraz z uzyskaniem pozwolenia na wycinkę,
- rozbudowa budynku o klatki schodowe,
- nadbudowa części parterowej budynku,
- budowa parkingów wraz z całym utwardzeniem,
- budowa dodatkowego zjazdu,
- budowa nowego przyłącza kanalizacji deszczowej,
- przebudowa przyłączy kanalizacji deszczowej i kanalizacji sanitarnej,
- budowa dodatkowej zewnętrznej instalacji elektrycznej oświetleniowej,
- budowa małej architektury, w tym placu zabaw,
- ogrodzenie całego terenu.

Roboty na podstawie projektu architektoniczno-budowlanego, budowlano-instalacyjnego:

- rozbudowa budynku o klatki schodowe wraz z instalacjami,
- nadbudowa części parterowej budynku wraz z instalacjami,
- remont elewacji istniejącego budynku:
  - ➔ demontaż istniejących warstw całego dachu oraz wykonanie nowych warstw łącznie z nowym ociepleniem, pokryciem, orynnowaniem i nową instalacją odgromową, Demontaż istniejących zadaszeń metalowych nad wejściami i wykonanie nowych z blachy płaskiej. Wykonanie nowych barierek i konstrukcji zadaszenia ze stali nierdzewnej,
  - ➔ demontaż istniejących schodów zewnętrznych i wszelkich barierek oraz wykonanie nowych,
  - ➔ wymiana częściowa istniejącej stolarki okiennej i drzwiowej na nową łącznie z parapetami okiennymi zewnętrznymi i wewnętrznymi oraz wszelka obróbka z tym związana,
- ocieplenie:
  - * częściowe budynku styropianem 10cm + wykonanie tynków i malowania elewacji oraz ocieplenie fundamentów ekstrudowaną pianką polistyrenową XPS 10cm + wykonanie nowego cokołu,
  - *częściowe zerwanie istniejący styropian na budynku oraz wykonanie ocieplenia wełną 20cm + wykonanie tynków i malowania elewacji oraz zerwanie ocieplenia fundamentów i wykonanie nowego ocieplenia wełną 20cm + wykonanie nowego cokołu,
- wykonanie nowych barierek, nowego wykończenia schodów zewnętrznych,
- usunięcie wszystkich krat metalowych w oknach,
- przebudowa:
  - ➔ rozbiórka całej instalacji sanitarnej i elektrycznej, za wyjątkiem etapu 2. Etap 2 należy zostawić jako inne zamówienie publiczne na roboty budowlane lub jako roboty uzupełniające,

- ➔ rozbiórka ścian, stropów i posadzek jak w projekcie etap 1. Etap 2 należy zostawić jako inne zamówienie publiczne na roboty budowlane lub jako roboty uzupełniające,
- ➔ budowa nowych stropów, ścian i posadzek jak w projekcie etap 1. Etap 2 należy zostawić jako inne zamówienie publiczne na roboty budowlane lub jako roboty uzupełniające,
- ➔ wykonanie nowej instalacji wodociągowo-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania, kanalizacji sanitarnej w tym w kuchni, wentylacji, klimatyzacji, elektrycznej, tp, niskoprądowej,
- remont:
  - ➔ w piwnicy, parterze i piętrze skucie wykończenia posadzek, wykonanie bruzd na instalacje, uzupełnienia, wykonanie nowego wykończenia posadzki,
  - ➔ w piwnicy, parterze i piętrze: oczyszczenie, gruntowanie, cekolowanie, wymalowanie ścian i sufitu całego budynku
  - ➔ odmalowanie wszystkich istniejących parapetów,
  - ➔ wyposażenie całego obiektu.

Koszt robót budowlanych łącznie z wyposażeniem wynosi brutto 17882590,55 zł.

Tabela 26: Postęp rzeczowy realizacji Kontraktu za okres 22 maj - 31 grudzień 2018 roku

L.p.	Rodzaj robót	Wartość robót (zł netto)	Wykonanie na początku okresu raportowego (zł netto)	Wykonanie w okresie raportowym (zł netto)	Wykonanie na koniec okresu raportowego (zł netto)	% realizacji
1.	Projektowana rozbudowa klatki schodowej	330 558,05	264 446,44	-	264 446,44	80%
2.	Projektowana nadbudowa	366 665,93	329 999,34	29 333,27	359 332,61	98%
3.	Projektowa rozbudowa	7 087 090,53	3 189 190,74	921 321,77	4 110 512,51	58%
4.	Zagospodarowanie terenu	1 388 117,62	138 811,76	-	138 811,76	10%
5.	Roboty elektryczne i teletechniczne	2 051 571,75	410 314,35	-	410 314,35	20%
6.	Roboty sanitarne wewnętrzne	1 077 141,47	592 427,81	215 428,29	807 856,10	75%
7.	Wentylacja i klimatyzacja	1 032 879,39	516 439,70	206 575,87	723 015,57	70%
8.	Roboty sanitarne zewnętrzne	238 647,87	95 459,15	59 661,97	155 121,12	65%
9.	Wyposażenie stałe budynku	966 018,90	-	-	-	0%
OGÓLEM		14 538 691,51	5 537 089,29	1 432 321,17	6 969 410,46	47,94%

Gmina planuje pozyskać dofinansowanie dla przedmiotowej inwestycji z Osi 3 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie, Działanie 3.5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, Poddziałanie 3.5.1 Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, Schemat: Termomodernizacja w obiektach należących do jednostek samorządu terytorialnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

W dniu 8 października 2018 r. został złożony wniosek o dofinansowanie projektu do Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu na kwotę 142132,97 zł. Wniosek podlega aktualnie ocenie formalnej i merytorycznej. Projekt dotyczy przedsięwzięcia z zakresu głębokiej i kompleksowej modernizacji energetycznej budynku użyteczności publicznej, której celem jest zwiększona efektywność energetyczna budynku oraz spadek emisji gazów cieplarnianych co pozytywnie wpłynie na

środowisko naturalne.

5.11.2. Budowa infrastruktury technicznej towarzyszącej dla projektowanej zabudowy mieszkaniowej i usług kultury w Wielkiej Łące

Wykonawcę robót ROLLSTICK TORUŃ SP. z o. o. z siedzibą w Toruniu wybrano w drodze przetargu nieograniczonego. Umowa została podpisana 20 września 2018 r. z terminem realizacji do 30 czerwca 2019 roku. Roboty realizowane są w oparciu o dokumentację projektową opracowaną w 2017 r. przez Pracownię Projektów Budowlanych z siedzibą w miejscowości Czarne Błoto.

Zakres robót obejmuje w szczególności:

- budowę sieci wodociągowej O110 i 160mm – od p-tu „A” na istniejącym wodociągu w drodze nr 2106C do HP2 – rurociąg z rur PCV-U, Lc = 187,62 mb,
- budowę przyłączy wodociągowych do poszczególnych działek (szt.10) na odcinku projektowanego wodociągu – rurociągi z rur PE100 SRD11, DN32,- i 50mm Lc=69,50 mb,
- budowę kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej – od projektowanej studni S1 do projektowanej S6 – kanały z rur PVC-U (lite) SN12 O200 mm, Lc = 145,90 mb,
- budowę odgałęzień bocznych (przyłączy) do studni na terenie posesji (szt.10) na odcinku projektowanego kanału-rurociągi z rur PVC-U (lite) SN12, DN 160 i 200mm, Lc=64,22 mb,
- budowę kanalizacji deszczowej grawitacyjnej – od projektowanej studni D1 do projektowanej D7 – kanały z rur PVC-U (lite) SN8 O315mm, Lc = 235,50 mb.

Koszt robót budowlano-montażowych wynosi 435011,94 zł.

W dniu 19 grudnia 2018 r. została podpisana umowa o pożyczkę z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w wysokości 217808,86 zł.

5.11.3. Rozbudowa i remont świetlicy wiejskiej w Marianach

Wykonawcę robót Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Budowlane „BERNACIAK” Ostrowite 40, 13-334 Łąkorz wybrano w drodze przetargu nieograniczonego. Umowa została podpisana 4 października 2017 r. z terminem realizacji do 28 lutego 2018 roku. Roboty zostały realizowane w oparciu o dokumentację projektową opracowaną w 2015 r. przez DOM - PROJEKT Biuro Usług Projektowych i Nadzoru Budowlanego Mszano 13, 87-300 Brodnica. Koszt robót budowlano-montażowych wyniósł 360734,67 zł

W październiku 2017 r. podpisana została umowa na przyznanie pomocy w ramach środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Kujawsko – Pomorskiego, kwota dofinansowania wynosi 63,63% kosztów kwalifikowalnych, tj. 209473,00 zł. W ramach inwestycji wykonano rozbudowę budynku świetlicy wiejskiej z robotami remontowymi istniejącego obiektu. Złożony wniosek o płatność został pozytywnie oceniony, w sierpniu 2018 r. na konto wpłacona została kwota pomocy przyznana przez Urząd Marszałkowski.

5.11.4. Budowa chodnika wzdłuż drogi krajowej nr 15 (prawa strona w kierunku Kowalewa Pomorskiego) przez wieś Piątkowo, Pluskowęsy, gmina Kowalewo Pomorskie

Właściciele gruntów, na których planowana jest inwestycja udostępniają teren na podstawie umów użyczenia zawartych na czas nieokreślony. Wydana została decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego nr 34/2012 z dnia 19 czerwca 2012 roku. W sierpniu 2015 r. zawarta została umowa na opracowanie projektu budowlanego. Dokumentacja projektowa, której koszt wyniósł 38376,00 zł, obejmuje budowę chodnika na odcinku ok. 2700 m szerokości 1,5 m z Pluskowęs do Dylewa. Planowany chodnik zlokalizowany został poza pasem drogowym

o szerokości do 1,5 m. Pozwolenie na budowę wydane przez Starostę Golubsko-Dobrzyńskiego decyzją nr 51/2016 z dnia 22 marca 2016 roku.

Odcinek z Pluskowęs do Kiełpin ujęty jest w Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2014 - 2023 – Program Likwidacji Miejsc Niebezpiecznych z dofinansowaniem 50% kosztów. Realizacja zadania uzależniona była od pozyskania środków z Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. W roku 2018 Gmina nie uzyskała dofinansowania wobec czego realizacja została przesunięta na kolejne lata.

5.11.5. Wybudowanie drogi dla rowerów relacji Nawra-Kończewice-Chełmża-Zalesie-Kielbasin-Mlewo-Srebrniki w ciągu drogi wojewódzkiej nr 551

Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy, w przetargu nieograniczonym, dokonał wyboru wykonawcy, Firmę Znak Gdańsk Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Potęgowskiej 12 Gdańsk, na opracowanie dokumentacji projektowej wraz ze studium wykonalności dla rozbudowy dróg wojewódzkich polegających na budowie dróg dla rowerów w ramach „Poprawy bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców oraz wsparcia niskoemisyjnego transportu drogowego poprzez wybudowanie dróg dla rowerów” (lider: województwo kujawsko-pomorskie) – Ograniczenie emisji spalin poprzez rozbudowę sieci dróg rowerowych, znajdujących się w Koncepcji rozwoju systemu transportu Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego, Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego dla zadania: Nawra – Kończewice – Chełmża – Zalesie – Kielbasin – Mlewo – Mlewiec – Srebrniki – Sierakowo w ciągu dróg wojewódzkich nr: 551, 649, 554.

Orientacyjna długość odcinka na terenie poszczególnych gmin:

- Gmina Chełmża – 5206 m
- Gmina Kowalewo Pomorskie – 7624 m

Całkowita orientacyjna długość odcinka wynosi - 12830 m.

Koszt opracowania dokumentacji projektowej - 688062,00 zł.

Zadanie planowane do realizacji w ramach Poddziałania 3.5.1 Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym w ramach ZIT, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Wniosek o dofinansowanie został złożony przez Lidera Projektu w dniu 11 lipca 2018 roku. Trwa procedura jego oceny.

Po wykonaniu zadania na terenie gminy Kowalewo Pomorskie powstanie jeden ciąg pieszo-rowerowy łączący gminę Kowalewo Pomorskie z gminą Chełmża. Realizacja powyższej inwestycji, jak i realizacja podobnych inwestycji zaplanowanych przez partnerów Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych przyczyni się do wybudowania sieci dróg i ścieżek rowerowych spajających cały obszar Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Budowę drogi dla rowerów zaplanowano na lata 2017 – 2020.

Łączne szacunkowe koszty finansowe przypadające na gminę Kowalewo Pomorskie wynoszą 1471682,54 zł, w tym:

- w roku budżetowym 2019 - 1142325,16 zł (w tym 126628,03 zł przeniesione z 2018 r.),
- w roku budżetowym 2020 - 329357,38 zł.

5.11.6. Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim przy ul. Św. Mikołaja 5

Gmina Kowalewo Pomorskie, w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Bydgosko-Toruńskiego Obszaru funkcjonalnego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Poddziałania 3.5.1 Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym w ramach ZIT, pozyskała dofinansowanie

na realizację inwestycji pn.: „Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim przy ul. Św. Mikołaja 5”.

Przedmiotowy projekt dotyczył przedsięwzięcia z zakresu głębokiej i kompleksowej modernizacji energetycznej obiektu użyteczności publicznej. W wyniku realizacji inwestycji zwiększona została efektywność energetyczna budynku, zmniejszone roczne zużycie energii pierwotnej oraz nastąpi roczny spadek emisji gazów cieplarnianych. Innowacją projektu jest instalacja na budynku paneli fotowoltaicznych, przyczyniających się do produkcji energii elektrycznej z OZE.

Inwestycja została wykonana zgodnie z umową do 31 lipca 2018 roku.

Całkowita wartość projektu wyniosła 275607,20 zł, w tym dofinansowanie 181421,82 zł, tj. 69,88% kosztów kwalifikowalnych zadania.

Gmina złożyła wniosek o płatność i oczekuje na wypłatę dofinansowania.

5.11.7. Zagospodarowanie rekreacyjno-wypoczynkowe terenu przy jeziorze Jeziorek w Mlewie Gmina Kowalewo Pomorskie

Gmina Kowalewo Pomorskie zgłosiła w/w projekt do dofinansowania w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Z uwagi na to, że cała pula środków przypadających gminie została wykorzystana na inne projekty (m. in. drogę rowerową z Mlewa do Sierakowa), Rada Miejska w Kowalewie Pomorskim uchwałą nr XXXVIII/328/18 z dnia 18 października 2018 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2029 zadanie wycofała z realizacji w latach 2019-2020.

O ile stworzą się możliwości pozyskania środków z innych źródeł na tego typu projekt gmina powróci do w/w zadania na etapie planowania budżetu na rok 2020 w zakresie zagospodarowania rekreacyjno-wypoczynkowego terenu przy jeziorze Jeziorek w Mlewie.

5.11.8. Budowa chodnika wraz z poprawą istniejącej drogi od skrzyżowania drogi gminnej nr 110103C z drogą wojewódzką nr G 649 prowadzącej do Szkoły Podstawowej w Mlewie

Gmina Kowalewo Pomorskie zgłosiła w/w projekt do dofinansowania w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Z uwagi na to, że cała pula środków przypadających Gminie została wykorzystana na inne projekty (m. in. drogę rowerową z Mlewa do Sierakowa), Rada Miejska w Kowalewie Pomorskim uchwałą nr XXXVIII/328/18 z dnia 18 października 2018 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2029 zadanie wycofała z realizacji w latach 2019-2020. O ile stworzą się możliwości pozyskania środków z innych źródeł na tego typu projekt gmina powróci do w/w zadania na etapie planowania budżetu na rok 2020 w zakresie budowy chodnika na odcinku od drogi wojewódzkiej do Szkoły Podstawowej.

5.11.9. Rewitalizacja przestrzeni publicznej poprzez dobudowanie amfiteatru wraz z zagospodarowaniem terenu przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Kowalewie Pomorskim

W dniu 18 grudnia 2017 r. gmina Kowalewo Pomorskie złożyła wniosek o dofinansowanie projektu pn.: „Rewitalizacja przestrzeni publicznej poprzez dobudowanie amfiteatru wraz z zagospodarowaniem terenu przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim”, w ramach Poddziałania 6.4.1 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych w ramach ZIT, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Wniosek został rozpatrzony pozytywnie.

W dniu 29 czerwca 2018 r. gmina Kowalewo Pomorskie podpisała z Urzędem Marszałkowskim umowę o dofinansowanie projektu. Zgodnie z umową termin zakończenia realizacji projektu to 30 września 2019 roku.

W ramach zakresu rzeczowego zostaną wykonane następujące działania:

- zagospodarowanie Góry Zamkowej, w tym:
  - ➔ wykonanie chodników,
  - ➔ ustawienie ławek;
  - ➔ montaż podświetlenia wieży ciśnień;
- rewitalizacja przestrzeni wokół budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim poprzez zaaranżowanie tarasu na kameralną salę plenerową;
- rewitalizacja przestrzeni publicznej poprzez dobudowę amfiteatru do budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim z zagospodarowaniem terenu wokół obiektu.

Budowa amfiteatru będzie projektem nowatorskim przyczyniającym się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, będzie miała również zasięg wojewódzki. Stanie się miejscem: spotkań integracyjno-szkoleniowych, zajęć i imprez plenerowych organizowanych przez cały rok. Przyczyni się do niwelacji lub likwidacji zdiagnozowanych na obszarze miasta i gminy problemów społecznych i gospodarczych. Projekt inwestycyjny jest powiązany z projektami miękkimi tj.: „Aktywność szansą na sukces” i „Ścieżka do aktywności zawodowej”, dofinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizacja projektów miękkich, jako wiodących, jest podstawą do ubiegania się o środki w ramach rewitalizacji. Warunkiem prawidłowego rozliczenia się z przedmiotowego projektu jest wykonanie przyjętych wskaźników społeczno-zawodowych w projektach miękkich.

Całkowita wartość projektu wynosi 1011095,60 zł, w tym dofinansowanie 717961,10 zł, tj. 71,01% kosztów kwalifikowalnych zadania. Wartość robót budowlano-montażowych 987000,00 zł.

5.11.10. Budowa Wiejskiego Domu Kultury wraz z wyposażeniem i zagospodarowaniem terenu w miejscowości Piątkowo, gmina Kowalewo Pomorskie

Wykonawcę robót, P.H.U. GRA - MAR z siedzibą przy ul. Chopina 35, 87-410 Kowalewo Pomorskie, wybrano w drodze przetargu nieograniczonego. Umowa została podpisana 10 maja 2018 r. z terminem realizacji do 30 listopada 2018 roku. Roboty zrealizowane zostały w oparciu o dokumentację projektową opracowaną w 2016 r. przez DOM - PROJEKT Biuro Usług Projektowych i Nadzoru Budowlanego Mszano 13, 87-300 Brodnica.

Wybudowano w terminie umownym budynek parterowy z dachem dwuspadowym o konstrukcji drewnianej, wyposażony w instalacje: wodociągową, kanalizacyjną, elektryczną, wentylację grawitacyjną i mechaniczną, klimatyzację oraz c.o. z własnej kotłowni. Na zewnątrz wykonano drogi dojazdowe oraz parkingi. W budynku znajduje się sala główna, sala posiedzeń, kotłownia, szatnia, sanitariaty oraz pomieszczenia pomocnicze i gospodarcze.

Dane ogólne wybudowanego obiektu:

- długość - 22,02 m,
- szerokość – 11,84 m,
- liczba kondygnacji naziemnych – 1,
- powierzchnia zabudowy 260,72 m²,
- wysokość obiektu - 6,3 m.

Gmina uzyskała dofinansowanie na realizację zadania w ramach środków z Programu

Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W dniu 12 września 2018 r. podpisana została umowa o dofinansowanie. Koszty realizacji powyższego zadania to kwota 986100,00 zł, w tym roboty budowlane 949000,00 zł, wysokość dofinansowania to 500000,00 zł.

Budowa obiektu przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców sołectwa jak i całej gminy, zainteresowanych życiem kulturalnym gminy.

5.11.11. Rewitalizacja istniejącego obiektu na terenie Miasta Kowalewo Pomorskie na dzienny dom pobytu

Wykonawcą robót, INSTALBUD z siedzibą przy ul. Kościuszki 20/205 we Włocławku, wybrano w drodze przetargu nieograniczonego. Umowa została podpisana 17 grudnia 2018 r. z terminem realizacji do 31 sierpnia 2019 roku. Roboty budowlane o wartości brutto 2487692,54 zł, realizowane są w oparciu o dokumentację projektową opracowaną w 2016 r. przez Biuro Techniki Budowlanej Anna Wiese – Patuła z siedzibą w Toruniu.

Korzystanie z Dziennego Domu Pobytu przewiduje się dla 20 osób starszych, niepełnosprawnych oraz personelu obsługującego. W projekcie przewidziane są następujące rozwiązania i funkcje:

- pomieszczenie ogólne wielofunkcyjne, pełniące funkcję sali spotkań oraz jadalni (pomieszczenie będzie wyposażone w stoły i krzesła),
- pomieszczenie kuchenne wyposażone w sprzęty, urządzenia i naczynia do przygotowania i spożycia posiłku,
- zmywalnia wyposażona w zmywarko – wyparzarki,
- pomieszczenie edukacyjne pełniące funkcje wypoczynku grupowego, terapii zajęciowej. W pomieszczeniu będą znajdować się kanapy, duży stół z krzesłami, telewizor, sprzęt DVD, projektor, ekran do projektora, regały na książki, gazety,
- pomieszczenie do terapii indywidualnej lub poradnictwa rozumianego, jako szeroko pojęta praca socjalna, pomieszczenie do odpoczynku, wyposażone w kanapę, fotele z funkcją leżenia, stół i krzesła,
- sala komputerowa przystosowana na 4 stanowiska komputerowe, łącze internetowe,
- wydzielone miejsce pełniące funkcję szatni z wyposażeniem,
- łazienka wyposażona w 2 toalety (dla kobiet i dla mężczyzn), uchwyty przy toalecie, umywalka, ewentualnie prysznic z krzeselkiem oraz uchwyt pod prysznicem,
- pokój do rehabilitacji medycznej gimnastyki leczniczej, masażu leczniczego. Pokój wyposażony w materace, leżanki, drobny sprzęt do ćwiczeń,
- sekretariat,
- gabinet kierownika,
- pomieszczenie na akcesoria do sprzątanania

Gmina Kowalewo Pomorskie w dniu 30 lipca 2018 r. złożyła wniosek o dofinansowanie w/w projektu. Wniosek został rozpatrzony pozytywnie. W dniu 27 grudnia 2018 r. została podpisana z Urzędem Marszałkowskim umowa o dofinansowanie projektu w wysokości 69,93% kosztów kwalifikowalnych.

Projekt inwestycyjny będzie powiązany z projektem miękkim tj.: „Samotności mówię nie”, dofinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizacja projektu miękkiego, jako wiodącego, jest podstawą do ubiegania się o środki w ramach rewitalizacji. Warunkiem prawidłowego rozliczenia się z przedmiotowego projektu jest wykonanie przyjętych wskaźników społeczno-zawodowych w projekcie miękkim.

5.11.12. Rewitalizacja centrum wsi w Srebrnikach poprzez modernizację remizo-świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego na cele rekreacyjno-szkoleniowe

Wykonawcą robót, P.H.U. GRA-MAR Joanna Malinowska z Kowalewa Pomorskiego, wybrano w drodze przetargu nieograniczonego. Umowa została podpisana 6 września 2018 r. z terminem realizacji do 30 listopada 2018 roku. Roboty budowlane o wartości brutto 969905,64 zł, zrealizowane zostały w oparciu o dokumentację projektową opracowaną w 2017 r. przez PSBUD mgr inż. Piotr Świrzyński z siedzibą w Wałdowie Szlacheckim.

Zakres modernizacji obejmował m.in.:

- termomodernizację budynku (ściany, stropodach, posadzki i podłogi),
- wymianę konstrukcji dachu z pokryciem blachodachówką,
- wykonanie wentylacji we wszystkich pomieszczeniach łącznie z magazynem naczyń i sprzętu oraz klimatyzacji w sali głównej,
- rozbiórkę sceny z przebudową wewnętrznych pomieszczeń,
- wykonanie izolacji termicznej oraz izolacji pionowej i poziomej przeciwwilgociowej podłóg we wszystkich pomieszczeniach,
- wymianę podłóg na płytki ceramiczne,
- wykonanie obróbek blacharskich z nowymi rynnami i rurami spustowymi, wymiana parapetów wewnętrznych i zewnętrznych,
- przebudowę sanitariatów, zaplecza socjalnego i magazynu,
- podstawowe wyposażenie świetlicy, w tym: sali głównej w stoliki i krzesła oraz pomieszczeń sanitarnych,
- wykonanie nowej bramy do garażu ochotniczej straży pożarnej,
- modernizację instalacji elektrycznej, co, wod-kan.

Zagospodarowanie terenu przyległego na działkach nr geod. 131 i 132 obejmowało, m.in.:

- wykonanie ogrodzenia działek,
- utwardzenie kostką betonową terenu przed budynkiem z wyznaczeniem miejsc parkingowych,
- rozbiórkę pozostałości po placu zabaw,
- wykonanie mini placu zabaw (np. huśtawka podwójna metalowa, zjeżdżalnia, ławeczki),
- wykonanie chodnika z kostki betonowej,
- wykonanie oczyszczalni przydomowej.

Gmina Kowalewo Pomorskie na powyższe zadanie pozyskała dofinansowanie ze środków unijnych z Lokalnej Grupy Działania „Dolina Drwęcy”, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 z Osi 7 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność RPO WK-P na lata 2014-2020. W dniu 21 grudnia 2018 r. podpisana została z Urzędem Marszałkowskim umowa o dofinansowanie projektu w wysokości 66,76% kosztów kwalifikowalnych.

Realizacja projektu przyczyniła się do niwelacji lub likwidacji zdiagnozowanych na obszarze sołectwa problemów społecznych i gospodarczych, czego efektem końcowym będzie ożywienie społeczne i gospodarcze miejscowości.

Projekt inwestycyjny powiązany jest z projektem miękkim tj.: „Start Up – Pierwszy krok do własnego biznesu”, dofinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizacja projektu miękkiego, jako wiodącego, jest podstawą do ubiegania się o środki w ramach rewitalizacji. Warunkiem prawidłowego rozliczenia się z przedmiotowego projektu jest wykonanie przyjętych wskaźników społeczno-zawodowych w projekcie miękkim.

5.11.13. Rewitalizacja centrum wsi w Chelmońcu poprzez modernizację remizo-świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego na cele rekreacyjno-szkoleniowe

Wykonawcą robót, Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe BUD-POL Mariusz Sulecki z siedzibą w Toruniu, wybrano w drodze przetargu nieograniczonego. Umowa została podpisana 4 września 2018 r. z terminem realizacji do 10 maja 2019 roku. Roboty budowlane o wartości brutto 475000,00 zł, realizowane są w oparciu o dokumentację projektową opracowaną w 2017 r. przez DOM-PROJEKT Biuro Usług Projektowych i Nadzoru Budowlanego, Mszano.

Zakres modernizacji obejmuje m.in.:

- termomodernizację budynku (ściany, stropodach),
- wymianę konstrukcji dachu z pokryciem blachodachówką,
- wykonanie wentylacji we wszystkich pomieszczeniach, w tym w pomieszczeniach socjalnych oraz sanitariatach,
- przebudowę wieży obserwacyjnej łącznie z nowym pokryciem,
- wykonanie izolacji przeciwwilgociowej pionowej,
- wykonanie obróbek blacharskich z nowymi rynnami i rurami spustowymi, wymiana parapetów,
- wymianę drzwi wewnętrznych,
- zagospodarowanie terenu wokół budynku,
- klimatyzację sali głównej.

Gmina Kowalewo Pomorskie pozyskała dofinansowanie ze środków unijnych z Lokalnej Grupy Działania „Dolina Drwęcy”, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 z Osi 7 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność RPO WK-P na lata 2014-2020 w wysokości 69,50% kosztów kwalifikowalnych.

Realizacja projektu ma przyczynić się do niwelacji lub likwidacji zdiagnozowanych na obszarze sołectwa problemów społecznych i gospodarczych, czego efektem końcowym będzie ożywienie społeczne i gospodarcze miejscowości.

Projekt inwestycyjny jest powiązany z projektem miękkim tj.: warsztatami szkoleniowymi pn.: „ABC przedsiębiorczości”, dofinansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizacja projektu miękkiego, jako wiodącego, jest podstawą do ubiegania się o środki w ramach rewitalizacji. Warunkiem prawidłowego rozliczenia się z przedmiotowego projektu jest wykonanie przyjętych wskaźników społeczno-zawodowych w projekcie miękkim.

5.11.14. Zamontowanie instalacji fotowoltaicznej na terenie pływalni w Kowalewie Pomorskim

Przedsięwzięcie polegało na budowie instalacji paneli fotowoltaicznych wraz z infrastrukturą techniczną (konstrukcje i elementy montażowe, panele fotowoltaiczne, inwertery DC/AC, okablowanie solarne, układy pomiarowo – zabezpieczające, linie kablowe oraz pozostałe oprzyrządowanie) służącej do wytwarzania energii elektrycznej z energii słońca o łącznej mocy do 40 kW. Instalacja znajduje się przy budynku pływalni.

Łączny koszt projektu wyniósł 193233,00 zł, kwota dofinansowania to 87763,91 zł, tj. 50,00% dofinansowania kosztów kwalifikowalnych, natomiast wkład własny to 105469,09 zł. Dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 w ramach Działania 3.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, Schemat: Mikroinstalacje: Schemat 1: Budynki mieszkalne i publiczne.

Realizacja projektu zakończyła się październiku 2018 roku. Został złożony wniosek o płatność, trwa procedura jego oceny.

5.11.15. Budowa drogi pieszo-rowerowej w Kowalewie Pomorskim przy drodze wojewódzkiej nr 554 (ul. Odrodzenia)

W dniu 23 maja 2018 r. podpisana została umowa na opracowanie dokumentacji projektowej na budowę drogi gminnej oraz budowę drogi rowerowej w Kowalewie Pomorskim w następującym zakresie:

- na części działki nr 35 obręb 2 Kowalewo Pomorskie (odcinek od ul. Drzymały do ul. Słowackiego) zaprojektowanie przebudowy istniejącego ciągu pieszo-rowerowego w zakresie wymiany nawierzchni,
- na części działki nr geod. 6 obręb 3 miasto Kowalewo Pomorskie (odcinek od istniejącego ciągu pieszo-rowerowego do ul. Drzymały) zaprojektowanie przebudowy istniejącego ciągu pieszo-rowerowego w zakresie wymiany nawierzchni,
- na części działki nr geod. 7 obręb 3 miasto Kowalewo oraz części działki nr 188 obręb 2 Kowalewo Pomorskie (odcinek od istniejącego ciągu pieszo-rowerowego do ul. Drzymały) zaprojektowanie przebudowy istniejącego ciągu pieszo-rowerowego w zakresie wymiany nawierzchni oraz drogę gminną o szerokości 3 m z wjazdami i kanalizacja deszczową,
- na działkach 39, 37, 38, obręb 2 Kowalewo Pomorskie zaprojektowanie przebudowy istniejącego ciągu pieszo-rowerowego w zakresie wymiany nawierzchni oraz remont nawierzchni drogi gminnej.

Koszt opracowania dokumentacji projektowej 59655,00 zł brutto.

Z uwagi na brak możliwości pozyskania dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, na w/w projekt, gmina będzie realizować zadanie w miarę posiadanych środków finansowych.

5.11.16. Budowa drogi pieszo-rowerowej przy drodze powiatowej nr 2102C z Borówna do Wielkiej Łąki

Z uwagi na brak możliwości pozyskania dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, na w/w projekt gmina odstąpiła od jego realizacji.

5.11.17. Budowa drogi pieszo-rowerowej przy drodze powiatowej nr 2108C i 2107C z Bielska do Chelmonia

Gmina Kowalewo Pomorskie podpisała z Powiatem Golubsko-Dobrzyńskim Porozumienie z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie wspólnej realizacji zadania polegającego na budowie chodnika przy drodze powiatowej nr 2108C i 2107C z Bielska do Chelmonia i w stronę Lipienicy. Źródłami finansowania projektu będą środki jednostek samorządu, w podziale na 50 % gmina i 50% powiat. Przewidywany ostateczny termin wykonania zadania do dnia 30 listopada 2020 roku.

5.11.18. Montaż instalacji fotowoltaicznych dla budynków użyteczności publicznej w gminie Kowalewo Pomorskie

W 2018 r. podpisano umowę na opracowanie dokumentacji projektowej, w ramach której zaplanowano montaż paneli fotowoltaicznych na czterech budynkach użyteczności publicznej: Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie, Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące, Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach, Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim.

W dniu 5 grudnia 2018 r. został złożony wniosek o dofinansowanie projektu do Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu, w ramach Działania 3.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji

energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Wniosek podlega ocenie formalnej i merytorycznej. Rozstrzygnięcie konkursu planowane jest na maj 2019 roku.

Planowany koszt projektu to 565201,40 zł, kwota dofinansowania to 282600,70 zł. Realizacja zadania jest uzależniona od pozyskania środków unijnych.

5.11.19. Zadania strategiczne, nie wchodzące w zakres zadań własnych gminy, mające wpływ na rozwój społeczno – gospodarczy, tj. budowa obwodnicy dla miasta Kowalewo Pomorskie

W oparciu o porozumienie zawarte z Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad w Bydgoszczy z dnia 28 stycznia 2008 r. Gmina Kowalewo Pomorskie opracowała Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowe budowy obwodnicy Kowalewa Pomorskiego. Opracowany przez Biuro Konsultingowe Ochrony Środowiska "EKOSYSTEM ŚLĄSK" z Mysłowic materiał został przekazany do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Bydgoszczy. Pomimo podejmowanych prób obwodnica nie została ujęta w Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2014 - 2023, natomiast została ujęta w kontrakcie wojewódzkim na lata 2014-2020.

5.12. Prace interwencyjne, roboty publiczne i staże

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy stwarza możliwość aktywizacji osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na lokalnym rynku pracy poprzez organizację prac interwencyjnych, robót publicznych, staży oraz prac społecznie użytecznych.

W roku 2018 podejmowana była współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Golubiu-Dobrzyniu w celu łagodzenia skutków bezrobocia poprzez organizację powyższych form aktywizujących. Ilość uruchamianych w ten sposób miejsc pracy uzależniona była od ograniczonych środków pozostających w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Golubiu-Dobrzyniu przeznaczonych między innymi na częściową refundację płac.

5.12.1. Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne to prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. Bezrobotny bez nawiązania umowy o pracę może wykonywać prace w wymiarze do 10 godzin w tygodniu. Za wykonywanie prac społecznie użytecznych bezrobotnemu do dnia 30 maja 2018 r. przysługiwało świadczenie w wysokości nie niższej niż 8,10 zł za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych, a od dnia 1 czerwca 2018 r. świadczenie w wysokości 8,30 zł. Świadczenie nie przysługuje za okres nie wykonywania pracy, w tym za okres udokumentowanej niezdolności do pracy. Starosta refundował gminie do 60% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu tj. 4,50 zł.

W 2018 r. roczne zapotrzebowanie wynosiło 70 miejsc dla bezrobotnych mających wykonywać powyższe prace. W dniu 30 stycznia 2018 r. podpisano porozumienia na wykonywanie powyższych prac zgodnie z planem potrzeb na okres od dnia 1 lutego 2018 r. do dnia 31 stycznia 2019 roku. W 2018 r. z prac społecznie użytecznych skorzystało 85 osób.

Pozyskane dofinansowanie z Powiatowego Urzędu Pracy w Golubiu-Dobrzyniu zamknęło się w kwocie 152074,37 zł.

5.12.2. Prace interwencyjne

Prace interwencyjne to forma zatrudnienia, w wyniku której pracodawca przez okres od 6 do 24 miesięcy otrzymuje częściową refundację kosztów zatrudnienia pracownika. Umowy o zorganizowanie zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych zawierane były na pół roku z gwarancją zatrudnienia na 3 i 6 miesięcy. Urząd wraz z jednostkami podległymi zawarł 14 umów o zorganizowanie prac interwencyjnych.

Pozyskane dofinansowanie z Powiatowego Urzędu Pracy w Golubiu-Dobrzyniu zamknęło się w kwocie 20250,00 zł.

5.12.3. Roboty publiczne

W 2018 r. Powiatowy Urząd Pracy nie uruchomił robót publicznych.

5.12.4. Staże

Staż polega na wykonywaniu zadań i czynności w miejscu pracy, bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Staże są przeznaczone dla wszystkich bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Realizowany jest zgodnie z ustalonym programem stażu. Minimalny okres odbywania stażu wynosi 3 miesiące, maksymalny 12 miesięcy. Zorganizowane staże były finansowane w 100% ze środków pochodzących z Powiatowego Urzędu Pracy w Golubiu-Dobrzyniu. W 2018 r. w tut. urzędzie jak i jednostkach podległych 9 osób odbywało staż.

5.13. Sprawy obywatelskie

5.13.1. Urząd Stanu Cywilnego

W ramach bieżącej rejestracji do ksiąg wpisano:

- 13 urodzeń (w tym: 10 to transkrypcja zagranicznego dokumentu stanu cywilnego; 3 to odtworzenie aktu sporządzonego za granicą);
- 49 małżeństw (w tym: 1 zawarte za granicą; 17 cywilnych i 32 wyznaniowych);
- 56 zgonów (w tym: 1 to transkrypcja zagranicznego dokumentu stanu cywilnego).

Wydano łącznie 1308 odpisów z ksiąg stanu cywilnego (979 odpisów skróconych, 234 odpisów zupełnych oraz 95 odpisów wielojęzycznych) oraz 2 decyzje dotyczące zmiany imion i nazwisk.

W 2018 r. zorganizowano 2 uroczystości wręczenia medali za długoletnie pożycie małżeńskie:

- 14 sierpnia 2018 r. zorganizowano uroczystość wręczenia medali za długoletnie pożycie małżeńskie dla 3 par: państwa Bożeny i Zdzisława Brzyckich; państwa Jadwigi i Tadeusza Czapla oraz państwa Teodozji i Witolda Wawrzonek.
- 30 października 2018 r. zorganizowano uroczystość wręczenia medali za długoletnie pożycie małżeńskie dla 4 par: państwa Krystyny i Zdzisława Ciesielskich, państwa Hanny i Ryszarda Lipińskich, państwa Bogumiły i Bronisława Robińskich oraz państwa Krystyny i Ignacego Sałackich.
- 14 listopada 2018 r. wręczono w domu jubilatów medale za długoletnie pożycie małżeńskie dla: państwa Krystyny i Bolesława Marzec (z uwagi na stan zdrowia) oraz pani Kazimierzy Lewandowskiej (z uwagi na zgon jubilata śp. Franciszka Lewandowskiego).

W 2018 r. wysłano 107 listów gratulacyjnych do 18-latków z terenu gminy Kowalewo Pomorskie.

5.13.2. Ewidencja ludności i dowody osobiste

W 2018 r. w zakresie bieżącej aktualizacji rejestru mieszkańców:

- zameldowano 226 osób na pobyt stały (spoza gminy),
- przemeldowano 259 osób na pobyt stały na terenie gminy,
- wymeldowano 177 osób z pobytu stałego,
- zameldowano 155 osób na pobyt czasowy.

W roku 2018 zrealizowano 240 wniosków o udostępnienie danych osobowych oraz wydano 220 zaświadczeń o zameldowaniu. Ponadto, przeprowadzono 13 postępowań administracyjnych w sprawach meldunkowych (w tym 10 zakończyło się wydaniem decyzji administracyjnej, a 3 z nich są w toku).

W 2018 r. wydano 1182 dowodów osobistych, z czego:

- 789 dowodów osobistych wydano z uwagi na upływ terminu ważności,
- 221 dowodów osobistych wydano po raz pierwszy,
- 92 dowody osobiste wydano z powodu utraty,
- 51 dowodów osobistych wydano w związku ze zmianą danych,
- 24 dowody osobiste wydano w związku ze zniszczeniem,
- 4 dowody osobiste wydano w związku ze zmianą wizerunku twarzy,
- 1 dowód osobisty wydano w związku z reklamacją.

Ponadto, w 2018 r. zarejestrowano i wydano 92 zaświadczenia w sprawach utraty dowodów osobistych.

W roku 2018 składano, co kwartał, meldunki wyborcze zawierające aktualizację rejestru wyborców do Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Toruniu, a także przygotowano listy wyborcze oraz uczestniczono w przeprowadzeniu wyborów do samorządu terytorialnego zarządzonych na dzień 21 października 2018 roku.

5.13.3. Sprawy wojskowe i obronne

W kwietniu 2018 r. do kwalifikacji wojskowej stało się 75 mężczyzn urodzonych w roku 1999 oraz 1 mężczyzna z rocznika starszego. Na bieżąco prowadzone są sprawy związane z rejestracją osób dla potrzeb ewidencji wojskowej.

W 2018 r. przeprowadzono 17 postępowań administracyjnych, które zakończyły się wydaniem decyzji administracyjnej w sprawie uchylenia decyzji dotyczących przeznaczenia do wykonania świadczeń osobistych na rzecz obrony. Ponadto, przeprowadzono 31 postępowań administracyjnych, które zakończyły się wydaniem decyzji administracyjnej w sprawie uchylenia decyzji dotyczących przeznaczenia do wykonania świadczeń rzeczowych na rzecz obrony. Dodatkowo, w 2018 r. przeprowadzono 15 postępowań administracyjnych, które zakończyły się wydaniem decyzji administracyjnej w sprawie przeznaczenia do wykonania świadczeń osobistych na rzecz obrony oraz przeprowadzono 5 postępowań administracyjnych, które zakończyły się wydaniem decyzji administracyjnej w sprawie przeznaczenia do wykonania świadczeń rzeczowych na rzecz obrony.

W roku 2018 odbyły się obowiązkowe szkolenia z zakresu obronności. Na bieżąco dokonywano aktualizacji dokumentacji obronnej oraz opracowywano informacje, meldunki,

sprawozdania dot. spraw obronnych dla organów nadzorujących, a także wdrażano nowe przepisy i rozwiązania w zakresie przygotowań obronnych na terenie gminy Kowalewo Pomorskie, zgodnie z wytycznymi otrzymanymi od organów nadzorujących.

5.13.4. Bezpieczeństwo i porządek publiczny

W 2018 r. nie wydano zezwoleń na przeprowadzenie imprezy masowej oraz nie odnotowano zawiadomień o zgromadzeniach publicznych. Wydano natomiast 3 zezwolenia na użycie materiałów pirotechnicznych.

5.13.5. Ochrona przeciwpożarowa

Zadaniem jednostek ochotniczych straży pożarnych jest ochrona przeciwpożarowa na terenie gminy, likwidacja skutków wypadków drogowych, klęsk żywiołowych oraz (w przypadku zadysponowania przez stanowisko dowodzenia Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Golubiu – Dobrzyniu) udział w akcjach gaśniczych poza terenem gminy.

Na terenie gminy działa 12 jednostek ochotniczych straży pożarnych, w tym 1 jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej Pruska Łąka przekształciła się w jednostkę prewencyjną. Ponadto 2 jednostki tj. Ochotnicza Straż Pożarna Kowalewo Pomorskie oraz Ochotnicza Straż Pożarna Wielkie Rychnowo wchodzi w skład Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

Wszystkie jednostki zrzeszają 376 członków zwyczajnych, w tym 17 członków honorowych oraz 17 członków wspierających. Przy jednostkach działa 5 drużyn młodzieżowych skupiających 58 członków, są również 2 drużyny żeńskie oraz orkiestra dęta działająca przy jednostce Ochotniczej Straży Pożarnej Wielkie Rychnowo.

Co roku, w pierwszym kwartale, odbywają się zebrania sprawozdawcze, natomiast raz na 5 lat zebrania sprawozdawczo-wyborcze. W roku 2018 zebrania sprawozdawcze przeprowadzono we wszystkich 12 jednostkach ochotniczych straży pożarnych. Udzielono absolutorium zarządom ochotniczych straży pożarnych za okres sprawozdawczy.

W miesiącu maju strażacy, tradycyjnie, obchodzili święto swojego patrona Św. Floriana. W 2018 r. uroczystość połączona była z Jubileuszem 135-lecia Istnienia Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Kowalewie Pomorskim. Podczas uroczystości odsłonięto i poświęcono tablicę upamiętniającą jubileusz. Przy okazji jubileuszu wręczono strażakom podziękowania i odznaczenia: Medal Złoty za Zasługi dla Pożarnictwa (2), Medal Brązowy za Zasługi dla Pożarnictwa (5). Odznakę Strażak Wzorowy wręczono 5 druhom. Odznakę „Za wysługę lat” otrzymało 7 druhów. Okolicznościowymi grawerami uhonorowano również osoby wspierające Ochotniczą Straż Pożarną Kowalewo Pomorskie.

W dniu 16 czerwca 2018 r. na terenie Centrum Rekreacji i Sportu w Kowalewie Pomorskim odbyły się Miejsko – Gminne Zawody Sportowo – Pożarnicze. Konkurencje sportowo-pożarnicze to z jednej strony rywalizacja, ale z drugiej także okazja do doskonalenia swoich umiejętności, szlifowania szybkości i formy.

Celem organizacji zawodów sportowo-pożarniczych ochotniczych straży pożarnych jest w szczególności mobilizowanie druhów do stałego doskonalenia umiejętności obsługi sprzętu, ocena stanu wyszkolenia pożarniczego, popularyzacja wśród społeczeństwa zagadnień ochrony przeciwpożarowej, a także przygotowanie do startu w zawodach wyższego szczebla. Organizatorem zawodów był samorząd gminy oraz wszystkie jednostki ochotniczych straży pożarnych.

W zawodach sportowo – pożarniczych, zmagają się 10 drużyn ochotniczych straży pożarnych: Lipienica, Mariany, Srebrniki - Mlewiec, Mlewo, Pluskowęsy, Kowalewo Pomorskie, Chełmoniec, Kiełpiny, Sierakowo i Wielkie Rychnowo. Ponadto, w kategorii senior wystąpiły

drużyny kobiet z Ochotniczej Straży Pożarnej Lipienica i Ochotniczej Straży Pożarnej Pluskowęsy. W zawodach wzięły udział 3 młodzieżowe drużyny pożarnicze chłopców z jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej Sierakowo, Pluskowęsy i Mariany. Młodzieżowa drużyna dziewcząt z Ochotniczej Straży Pożarnej Pluskowęsy wystąpiła jako drużyna pokazowa.

Zawody odbywały się zgodnie z regulaminem, a nad prawidłowością ich przebiegu czuwali sędziowie z Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Golubiu-Dobrzyniu i członkowie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu powiatu golubsko-dobrzyńskiego. Wyniki:

W kategorii Seniorzy:

- I miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Lipienica (1000,00 zł),
- II miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Srebrniki – Mlewiec (600,00 zł),
- III miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Mariany (400,00 zł),
- IV miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Wielkie Rychnowo,
- V miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Pluskowęsy,
- VI miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Kowalewo Pomorskie,
- VII miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Kiełpiny,
- VIII miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Chełmoniec,
- IX miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Sierakowo,
- X miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Mlewo.

W kategorii Seniorzy Kobiety:

- I miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Lipienica (400,00 zł),
- II miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Pluskowęsy (200,00 zł).

W kategorii młodzieżowych drużyn pożarniczych:

- I miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Pluskowęsy (400,00 zł),
- II miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Mariany (300,00 zł),
- III miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Sierakowo (200,00 zł).

Młodzieżowa drużyna pożarnicza Ochotniczej Straży Pożarnej Pluskowęsy dziewczynki wystąpiła jako drużyna pokazowa i otrzymała bon w wysokości 200,00 zł.

W dniu 8 września 2018 r. odbyły się Wojewódzkie Zawody Sportowo-Pożarnicze Ochotniczych Straży Pożarnych w Jabłonowie Pomorskim. Gminę reprezentowała drużyna żeńska Ochotniczej Straży Pożarnej Lipienica, która w roku 2017 zdobyła I miejsce w swojej kategorii na zawodach powiatowych. W zawodach wojewódzkich drużyna zdobyła IV miejsce.

W dniu 8 września 2018 r. zostały rozegrane IV Zawody Strzeleckie Strażaków. Zawody zostały zorganizowane na strzelnicy w Kiełpinach.

Wyniki:

- I miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Mariany (500,00 zł),
- II miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Mlewo (300,00 zł),
- III miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Pluskowęsy (200,00 zł),
- IV miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Chełmoniec
- V miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Sierakowo,
- VI miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Wielkie Rychnowo,
- VI miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Kiełpiny,
- VII miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Pruska Łąka,
- VIII miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Kowalewo Pomorskie,
- IX miejsce – Ochotnicza Straż Pożarna Srebrniki.

Druhowie z jednostek ochotniczych straży pożarnych brali również czynny udział w innych uroczystościach i imprezach organizowanych na terenie gminy:

- poczty sztandarowe i delegacje jednostek ochotniczych straży pożarnych uczestniczyły m.in. w pogrzebach współtowarzyszy, imprezach organizowanych na terenie gminy;
- festynach i innych uroczystościach organizowanych na terenach sołeckich;
- pomagali przy utrzymaniu porządku na parkingach oraz przy kierowaniu ruchem m.in. na rajdzie rowerowym Tour de Kowalewo, wyścigu kolarskim w Wielkiej Łące, Dożynkach Gminno-Parafialnych w Pluskowęsach oraz meczach piłkarskich.

Samorząd gminy Kowalewo Pomorskie w maju 2018 r. ogłosił dla dzieci z placówek oświatowych z terenu gminy III edycję konkursu plastycznego pn. „Nasi dzielni strażacy”. Celem konkursu była popularyzacja ochrony przeciwpożarowej poprzez zainteresowanie dzieci i młodzieży działalnością ochotniczych straży pożarnych, uświadomienie występowania zagrożeń oraz nauka właściwego zachowania i prawidłowego postępowania przy zagrożeniu pożarowym.

Podobnie jak w poprzednich edycjach, zainteresowanie konkursem było bardzo duże - wpłynęły 124 prace. Komisja konkursowa po długich eliminacjach wybrała 22 zwycięskie prace. Nagrody i wyróżnienia zostały wręczone przez przedstawicieli Zarządu Oddziału Miejsko-Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych podczas uroczystości zakończenia roku szkolnego.

Tabela 27: Wyniki konkursu pn. „Nasi dzielni strażacy” - przedszkole publiczne (łącznie 22 prace)

L.p.	Imię i nazwisko	Placówka oświatowa	Wiek	Miejsce
1.	Mikołaj Oleszczak	Przedszkole Publiczne w Kowalewie Pomorskim	5 lat	I
2.	Błażej Troczyński	Przedszkole Publiczne w Kowalewie Pomorskim	6 lat	II
3.	Maciej Chądzyński	Przedszkole Publiczne w Kowalewie Pomorskim	5 lat	III
4.	Lena Krawczyk	Przedszkole Publiczne w Kowalewie Pomorskim	5 lat	wyróżnienie
5.	Leon Bartłomiejus	Przedszkole Publiczne w Kowalewie Pomorskim	5 lat	wyróżnienie
6.	Jacek Chmielewski	Przedszkole Publiczne w Kowalewie Pomorskim	5 lat	wyróżnienie

Tabela 28: Wyniki konkursu pn. „Nasi dzielni strażacy” - szkoły podstawowe klasy I-III (łącznie 25 prac)

L.p.	Imię i nazwisko	Placówka oświatowa	Wiek	Miejsce
1.	Lena Ambroź	Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące	8 lat	I
2.	Amelia Motycka	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim	7 lat	II
3.	Małgorzata Dulka	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim	8 lat	III
4.	Weronika Majewska	Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące	8 lat	wyróżnienie
5.	Paweł Łęgowski	Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach	7 lat	wyróżnienie
6.	Oliwia Dąbrowska	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim	8 lat	wyróżnienie
7.	Oliwier Bukowski	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim	8 lat	wyróżnienie

Tabela 29: Wyniki konkursu pn. „Nasi dzielni strażacy” - szkoły podstawowe klasy IV-VI (łącznie 62 prace)

L.p.	Imię i nazwisko	Placówka oświatowa	Wiek	Miejsce
1.	Damian Jaskulski	Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące	10 lat	I
2.	Wiktor Łukaszewski	Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące	9 lat	II
3.	Natalia Kozera	Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach	13 lat	III
4.	Wioletta Radomska	Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach	13 lat	wyróżnienie
5.	Martyna Okurowska	Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące	12 lat	wyróżnienie

Tabela 30: Wyniki konkursu pn. „Nasi dzielni strażacy” - szkoły podstawowe klasa VII i publiczne gimnazjum (łącznie 15 prac)

L.p.	Imię i nazwisko	Placówka oświatowa	Wiek	Miejsce
1.	Eliza Przyziółkowska	Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kowalewie Pomorskim	14 lat	I
2.	Emilia Szlas	Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kowalewie Pomorskim	15 lat	II
3.	Julia Reda	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim	13 lat	III
4.	Kornelia Curyło	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim	13 lat	wyróżnienie

Z roku na rok wzrasta udział jednostek ochotniczych straży pożarnych w działaniach przy usuwaniu miejscowych zagrożeń, co spowodowane jest większymi możliwościami technicznymi w związku z pozyskiwaniem sprzętu odpowiedniego do prowadzenia tego rodzaju działań. Środki na ten cel pochodzą z budżetu gminy oraz z budżetu państwa, w ramach dofinansowania jednostek funkcjonujących w Krajowym Systemie Ratowniczo - Gaśniczym.

W ramach ustawowego obowiązku nałożonego na gminę w zakresie utrzymania gotowości bojowej jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych dokonywane są na bieżąco niezbędne przeglądy oraz naprawy samochodów i sprzętu przeciwpożarowego.

Od roku 2016 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji opracowało nowy sposób finansowania działalności jednostek ochotniczych straży pożarnych. Komendanci powiatowi Państwowych Straży Pożarnych rozpatrywali wnioski jednostek ochotniczych straży pożarnych i wspólnie z zarządami powiatowymi ochotniczych straży pożarnych wskazywali priorytetowe potrzeby ochotniczych straży pożarnych na swoim terenie. Następnie zostały one zweryfikowane przez komendantów wojewódzkich, w porozumieniu z zarządami wojewódzkimi ochotniczych straży pożarnych. Następnie komendant główny ochotniczych straży pożarnych dokonał podziału pieniędzy. Wielkość przyznanych środków na wydatki majątkowe była uzależniona od liczby powiatów, zaś wydatki bieżące od liczby jednostek ochotniczych straży pożarnych w danym województwie.

W roku 2018 gminie Kowalewo Pomorskie jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej Sierakowo otrzymała dotację przeznaczoną na wymianę bramy garażowej. Natomiast jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej Mlewo otrzymała dotację na motopompę pływającą.

W roku 2018 pozyskano dofinansowanie z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz

Pomocy Postpenitencjarnej - Fundusz Sprawiedliwości w zakresie wsparcia i rozwoju systemu instytucjonalnego pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem i świadkom oraz realizacji przez jednostki sektora finansów publicznych zadań ustawowych związanych z ochroną interesów osób pokrzywdzonych przestępstwem i świadków oraz likwidacją skutków pokrzywdzenia przestępstwem (Program I, Priorytet IIIB) na rok 2018 – dotacja z Ministerstwa Sprawiedliwości. Poszczególne jednostki otrzymały następujący sprzęt:

1. Ochotnicza Straż Pożarna Kowalewo Pomorskie

- detektor wielogazowy Altair 4X (CH4-O2-H2S-CO) - komplet z ładowarką o wartości brutto: 2792,10 zł,
- zestaw uniwersalnych podpór i klinów do stabilizacji pojazdów typ B o wartości brutto 947,10 zł,
- nożyce hydrauliczne do cięcia pedałów Weber C45-9 o wartości brutto 7872,00 zł,
- detektor napięcia prądu zmiennego AC Hot Stick o wartości brutto 2152,50 zł,
- sprzęt do oznakowania terenu akcji o wartości brutto 2392,35 zł,
- defibrylator AED PHILIPS HeartStart Frs o wartości brutto 6210,00 zł.

Ogółem wartość brutto przekazanego sprzętu wynosi: 22366,05 zł.

2. Ochotnicza Straż Pożarna Wielkie Rychnowo:

- hydrauliczne nożyce do cięcia Weber Rescue RSU 200-107+ o wartości brutto: 21499,99 zł,
- zestaw uniwersalnych podpór i klinów do stabilizacji pojazdów typ B o wartości brutto 947,10 zł,
- nożyce hydrauliczne do cięcia pedałów Weber C45-9 o wartości brutto 7872,00 zł,
- detektor napięcia prądu zmiennego AC Hot Stick o wartości brutto 2152,50 zł,
- sprzęt do oznakowania terenu akcji o wartości brutto 2392,35 zł,
- zestaw ratownictwa medycznego PSP R-1 z szynami Kramera i deską ortopedyczna o wartości brutto 4806,00 zł,

Ogółem wartość brutto przekazanego sprzętu wynosi: 39669,94 zł

3. Ochotnicza Straż Pożarna Pluskowęsy:

- detektor napięcia prądu zmiennego AC Hot Stick o wartości brutto 2152,50 zł,
- defibrylator AED PHILIPS HeartStart FRs o wartości brutto 6210,00 zł,

Ogółem wartość brutto przekazanego sprzętu wynosi: 8362,50 zł.

Ogółem 70398,49 zł, w tym dotacja wynosi 69694,50 zł, natomiast wkład gminy to 703,99 zł.

Sprzęt zostanie przeznaczony do skutecznego udzielania pomocy przedmedycznej osobom poszkodowanym bezpośrednio na miejscu popełnienia przestępstwa oraz niesienia pomocy pokrzywdzonym przestępstwem.

W 2018 r. Ochotnicza Straż Pożarna Wielkie Rychnowo zakupiła samochód Renault M180, natomiast samochód Ford Transit 2.0 z tej jednostki został przekazany do jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej Srebrniki.

W 2018 r. samorząd gminy jako partner Oddziału Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej województwa kujawsko – pomorskiego podpisał porozumienie w sprawie przygotowania i wdrożenia projektu pn. „Nowoczesne służby ratownicze – zakup sprzętu dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych” realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Priorytet IV, Działania 4.1 „Przeciwdziałanie zagrożeniom”. W ramach projektu do końca 2020 r. do 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu gminy zostanie zakupiony sprzęt za ogólną wartość 39800,00 zł, m.in.: ubrania specjalne, hełmy, pompa pływająca, aparat ODO z czujnikiem oraz radiotelefon nasobny.

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Golubiu-Dobrzyniu w dniach 12-16 listopada 2018 r. przeprowadziła przegląd operacyjno-techniczny jednostek typu S w gminie Kowalewo Pomorskie, któremu podlegają jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: Kiełpiny, Pluskowęsy, Kowalewo Pomorskie, Chełmoniec, Sierakowo, Srebrniki, Mlewiec, Mlewo, Wielkie Rychnowo, Mariany, Pruska Łąka i Lipienica. Przedstawiciele Państwowej Straży Pożarnej dokonujący przeglądu nie wnosili zastrzeżeń do stanu utrzymania, konserwacji pojazdów samochodowych, motopomp i sprzętu silnikowego oraz sprzętu ratowniczego w poszczególnych jednostkach.

Współpraca z Komendą Wojewódzką i Powiatową Państwowej Straży Pożarnej oraz samorządem i Oddziałami Wojewódzkimi i Powiatowymi Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie możliwości pozyskiwania dofinansowania działalności ochotniczych straży pożarnych oraz w zakresie działalności operacyjnej jednostek jest realizowana na bieżąco.

Strażacy podnoszą swoje kwalifikacje uczestnicząc w szkoleniach organizowanych przez Państwową Straż Pożarną oraz Oddział Wojewódzki Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej województwa kujawsko-pomorskiego.

W roku 2018 były to szkolenia:

- dowódca ochotniczej straży pożarnej w dniach 26 styczeń-2 luty 2018 r. – 1 strażak z jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej Wielkie Rychnowo,
- kwalifikowana pierwsza pomoc w dniach 3-25 luty 2018 r. – 3 strażaków z jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej Sierakowo, 4 strażaków z jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej Wielkie Rychnowo oraz 2 strażaków z jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej Lipienica,
- szkolenia podstawowe druhowi jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w miesiącach sierpień – wrzesień – październik – 2 strażaków z jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej Pluskowęsy, 1 strażak z jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej Wielkie Rychnowo, 1 strażak z jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej Mlewo, 1 strażak z jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej Sierakowo,
- szkolenia kierujących działaniami ratowniczymi dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych (dowódców) w dniach 16-18 i 23 listopada 2018 r. - 2 strażaków z jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej Mlewo.

Udział w akcjach ratowniczych jest podstawowym działaniem jednostek ochotniczych straży pożarnych. W I półroczu 2018 r. jednostki ochotniczych straży pożarnych wyjeżdżały do pożarów i innych zdarzeń 116 razy. Najwięcej wyjazdów zanotowały jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej Wielkie Rychnowo i Ochotniczej Straży Pożarnej Kowalewo Pomorskie, należące do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

Ćwiczenia, ważniejsze akcje jednostek w roku 2018:

- 22 styczeń 2018 r. ćwiczenia wodno-łądowe na Jeziorze Mlewieckim – Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy Wielkie Rychnowo,
- 23 luty 2018 r. – pożar kurnika Bielsk,
- 7 marzec 2018 r. – pożar chlewni w Poćwiardowie,
- 12 czerwiec 2018 r. – ćwiczenia WODA w Golubiu-Dobrzyniu na rzece Drwęca - Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy Wielkie Rychnowo,
- 19 czerwiec 2018 r. – pożar budynków gospodarczych w gospodarstwie rolnym we Frydrychowie,

- 22 lipiec 2018 r. – pożar hali w Głogowie.

Tabela 31: Udział poszczególnych jednostek w akcjach ratowniczych w 2018 roku

L.p.	Jednostka ochotniczej straży pożarnej	Liczba wyjazdów
1.	Ochotnicza Straż Pożarna Kowalewo Pomorskie	126
2.	Ochotnicza Straż Pożarna Wielkie Rychnowo	99
3.	Ochotnicza Straż Pożarna Pluskowęsy	47
4.	Ochotnicza Straż Pożarna Sierakowo	12
5.	Ochotnicza Straż Pożarna Mlewo	2
6.	Ochotnicza Straż Pożarna Srebniki	-
7.	Ochotnicza Straż Pożarna Lipienica	5
8.	Ochotnicza Straż Pożarna Chełmoniec	-
9.	Ochotnicza Straż Pożarna Mariany	-
Razem		291

Za udział w akcjach ratowniczych i szkoleniach ochotniczych straży pożarnych przysługuje ekwiwalent. Uchwałą nr XXVIII/245/17 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego za udział w akcjach ratowniczych lub szkoleniach pożarniczych członków ochotniczych straży pożarnych, określono nową stawkę ekwiwalentu za udział w akcjach ratowniczych od 2018 roku.

Z poważaniem

BURMISTRZ

/-/ Jacek Żurawski

Spis tabeli

Tabela 1: Wykonanie budżetu gminy za 2018 rok

Tabela 2: Dochody bieżące i majątkowe w stosunku do dochodów ogółem

Tabela 3: Dochody według najważniejszych źródeł

Tabela 4: Wydatki bieżące i majątkowe

Tabela 5: Wykonanie wydatków z podziałem na działy

Tabela 6: Wykonanie zadań inwestycyjnych z podziałem na działy

Tabela 7: Wynik finansowy budżetu i zadłużenie

Tabela 8: Harmonogram spłat i obsługi zadłużenia

Tabela 9: Wydatki poniesione w roku 2018 oraz planowane do roku 2027

Tabela 10: Sprzedaż samodzielnych lokali mieszkalnych na rzecz najemców

Tabela 11: Sprzedaż nieruchomości niezabudowanych

Tabela 12: Sprzedaż nieruchomości niezabudowanych, w trybie bezprzetargowym, na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości

Tabela 13: Sprzedaż nieruchomości rolnych

Tabela 14: Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności

Tabela 15: Sprzedaż nieruchomości gruntowej na rzecz użytkownika wieczystego

Tabela 16: Nabycie przez gminę na własność w formie darowizny nieruchomości

Tabela 17: Nabycie przez gminę na własność z mocy prawa

Tabela 18: Stopień realizacji głównych przedsięwzięć dofinansowanych ze środków unijnych, ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji, w 2018 roku

Tabela 19: Zestawienie powierzchni gminnego zasobu nieruchomości oraz nieruchomości oddanych w użytkowania wieczyste na dzień 31 grudnia 2018 roku

Tabela 20: Powierzchnia gruntów oddanych w dzierżawę (z wyłączeniem gruntów zarządzanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkańcowej w Kowalewie Pomorskim)

Tabela 21: Powierzchnia gruntów nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste

Tabela 22: Wydatki w roku 2018 na realizację Programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Tabela 23: Zakresy konsultacji terapeutycznych, profilaktycznych, interwencyjnych, edukacyjnych i diagnostycznych w roku 2018

Tabela 24: Szczegółowy podział budżetu na zadania realizowane przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim na rok 2018, w porównaniu do 2017 roku

Tabela 25: Wydatki na świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, świadczenie wychowawcze, jednorazowe świadczenie „Za życiem” oraz jednorazowe świadczenie „Dobry start” w gminie Kowalewie Pomorskie za 2018 r., w porównaniu do 2017 roku

Tabela 26: Postęp rzeczowy realizacji Kontraktu za okres 22 maj - 31 grudzień 2018 roku

Tabela 27: Wyniki konkursu pn. „Nasi dzielni strażacy” - przedszkole publiczne (łącznie 22 prace)

Tabela 28: Wyniki konkursu pn. „Nasi dzielni strażacy” - szkoły podstawowe klasy I-III (łącznie 25 prac)

Tabela 29: Wyniki konkursu pn. „Nasi dzielni strażacy” - szkoły podstawowe klasy IV-VI (łącznie 62 prace)

Tabela 30: Wyniki konkursu pn. „Nasi dzielni strażacy” - szkoły podstawowe klasa VII i publiczne gimnazjum (łącznie 15 prac)

Tabela 31: Udział poszczególnych jednostek w akcjach ratowniczych w 2018 roku

Spis wykresów

Wykres 1: Wykonanie dochodów ogółem do planu

Wykres 2: Wykonanie wydatków ogółem do planu

Wykres 3: Wykonanie dochodów

Wykres 4: Wykonanie dochodów na dzień 31 grudnia 2018 roku

Wykres 5: Procentowy udział w wydatkach ogółem

Wykres 6: Poniesione wydatki w dziale

Wykres 7: Wpływ wydatków inwestycyjnych na zadłużenie i deficyt

Wykres 8: Spłaty rat kapitałowych kredytów, pożyczek oraz wykup papierów wartościowych w stosunku do kwoty długu

Wykres 9: Wskaźnik spłaty zobowiązań w latach 2018 – 2027

Wykres 10: Wydatki na inwestycje